

Schriftverklaringen

24 delen

In hedendaagse grammatica herzien

En in volgorde van de Bijbelboeken geplaatst,

In 14 aparte documenten.

DERDE DOCUMENT

RUTH

door

Dr. H. F. KOHLBRÜGGE

In leven predikant bij de Nederlands-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld

**Eerdere uitgave: De Protestantse Periodieke Pers
Berkel, Z. H.
1965**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2011**

INHOUD

GEDICHT 'DE KRUISBAAN'

LEERREDE OVER DE INHOUD VAN DE HEILIGE SCHRIFT

VERKLARING VAN HET BOEK RUTH

PREEK OVER JOB 19:25, toegevoegd aan boek Ruth

Gedicht

*Wat mijn God doet, is welgedaan.
 Ei! zingt dit vrij, mijn harte!
 Al moet ik langs de kruisweg gaan,
 De kruisweg is de hemelbaan:
 De Hemel kent geen smarte.*

*Gewis, de roe, die mij kastijdt,
 Is in de hand mijns Heeren,
 Die roe heeft ieder kind verblijd,
 En, schoon zij 't vlees soms openrijt,
 Het zal de geest niet deren.*

*Een bastaard waart gij zonder 't juk,
 Nu zijt ge een van zijn kind'ren.
 Daarvan is 't teken kruis en druk,
 En uit die druk rijst uw geluk,
 De voorspoed zou dat hind'ren.*

*Ei! wend het naar uw Heiland heen,
 En knelt het, ga 't Hem klagen;
 Gij draagt het kruis toch niet alleen:
 Hij zendt Zijn Engelen om u heen,
 Hij zelve helpt u dragen.*

*Hoe meer geloof, hoe minder last:
 Veel kruis brengt veel genade;
 De roede sla, de liefde wast,
 Zo houdt gij Vaders hand meer vast,
 En neemt Hem meer te rade.*

*Houd goede moed, het kruis is goed,
 Het leert u dagelijks sterven;
 Meer dierbaar wordt u 's Heilands bloed,
 Hoe meerder zuivering van 't gemoed,
 Hoe minder ge af zult zwerven.*

*Hoe zwaarder kruis, hoe schoner loon,
 En heerlijkheid naar 't lijden,
 Op moeilijk' arbeid 't heerlijkst loon,
 Van 't kruis stijgt ge ten Hemeltoon,
 Op schreien volgt verblijden.*

*Welaan mijn ziel! het ga zo 't wil,
 Laat Vader voor u zorgen,
 Wat baat u onwil en bedil?
 Uw hulp spoedt aan, ei! wacht, wees stil.
 Haast daagt de blijde morgen!*

*Die morgen, ja! hij komt gewis,
En ... weg is al het duister,
En helder wat nu donker is,
Wat ween ik dat ik 't licht nu mis,
'k Zie 't haast in volle luister.*

*Wat mijn God doet is welgedaan,
Ei! zing dit luid mijn harte!
Al moet ik langs de kruisweg gaan,
De kruisweg is de hemelbaan:
De Hemel kent geen smarte.*

Dit gedicht van de hand van onze schrijver zond hij aan zijn broeder Jacobus, als deze in het ziekenhuis lag en vele lichamelijke en geestelijke zorgen hem drukten.

LEERREDE OVER DE INHOUD VAN DE HEILIGE SCHRIFT

Mijn Geliefden!

- I. *Wij zullen heden spreken over de hoofdsom van de inhoud van de Heilige Schrift.*
- II. *Wij bedoelen daarmee de inhoud, die de troostbehoevende ziel het eeuwige leven geeft, die de ziel verkwikt en op de weg van het eeuwige leven houdt.*

Een mens kan met zijn verstand en goed geheugen alles opnoemen wat letterlijk in de Bijbel staat, maar zijn verstand zal hem nooit leren wat voor hem in dit Woord geschreven is. Hij zal er op zijn hoogst in vinden, (zo hij naar eigen mening een vroom man is), algemene uitspraken, zoals, dat het de vrome uiteindelijk wèl zal gaan, dat de goddeloze, als hij zijn einde bereikt heeft, ontvangen zal naar zijn goddeloosheid en roekeloosheid. Of algemene gezegden, als vertrouwen op God, over het nut van de ellende, over het eeuwige leven, en daarover hoe de vreze van de Heere het beginsel van de wijsheid is. Daarnaast moge hij nu zowaar zijn wandel regelen, maar in de grond van zijn hart en gemoed leeft en sterft hij zonder de waarachtige vreze Gods. Eerst daar, waar God de mens tot de overtuiging gebracht heeft, dat hij in zichzelf verloren, dat hij een zondaar en goddeloze is, en dus onder de vloek ligt en de verdoemenis tegemoet gaat, zo hij niet genade voor God gevonden heeft, brengt ook God zelf de mens met al Zijn uitverkorenen op de hoofdsom van de inhoud van Zijn Woord, doordat Hij in de mens het geloof werkt: dat deze inhoud ook voor hem gegeven is, - en dan is voor hem de hoofdsom van de inhoud van het Woord Gods: *Christus en het eeuwige genadeverbond*. Van deze inhoud leeft hij, op die waarheid berustende gaat hij eenmaal in vrede heen, want deze inhoud is voor hem het volkomen richtsnoer van het geloof en van het wandelen voor God. Hiervan laat hij niets wegnemen en er ook niets aan toevoegen. Wij, die deze inhoud uit ervaring kennen, of met andere woorden: wij, die in dit eeuwig verbond der genade zijn opgenomen door Gods grote barmhartigheid, en wier leven Christus, Christus alleen is, vinden deze inhoud in de gehele Heilige Schrift van het Oude en Nieuwe Testament. Wij schatten het Nieuwe Testament niet zo hoog om het Oude daardoor minder te schatten of op zij te zetten, (zoals de wederdopers doen, of degenen die tegen de kinderdoop zijn), nee! wij houden het Oude en het Nieuwe Testament voor het zuivere woord van God, en vinden de inhoud “Christus en het eeuwige genadeverbond” zowel in het gehele Oude Testament, en in ieder afzonderlijk boek ervan, als ook in het gehele Nieuwe Testament en ieder afzonderlijk boek of brief daarvan, en wij laten daar tegen of daarnaast niets opkomen of gelden als richtsnoer van het geloof. Dit is de dwaling waaraan men de wederdopers en al degenen, die zich Evangelisch noemen, kan herkennen, namelijk dat zij het Oude Testament lager stellen dan het Nieuwe, of niet voor het volkomen woord ter zaligheid houden, of als “letter” en ten dele “niet evangelisch” aanmerken, en daarentegen met een geest dwepen, die niet kan staan naast dat, wat er geschreven staat. Wij hebben in leven en sterven genoeg aan de woorden van de twaalfde Psalm: “De redenen des Heeren zijn reine redenen, zilver, gelouterd in een aarden smeltkroes, gezuiverd zevenmaal”. Zo ook de 19e Psalm: De wet van de Heere is volmaakt, bekerende de ziel, de getuigenis van de Heere is gewis, de slechten wijsheid gevende. “ En van Psalm 119 vers 89: “O Heere! Uw woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen”. Zo roept de Heere Jezus tot de Joden, Joh. 5:39: “Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het

eeuwige leven te hebben, die zijn het, die van Mij getuigen. “ Hetwelk Hij in zekere zin van de Schrift van het Oude Testament gezegd heeft. En dit bevel volgden de Bereeërs op, van wie wij lezen, Hand. 17:11: “Zij ontvingen het woord (het door Paulus en Silas gepredikte) met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften of deze dingen alzo waren. “ Daarom ontvangen wij dankbaar wat wij lezen, Rom. 15:4: “Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze lering te voren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting van de schriften, (van het Oude Testament) hoop zouden hebben”. En wat wij lezen in 2 Petr. 1:19: “Wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht, schijnende in een duistere plaats” enz. In het kort: Paulus schrijft aan Timothéüs over de Heilige Schrift van het Oude Testament: “Zij kan u wijs maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is. Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is. Opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust. “

Wij zullen dus wel de zekere weg gaan, zo wij ons houden aan dat, wat de Heere Jezus ons in de bekende gelijkenis meedeelt, Luk. 16:27-31: “Ik bid u dan, vader, dat gij hem zendt tot mijns vaders huis. Want ik heb vijf broers; dat hij hun dit betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats van de pijniging. Abraham zeide tot hem: Zij hebben Mozes en de profeten, dat zij die horen. En hij zeide: Neen, vader Abraham maar zo iemand van de doden tot hen ging, zij zouden zich laten bekeren. Doch Abraham zeide tot hem: Indien zij Mozes en de profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware het, dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen.” Als de aanhangers van de Paus zich op niet geschreven overleveringen beroepen, om daarmee hun leer en instellingen staande te houden, die lijnrecht tegen Gods Woord indruisen, zich beroepende op 2 Thess. 2:15, zullen zij er toch niets mee winnen. Paulus predikte niets anders dan wat hij schreef, en schreef niets anders dan wat hij predikte, en wij houden, tegen al zulke overleveringen in, vast aan de woorden, Jes. 8:20: “Tot de wet en tot de getuigenis! zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben. “ De ondervinding leert ons, dat zo wij ook maar een enkele spreuk van de Heilige Schrift door verlichting en genade van de Heilige Geest in ons hart krijgen ter vertroosting op de weg naar het eeuwige leven en tot volharding in het geloof, van stonde af aan het gehele Woord van God aan deze ene spreuk als het ware aangeregen wordt, zodat deze ene spreuk als het ware in onze hand een sleutel is, waarmee wij alle poorten der zaligheid ontsluiten. Zodanige spreuken zijn onder andere Jer. 31:31-34, of Rom. 8:28-31; Jes. 53:4, of Joh. 1:29; Jes. 54:8-10, of Ezech. 37:26, 27; of 1 Tim. 1:15; Hab. 2:4, of Rom. 1:16, 17; Jes. 45:22-24, of Rom. 3:24-28; Ezech. 16:62, 63, of Rom. 7:4-14; Psalm 23, of Joh. 10:27-29; Jes. 49:14-16, of Joh. 17:20-22; Psalm 37:5, of Luk. 12: 6, 7; Gen. 21:1, of 2 Cor. 1:20.

U verneemt, mijn geliefde lezers, door de aangehaalde plaatsen, dat waar ik van de hoofdsom van de inhoud van de Heilige Schrift spreek, ik daarmee bedoel wat de mens boven alle dingen nodig heeft, namelijk de zaligheid van zijn ziel, dat hij God gevonden hebbe, als zijn genadige God en verzoende Vader, dat hij het leven, het eeuwige leven gevonden hebbe, hetwelk in de Zoon van God, Christus Jezus, onze Heere is; en dan verenigt zich alles, wat in de Heilige Schrift staat, in de vier hoofdpunten, die wij vinden: Ezech. 18 :23; Joh. 3:3, 16 en Hoséa 13:14; of in deze twee woorden, die wij lezen in Hand. 4:12 en Efez. 2:5-9.

Verder is de hoofdsom van de Heilige Schrift zo als de Heere die in een spreuk geeft bij Hoséa 13:9: “Het heeft u bedorven, o Israëel, want in Mij is uw hulp. “ En dan is het in de Heilige Schrift als in de zee, waar de waterstromen de golven opheffen en de baren groot worden, maar keer op keer ter neer geslagen worden, tot zij breken op de rotsen of effen worden aan de oevers. Alles is er een getuigenis van zonde op zonde, van zelfverheffing der eigengerechtigheid en vreselijke vernedering van menselijke trots, alles een getuigenis van afval voor en afval na, en hoog daarboven verheven een eeuwige Ontfermer, die voor Zich bewaart wie Hij wil, en die genadig is degene, die Hij genadig zijn zal, die voor allen weldadig, maar ook rechtvaardig is, die hen, welke tegen hem opstaan, als het ware op laat gaan in hun eigen ongerechtigheid, en in het verderf, dat zij zelf gewild hebben, terwijl Zijn Woord staande blijft, waarachtig in al zijn gezegden. De 106^e Psalm geeft ons hiervan een trouw en waarschuwend, maar ook troostend bewijs. Laten wij nu overdenken de vorm en de zin van de Heilige Schrift. Wat de uiterlijke vorm betreft, deze is altoos verhevener en schoner dan alles wat men in stijl en taal schoon en verheven denken kan. De zin is duidelijk. Ieder woord of ieder gezegde drukt het duidelijkst en krachtigst uit, wat het Woord zeggen wil. Er heerst daar in alles samenhang, alles stemt overeen; de meest volkomen harmonie. Ieder woord of ieder beeld toont de zaak zoals zij is. De poëzie van de Heilige Schrift is niet gelijk poëzie van de wereld. Hier is alles waar, al wat er gezegd wordt koninklijk, waardig de majesteit van de Allerhoogste. En of ook de Schrift door alle tijden heen door de geleerden bestreden werd, onder andere ook wat de kennis van de natuur betreft, toch is zij steeds door meer geleerden als enig waar in al haar woorden erkend geworden. Maar de meeste geleerden zijn niet zo geleerd dat zij het zien kunnen, of te vijandig om het te willen. De innerlijke vorm is de heerlijke en gepaste zin, waarmee Hij, Die in dit Woord spreekt. Dat is, de Heere zelf; al datgene zegt wat Hij zegt. Daar is alles in overeenstemming met de gedachten die God uit op een voor ons mensen begrijpelijke wijze, en met het doel, dat God met Zijn woorden beoogt. Natuurlijk kan het niet anders of daar, waar de Allerhoogste spreekt, of Zijn gedachten in Zijn Naam laat spreken, het gesprokene niet anders dan de volkomenheid van de schoonheid en waarheid kan zijn. De woorden van de Heilige Schrift hebben alle slechts één zin, zij moeten volgens de letter verstaan worden. Zoals: “Daar zij licht, en daar werd licht”, - of zinnebeeldig, naar het beeld, dat in de letter opgesloten is. Zoals: “Maak u op, wordt verlicht, want uw licht komt. “ Het is daarom een spel van het vernuft zo men beweert, dat ieder woord van de Schrift een viervoudige zin heeft, een letterlijke, een allegorische, een anagogische en een tropologische zin*), en goddeloos, deur en poort openend aan iedere willekeur van de uitlegging, is de stelling: Ieder woord en ieder gezegde van de Heilige Schrift betekent alles, wat het betekenen kan. Geheel en al anders is het en God verheerlijkend - daar bij al de verbazende verscheidenheid een eenheid in de werken Gods in de natuur en in de genade heerst, zodat het één een afbeelding van het ander is - met de Heilige Schrift in de hand het natuurlijke in het geestelijke, of het geestelijke in de natuur als in een beeld uitgedrukt te zien. De Heilige Schrift is daarom duidelijk en verstaanbaar, omdat God daarin tot de mens spreekt, en Hij naar Zijn goedheid zo met de mensen spreekt dat zij Hem verstaan kunnen. Een kind van 2 tot 5 jaar, zo men hem dat voorhoudt, of van zes jaar, zo het lezen geleerd heeft, kan genoeg van Gods Woord verstaan, om God in Zijn wet te erkennen, en wat verder noodzakelijk is om zalig te worden. Ook leert zulk een kind veel gemakkelijker uit de Bijbel van buiten dan b. v. vragen uit de Catechismus.

En zo is de Heilige Schrift ook verstaanbaar genoeg voor volwassenen, opdat zij Gods wil erkennen, en het hoofdpunt leren van de Heilige Schrift, in welke verhouding het hart en het geweten van de gehele mens tot God moeten staan, en in Wie hun zaligheid is. Daar tegenover staan er ook zeer hoge dingen in, die moeilijk te verstaan zijn, doch deze dingen zijn hoog vanwege hun eenvoudigheid, waarom ook de geleerde woordenvitters en de grote hoop in de wereld er niets van begrijpen, maar de geringen en eenvoudigen verstaan het wel! Ons blind-zijn alleen is er de oorzaak van, dat wij Gods Woord niet verstaan; en onze eigenliefde, wereldsgezindheid en gevangen zijn in het zichtbare, dat wij de Schrift niet begrijpen. En het blijft altijd waar: “De natuurlijke mens verstaat niet de dingen, die des Geestes Gods zijn. “ Het inzicht, dat de natuurlijke mens in Gods woord heeft, is geen ander dan dat van de Egyptenaren toen zij Israël vervolgden. Zij konden zien hoe deze droogvoets door de Rode Zee gingen, en zagen het toch niet. Zij geloofden te kunnen doen, wat Israël deed, maar zij allen zijn vergaan in de vloed. Zo zal ook een huichelaar de Schrift lezen, en dikwijls er meer van weten en verstaan dan de eenvoudige en oprechte, maar hij past het niet op zichzelf en op zijn meest geliefkoosde zonden toe, en zo strekt zijn kunst hem tot verderf!!! Terwijl hij meent in het licht te zitten ziet hij niet dat en hoe hij in de grootste duisternis is. En degenen, die liever uitpluizen alles wat zij willen om hun droomvoorstellingen daarmee voor zich duidelijk te maken, en gelijk zij verdraaid zijn, verdraaien zij de Heilige Schrift en blijven verdraaid. En zij, die graag in de wereld en in de zonde blijven zitten, halen uit de Schriften veel dingen voor de dag, die de Apostelen en Profeten niet zo bedoeld hebben, om hun geweten het zwijgen op te leggen.

Het ware inzicht in de Heilige Schrift begint met Psalm 32:5, *waar God door Zijn Heilige Geest de mens openbaart hoe groot zijn zonde en ellende is*. Daar ziet God de ellendige en die een gebroken geest heeft en Zijn Woord vreest, aan. Dan toont God hem in Zijn woord, hoe hij van al zijn zonde en ellende verlost kan worden, en neemt hem op in het verbond van Zijn genade, en trekt hem door Zijn Woord tot Zijn Zoon. Daar ziet en hoort de mens in het Woord slechts Christus en leert daar verder in: zijn begeerte naar het heil, hoe hij God voor zulk een verlossing zal dankbaar zijn, zodat het gaat uit geloof tot geloof, zoals er geschreven staat, Spr. 4:18. “Maar het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe”; en Psalm 97:11: “Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart”, en Psalm 119:105: “Uw woord is een lamp voor mijn voet, en een licht voor mijn pad. “ Waar het zo gaat, daar houdt men vast aan Gods Woord en waarheid, aan de vervulling van Zijn beloften, vreest Zijn bedreigingen en gelooft deze niet minder dan Zijn beloftenissen, en daar merkt men op en onthoudt hoe alles zo komt, als Gods woord het voorzegt heeft; b. v. Jes. 34:16; 1 Kon. 13:32; 2 Kon. 7:17-18; 2 Kron. 26:21. Men leest met vreugde, wat in Jozua 21:45 geschreven staat: “Er viel niet één woord van al de goede woorden, die de Heere gesproken had tot het huis van Israël; het kwam allemaal.” En Psalm 119:96: In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien; maar Uw gebod is zeer wijd. “ Toen de kamerling, de Moorman, van Jeruzalem, waar hij in de tempel niets gevonden had voor zijn ziel, wederom huiswaarts kerende, op zijn wagen zat, en de Profeet Jesaja las, vroeg Filippus, die de Geest tot deze man gezonden had: “Verstaat gij ook, hetgeen gij leest?” Maar hij antwoordde: “Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niet iemand onderricht?”. En Filippus opende zijn mond en predikte hem het Evangelie van Jezus, in navolging van de opdracht van zijn Zender:

“Verkondigt het Evangelie aan alle creaturen!” En ook tot de Joden gezegd had: “Onderzoekt de Schriften!” Dus willen nu de leiders van miljoenen, die de armen en eenvoudigen verbieden de Heilige Schrift te lezen, aan zulke eenvoudigen het Evangelie onttrekken, en willen niet zien, dat de profeten tot het gehele Israël en tot de volkeren gesproken hebben, en dat de apostolische Schriften voor gehele gemeenten geschreven zijn? En alleen met betrekking tot Gods woord is het verbod van de mensen sterker dan de begeerte, de nieuwsgierigheid en de weetgierigheid. Men gebruikt als voorwendsel dat het volk de Schriften niet begrijpen kan en maakt de zogenaamde kerk, dat is, de geestelijkheid of de paus, tot uitlegger van de Schrift. Dat zal men geloven, wat mensen vaststellen en leren! Anderen verheffen het menselijk vernuft tot de ware uitlegger van de Schrift, en nemen er slechts zoveel van aan, als zij hiermee in overeenstemming kunnen brengen; alles wat boven hetzelfde staat verwerpen zij. Zo is beider verdoemenis geheel naar recht. Van het vernuft van de mensen staat er geschreven in de brief van Judas: “Maar dezen, hetgeen zij niet weten, dat lasteren zij; en hetgeen zij natuurlijk, als de onredelijke dieren, weten, in hetzelfde verderven zij zich. “ En van alle menselijke autoriteit als uitlegster van het Woord van God lezen wij tot onze vertroosting in 1 Joh. 2:27: “En de zalving, die gijlieden van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van node, dat iemand u lere; maar gelijk dezelfde zalving u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig, en is geen leugen; en gelijk zij u geleerd heeft, zo zult gij in Hem blijven;” vergelijk Psalm 119:23. En wie iets van deze zalving ontvangen heeft, wordt gebouwd op het fundament van de Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste hoeksteen is. Zulk een slaat acht op de vermaning in Hebr. 13:17: “Zijt uw voorgangers gehoorzaam, en zijt hun onderdanig: want zij waken voor uw zielen. “

Maar in gemeenschap met zulke leraars wijken zij van een iegelijk, die de leer van Christus niet brengt. Noodzakelijker dan het dagelijkse brood of de kleding, noodzakelijker dan alles wat wij nodig hebben, is voor ons de Heilige Schrift; want zij is het enige door God verordeneerde middel tot het geloof en tot onze dagelijkse bekering. De mens zal immers bij brood alleen niet leven, maar bij alle Woord, dat door de mond van God uitgaat! Zo is dan het Woord van God ons leven. Wij vinden daarin het leven en het noodzakelijk voedsel voor het geestelijke leven. Verder is voor ons dit Woord de enige getrouwe Leidsman door dit leven, en een sterke en zekere troost in alle nood en dood. Opdat wij volharden in het geduld van Christus bij alle aanvechting. Zoals wij lezen Psalm 23:4: “Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.” Het leert ons volkomen hoe wij voor God inwendig heilig zijn, in Zijn wegen wandelen en er op blijven. Het is het onverbreekbare zwaard van de Geest, gegeven om onze sterke geestelijke vijanden te overwinnen. In een woord: “Ik schaam mij”, schrijft Paulus, “het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft. “ Alleen rustende op dit Woord kan de uitverkorene gerust sterven. En nu dit Woord, - op welke prijs wordt het door velen van ons geschat?

O, jongelieden van de gemeente, moge eenmaal niet tegen ulieden getuigen wat wij lezen in Psalm 119:7, 1 Joh. 2:14 en 2 Tim. 3:15. O ouders! Wilt uw oren openen voor de apostolische vermaning, opgetekend in Efeze 6:4: “Voedt hen (uw kinderen) op in de lering en vermaning des Heeren”. O allen, die mij hoort, luistert naar het bevel van de Apostel, neergeschreven in Col. 3:16: “Het woord van Christus wone rijkelijk in u in alle wijsheid!” Gelukkige huisgezinnen en alleenstaanden, wier dagelijks voedsel

de Bijbel is! Wat men heden niet verstaat, verstaat men morgen, of over jaar en dag. Maar niemand zegge: Dat weet ik reeds! Het weten doet het niet. De Schrift geeft elke dag haar voedsel en maakt sterk voor het werk en dapper in de strijd van dit leven, en wie haar honderd jaren lang gelezen en herlezen heeft, blijft nog een bedelaar voor de poort van deze tempel. Laat ons bedelaars blijven en volharden in gebed en smekingen. De 119e Psalm is voor ons een leidraad in alle gevallen. Zo roept de Wijsheid in het woord van de Heilige Schrift, Spreuken 1:32, 33: “Want de afkering der slechten zal hen doden, en de voorspoed der zotten zal hen verderven. Maar die naar Mij hoort zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreze des kwaads”; en Spreuken 15:24: “De weg des levens is de verstandige naar boven; opdat hij afwijke van de hel beneden. “ Amen!

- Noot: Aan de schriftleer een allegorische zin toeschrijven betekent die wijze van schriftverklaring, welke zegt: In de Bijbel hebben de woorden nog een andere betekenis dan de letterlijke zin, zij zeggen iets anders dan de letter leert. Meer in ‘t bijzonder wordt dan met die uitlegging bedoeld aan te tonen, wat wij, volgens tekst die verklaard wordt, te geloven hebben. De anagogische zin wil aanwijzen wat men volgens het te verklaren schriftwoord in het hemelse leven te verwachten heeft. (eigenlijk: opwaarts voerende zin.) De trogologische zin is de zin welke ons zeggen moet, hetgeen wij volgens het behandelde schriftwoord te doen hebben in het zedelijke. (Eigenlijk betekent het, dat aan de zin van de woorden een andere wending gegeven wordt.) Vooral de roomse kerk heeft zich aan deze wijze van schriftverklaring (?) schuldig gemaakt.

Deze verklaring van het Boek Ruth, uit het Hoogduits vertaald, zijn gedurende het improviseren door een van onze schrijver geautoriseerde vriendenhand opgeschreven.

Alles zal eindelijk toch goed komen, indien maar de Heere God in genade met ons is, en ons leert ons aan niets anders te houden dan aan Zijn Woord en aan Zijn barmhartigheid. Wel gaat het ons nooit zó, als wij ons hadden voorgesteld, ook al ging het ons in de aanvang zó goed, dat wij meenden, zo zal het ook blijven! Maar onze wegen zijn niet Gods wegen, en onze gedachten zijn niet Zijn gedachten. Wanneer het in de hemel goed gaat, gaat het hier beneden scheef, in de hemel gaat het ten leven, hier beneden schijnt het ten dode te gaan! Maar Eén leeft er, en Die heeft alles gedaan, en Die doet alles. En wat Hij doet, dat doet Hij om Zijns Naams wil, opdat Zijn Naam verheerlijkt zij. De duivel is en blijft een leugenaar, maar de Heere is waarachtig, en wat Hij belooft, dat houdt Hij gewis! Hij tuchtigt echter een iegelijk zoon die Hij aanneemt, en het zal met ons gaan, niet zoals wij het ons voorgesteld hebben, maar zoals God wil, omdat wij niet beoordelen kunnen wat voor ons heilzaam en zaligend is; dat weet God alleen. Wij moeten door de diepte heen; maar zo zeker als Christus uit de doden is opgestaan, zo zeker zal Hij de Zijnen niet begeven noch verlaten, maar Hij zal ze met Zich uit de diepte op doen komen; zo zeker als Hij gezalfd is zal Hij ook de Zijnen zalven met vreugde en zaligheid!

Wat Hij heeft gedaan in Zijn regering, dat is geschied opdat Hij bekend zou worden als de waarachtige David, als de enige God en Heiland, Die hen met goederen vervult, die het zichtbare niet aanmerken, maar zich vasthouden aan het onzichtbare. En niets anders zoeken dan het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid.

Hoe duidelijk deze waarheid overal in Gods Woord uitblinkt, zullen wij met elkander betrachten naar aanleiding van het boek Ruth.

HOOFDSTUK I

Vs. 1. "In de dagen, als de Richters richtten", d.i. in de tijd tussen Jozua en Saul, geschiedde het, dat er honger in het land was.- ja! daar, in dat land, dat God gezegend had, in dat land, vloeiende van melk en honing, juist in dat land van overvloed ontstond hongersnood, en dat wel om der zonden wil van de kinderen Gods, die in dat land woonden. "Daarom toog een man van Bethlehem-Juda om als vreemdeling te verkeren in de velden van Moab." Van Bethlehem-Juda trok hij weg, van het Broodhuis in Juda, van dat Broodhuis, waarop Gods lof geschreven stond. "Hij toog weg in de velden van Moab." Moab was een rijk land, waar men meestal van veeteelt leefde, dus een schoon en heerlijk land, maar toch een afschuwelijk land, want daar heerste niet de onvervalste gereformeerde leer, maar een afschuwelijk mengsel van allerlei leugens. Die man redeneerde echter zo: Hier, in Juda, is hongersnood; daar, in Moab, is brood. En zo toog hij heen, want hij meende dat hij voor zijn vrouw en kinderen moest zorgen en ze moest onderhouden, en hij wist niet, of hij was het vergeten, dat het lot van zijn vrouw en kinderen niet in zijn hand, maar in Gods hand rustte.

Vs. 2. "De naam nu van deze man was Elimelech", hetwelk betekent: "Mijn God is Koning." Deze zijn naam moest hem bestraffen. Is God mijn Koning, dan kan mij immers niets ontbreken, dan ben ik immers een rijk en voornaam man! Maar daaraan

dacht Elimelech niet! "En de naam van zijn huisvrouw was Naömi" d.i. "Lieflijkheid"; maar hem was het ver van lieflijk in zijn huis te moede, want hij had geen brood! En zijn zonen deden hem nog het meeste kommer en verdriet aan. "De namen van zijn zonen waren Machlon en Chiljon, Efrathers van Bethlehem-Juda". Het moet hem niet aangenaam zijn geweest hun namen te horen, want die beduiden "daar komt niets van, dat verdwijnt" en zo meer. Efrathers waren ze. Efraïm beduidt: Ik zal wassen in het land van mijn verdrukking." En zij kwamen in de velden van Moab en bleven aldaar." In plaats van nog bijtijds terug te keren en te zeggen: Ik kan het in Moab niet uithouden, want al is het er nog zo schoon, ik heb er de ware leer niet, (kan men dan van de waarheid leven? ja! zeker en vast!) bleven zij daar wonen om maar brood te hebben. Het waren mensen en niets meer. Naömi, de moeder, een godvrezende vrouw, zal misschien alles gedaan hebben om in Juda te blijven, maar een vrouw moet haar man volgen. Misschien is haar naam haar nog enigszins tot troost geweest, of de naam van de man, die God haar door haar ouders had gegeven.

Vs.3. "En Elimelech, de man van Naömi, stierf, maar zij werd overgelaten met haar twee zonen." Die godvrezende vrouw verliest haar man, haar God en Koning. Alles gaat in 't graf, zij wordt alleen overgelaten met haar twee zonen, wier namen niet veel goeds beloven.

Vs. 4. "Die namen zich Moabietische vrouwen", dus geen echt gereformeerde vrouwen, geen vrouwen, die de God Israëls kenden. Welk een angst, welk een zielenood moet dat voor Naömi geweest zijn, want een waarachtig vrome moeder bidt immers dag en nacht van de Heere af, dat haar kinderen ook God mogen vrezen, en waar vreemde, ongelovige vrouwen komen, heersen zij met sterke hand, en de man wordt zwak en geeft overal aan toe, waar niet toegegeven mag worden. Maar wat wilde die arme Naömi zeggen? Eindelijk moet zij toch haar toestemming geven, met een: "God erbarm U over hen!" De naam "Orpa" beduidde ook niet veel goeds! "De naam der andere was Ruth", d.i. Schone, Schoonheid. En zij bleven aldaar omtrent tien jaar." Tien jaar: dat was zo naar Gods wijsheid. Het geheel van onze levensjaren moet doorleefd worden, maar eenmaal moet het met de mens tot een kiezen of delen komen, of Gods gebod al dan niet in huis en hart regeren zal. Van het ogenblik af dat God iemand gaat bekeren weet Hij wel hoe Hij er de zondaar toe brengen moet om vast te geloven, dat hij Gods heilige tien geboden houden moet. Men kan menen genade, geloof en evangelie te bezitten en toch Gods wet niet achten; men kan vroom heten, zonder het te zijn; een broeder, een zuster in de Heere heten en toch in het verborgene God willen bedriegen, maar dat mag zo niet blijven. Voor Zijn kinderen nu heeft God middelen en wegen om hun dit te leren, maar dit leert Hij niet aan alle mensen: de overigen laat Hij in hun wegen lopen. Hier duurde het tien jaren. De Heere had zich één van deze Moabietische vrouwen uitverkoren, opdat uit haar verbintenis met een man uit Juda Hij zou voortkomen, Die het leven der wereld is.

Vs. 5. "En die twee zonen, Machlon en Chiljon, stierven ook; alzo werd deze vrouw overgelaten, na haar twee zonen en na haar man." Nu komt de Heere met nog zwaarder kastijdingen. Alles wordt tot de grond toe afgebroken: dat is zo de wijze van de Heere; ze moeten allen die van Christus zijn, de dood van Christus gelijkvormig worden gemaakt. Na tien jaren stierven de beide zonen. Daar stond zij nu, de weduwna met nog twee andere weduwen; drie weduwen alzo tezamen! En toch deze drievoudige slag was een genadige slag van God de Heere! Maar wat begreep Naömi daarvan in de smeltkroes van de ellende! Zij ziet de beide weduwen, ziet geen

mannelijke bescherming meer over haar huis, zij woont in een vreemd land, en de twee jonge vrouwen kleven een afschuwelijke godsdienst aan! Ja, op God is zij geworpen, op Hem hoopt zij, maar zij ziet niets dan dat zij een lange rouwsleep draagt, waar iedereen op treedt.

Vs. 6. "Toen maakte zij zich op met haar schoondochters, en keerde weer uit de velden van Moab: want zij had gehoord in het land van Moab, dat de Heere Zijn volk bezocht had, gevende hun brood." Daar komt de tijding: De Heere heeft Zijn volk bezocht en hun weer brood gegeven! Ja! Het is toch, en toch waar: God verlaat de Zijnen niet! Ja, in zorg en kommer kan alles zo wel voort slepen, 10, 20 jaar! Maar de Heere komt toch! Velen van uw hebben het ook wel eens ervaren, dat ze enige weken gebrek moesten lijden, maar dan kwam de Heere toch weer met werk en met brood. Was er dan in Moab geen brood? Ja, in Moab wel! Maar daar geeft de Heere geen brood aan Naömi. Er is wel brood in Moab, maar dat smaakt haar niet, zij kan het niet eten! Ja! veel goeds heeft de Heere mij gedaan, (zo mag zij gedacht hebben), maar al behoor ik tot des Heeren volk, die twee Moabietische vrouwen behoren er niet toe, die hebben iets heel anders in de zin dan Bethlehem-Juda: die wensen misschien weer in het huwelijk te treden! Maar ach! Heeft ze misschien wenend uitgeroepen, behoor ik zelf wel tot des Heeren volk? O! Vaar ter helle, gij vrome duivel, ik kan er niet naar vragen of zij of ik zelf tot dat volk behoor, God spijsst de jonge raven! Ik spoed mij naar mijn vaderland, naar Bethlehem-Juda, en neem die twee zwarte raven mee, want ik eet toch liever roggebrood met des Heeren volk dan lekkernij met de afgodendienaars!

Vs. 7, 8. "Daarom ging zij uit de plaats waar zij geweest was, en haar twee schoondochters met haar. Als zij nu gingen op de weg om weer te keren naar het land Juda, zo zeide Naömi tot haar twee schoondochters: Gaat heen, keert weer, een iegelijk tot het huis van haar moeder; de Heere doe bij u weldadigheid gelijk als gij gedaan hebt bij de doden en bij mij." Toen zij nu te samen op reis waren gegaan, werd Naömi met het lot van die twee vrouwen bewogen, en zij dacht: als zij bij mij blijven, zullen ze nooit meer gelukkig zijn, nooit meer een andere echtgenoot vinden; het is beter, het is verstandiger, dat ze tot de haren terugkeren! Toen sprak zij: Gaat heen, keert terug! Maar ofschoon het heidense, d.i. ongelovige, vrouwen waren, heeft die vrome moeder haar toch Gods waarheid (wij zouden zeggen de catechismus) voorgehouden, want zij zeide: de Heere doe bij u weldadigheid, gelijk gij gedaan hebt aan de doden, (namelijk toen die nog leefden), en aan mij! O! Dat volk van de Heere is toch een eigenaardig volk! Als men hun maar de geringste dienst bewijst, antwoorden zij met allerlei zegeningen! Wat hadden die beiden dan voor bijzonders gedaan? Haar schuldige plicht en niets meer, vader en moeder waren ze gehoorzaam geweest zoals het behoort. Maar het volk des Heeren, ook waar het allerlei diensten en onderwerping eisen kan, zegt nochtans: Gij hebt mij barmhartigheid bewezen!

Vs. 9. "De Heere geve u, dat gij rust vindt, een iegelijk in het huis van haar man!" - en eeuwige rust! Naömi zegt niet: Neen, neen! gij zult en moet met mij naar Bethlehem trekken, anders valt u de eeuwige verdoemenis ten deel: dat laat zij aan God de Heilige Geest over! Gelijk later de Heere Jezus tot Zijn discipelen zegt, zegt zij tot haar dochters: Wilt gijlieden ook niet heengaan? Neen, denkt Naömi, zo ze met mij gaan, moet het geheel vrijwillig zijn! Daarom sprak zij: Lieve kinderen! Keert terug tot uw huis! Haar innigste zegen had ze aan beiden geschonken: en was het Gods wil haar te bekeren, welnu! Dan kon Hij ze even goed in Moab vinden als in Juda, waar

de menigte at en dronk, schijnbaar als Gods volk leefde en stierf, en in de hel ontwaakte als een volk van de duivel!

Vs. 10. En zij zeiden tot haar: "Wij zullen zekerlijk met u wekeren tot uw volk." Beiden, Ruth en Orpa, schijnen hetzelfde te zeggen, maar bij de een was het een vast voorgenomen en uitgesproken besluit, bij de andere was het hoogstens wat napraten.

Vs. 11-13. "Maar Naömi zeide: Keert weer mijn dochters!" enz. Naömi, hoewel haar het hart verbroken is van allerlei leed, blijft hier verstandig en redelijk. Ik kan u geen gelukkige toekomst beloven, zegt ze, gaat naar huis terug, mijn kinderen! Misschien vindt gij dan nog eens een andere echtgenoot; ik kan u nergens aan helpen: want de hand des Heeren is tegen mij uitgegaan. Met deze laatste woorden blijft zij bij de belijdenis, dat "rijkdom en armoede en alle dingen (Heidelb. Cat. Vr. 27) niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen!" Doch zij kan onder dit alles zich zelf niet troosten, niet zingen noch jubelen! Zij spreekt het uit zoals het haar om het harte is, in alle eenvoud en oprechtheid! Ik kan u niet helpen, ik ben arm en ellendig, dat is nu zo Gods weg met mij, mij in de ellende te brengen!

Vs. 14. "Toen hieven zij haar stem op en weenden wederom: en Orpa kuste haar schoonmoeder, maar Ruth kleefde haar aan." Daar vloeiden nog meer tranen, Orpa weent omdat ze hoort: ik kan u niet helpen, ik kan niet voor uw toekomst zorgen! Ruth weent omdat ze Naömi, de geliefde moeder, hoort klagen: des Heeren hand is tegen mij uitgegaan. Daar spreekt Orpa op suikerzoete toon: o moeder, lief moedertje' en kust ze en zegt: ja, gij hebt gelijk, de Heere is overal te vinden, ook in Moab! En treed ik dan nog eens in het huwelijk, dan kan God mijn heidense man ook bekeren! Neen! gij hebt gelijk! Ik wilde met u gaan, omdat ge mijn moeder zijt, maar nu ge mij de mogelijkheid, in Moab nog eens een eigen haard te hebben, zo verstandig voorhoudt, blijf ik thuis! Gij hebt gelijk, moedertje! In Moab beleef ik misschien nog eens een rijk huwelijk, want een arme man, zo een uit Bethlehem-Juda, daar zou ik wel hartelijk voor bedanken! Zo redeneert Orpa bij zichzelf in haar dwaasheid, zij kust de moeder en - verlaat ze. Maar Ruth kleefde haar aan! Neen, denkt deze; mijn dierbare moeder, die mij zoveel van de wonderen Gods heeft verhaald, kan ik niet verlaten! Met haar, met het volk van de Heere, waartoe zij behoort, wil ik leven en sterven! Dat stond bij haar vast, dat was het onverbreekbare voornemen en de vaste keuze van haar hart! Al had zij tienmaal zo gelukkig kunnen worden als Orpa het zich voorstelde, zij zou alles van de hand hebben gewezen! God en Zijn volk! Dat stond bij haar vast. Ruth kleefde haar aan, staat er geschreven!

Vs. 15. "Daarom zeide zij: zie uw zwagerin is weergekeerd tot haar volk en tot haar goden; keer gij ook weer, uw zwagerin na." Toen dacht Naömi: Nu wil ik zien dat ik naar Bethlehem kom, daar wil ik onder dak zien te komen, en mij door het leven helpen tot ik sterf. Maar nog eens wil ze Ruth waarschuwen: Zie, zegt ze, uw zwagerin is weergekeerd tot haar volk en tot haar goden; keer gij ook weder, uw zwagerin na. Tot haar volk", dat was tot een rijk volk, "tot haar goden", dat waren goden met goud en zilver behangen! Keer gij ook om, uw zwagerin na!

Vs. 16. "Maar Ruth zeide: Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weer te keren: want waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten: uw volk is mijn volk, en uw God mijn God!" Was Ruth zo zeer aan haar schoonmoeder gehecht? Ja en neen! Niet naar het vlees, maar zij hing

haar aan, omdat ze in haar de Heere zag! In Moab kan men veel hebben en bezitten, veel kopen en genieten, maar wat helpt dat alles voor de arme ziel?

Vs. 17, 18. "Waar gij zult sterven, zal ik sterven en aldaar zal ik begraven worden; also doe mij de Heere; en also doe Hij daartoe, zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en tussen u!" enz. Nu doet Ruth nog een eed! Dat volk heeft zij lief, het welk God lief had. Afgewezen, als het ware verstoten door de moeder, houdt zij aan, evenals de Kaänanese vrouw bij de Heere om genade! Al is Naömi nog zo arm, zij spreekt: Val mij niet tegen? Al hoort ze van haar schoonmoeder ook niet één aantrekkelijk woord, maar niets dan verwerping; ach, spreekt zij, val mij niet tegen! Waarom wil zij niet heengaan? Omdat alleen zo alles goed uitkomt.

Vs. 19, 20. "Alzo gingen die beiden tot ze te Bethlehem kwamen: en het geschiedde als zij te Bethlehem inkwamen, dat de gehele stad over haar beroerd werd, en zij zeiden: Is dat Naömi?" enz. Wij lezen van Abraham en Izaäk, dat zij beiden te samen naar de berg Moria gingen. Welke gedachten zullen daar in Abrahams hart opgeklommen zijn? En welke gedachten zullen Naömi's hart bestormd hebben, toen zij daar met Ruth heenging? Naömi was vroeger in Bethlehem een aanzienlijke vrouw geweest. Ach! Hoe zal het in haar toch gestormd hebben. Misschien vermoedde zij, dat haar vroegere burens en vrienden haar zouden komen bezien, en zulke bezoeken zijn niet aangenaam, als men vroeger in voorspoed geleefd heeft! Zo werd Naömi's ziel gefolterd! Zo gingen die beiden te samen, tot ze te Bethlehem kwamen. Daar moesten ze door de poort binnengaan. De poort was toen zoveel als het stad- of gemeentehuis thans: de voornaamsten van de stad namen er zitting. Wat zo door de poort ging was dan op de tong van allen. Wel! zei men, ziet eens aan! daar is Naömi terug gekeerd! Is dat Naömi? Ach! als men een stad verlaten moet, waar men alles naar wens gehad heeft, en men moet dan weer alleen terugkeren, onder geheel andere omstandigheden, dan is het vaak bange aan het hart. Ja! God leeft nog wel, maar Hij houdt zich verborgen; er leeft wel een Trooster; maar men heeft zelf geen troost. Zo was zij dan op de tong van allen, want als het goed gaat, als men man, vrouw, kinderen en goede dagen heeft, dan geniet men eer, maar wordt het blad omgekeerd, dan worden de mensen vaak duivels. Als God de Zijnen in de diepte der ellende brengt, voelen zij zich niet alleen verlaten, maar iedereen heeft ook nog wat op hen aan te merken. En met het geestelijke leven gaat het niet anders: Och, och! Is dat nu Naömi, die wij vroeger gekend hebben! Wat is die toch veranderd! O, dat smartte die arme Naömi zo; gaarne was zij weggekropen, en had zich schuil gehouden! Daarom sprak zij: Noemt mij niet Naömi maar noem mij Mara, d.i. Bitterheid. "De Almachtige heeft mij bitterheid aangedaan." De Almachtige! Dat betekent: Hij die overvloed van alles heeft. Hij kan alles, Hij behoeft maar te spreken en het is er. Ja, het ware in Zijn macht geweest mij te helpen, mijn man in het leven te behouden, en alles anders voor mij te doen uitkomen. Ja, Hij had mij ook nu kunnen helpen. Hij had het kunnen verhoeden dat ik niet in zulke treurige omstandigheden hier terug keer, maar dat is Zijn welbehagen niet geweest!

Vs. 21. "Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij de Heere doen wederkeren. Waarom zoudt ge mij Naömi noemen, daar de Heere tegen mij getuigt, en de Almachtige mij kwaad aangedaan heeft?" Vol, d.i. rijk, leeg, d.i. arm, bitterheid, d.i. vernederen, bedroeven. Is dat nu christelijk, zo van de Heere te spreken? Is dat nu kinderzin? Ja zeker, en die het in de smeltkroes van de ellende anders maken, zijn niet oprecht voor de Heere. Kan men nu van Naömi zeggen: Hij zal noch wankelen noch bezwijken, die

op de Heere vertrouwt, en op zijn goedheid bouwt? (Ps. 125). Ja, en dat ze nochtans op God hoopt, bewijst ze daarmee, dat ze tot tweemaal toe de Heere "de Almachtige" noemt. Juist dat is het rechte geloof, en daarin openbaart zich bij haar dit geloof, dat ze zegt: de Almachtige heeft mij bedroefd! Aan Gods beloften blijft ze hangen, al schijnen die voor haar niet te gelden; aan Gods waarheid houdt zij vast; al schijnt voor haar alles een leugen te zijn wat God in Zijn Woord gezegd heeft. Met zulke woorden spreekt ze uit wat haar op het hart ligt, en dat ze wel wat anders van de Heere had verwacht. Zij wilde niet meer Naömi heten, maar Bitterheid! Hoe vreemd is het toch vaak met de mens gesteld! Van wie kwam dan al het leed van Naömi? Had zij dan niet gehoord, dat alles van Zijn vaderlijke hand ons toekomt, en wij in tegenspoed geduldig zullen zijn? Wat had dat alles dan eigenlijk te beduiden? Leefde zij dan alleen voor dit leven? Was zij niet op weg naar de hemel? Komt 't er eigenlijk wel veel op aan of men arm is of rijk? Was Naömi toch eigenlijk niet aards gezind, nu zij zich de gehele zaak zo aantrok en maar alleen over het aardse dacht. Ach! Dat was toch maar een slaafse, oud-testamentische geest. Die vrouw kende het evangelie niet! O ga heen, gij beschuldiger! Zij kende het evangelie beter dan gij! God hebben wij niet gezien, en de hemel ook niet. Een ding weet ik, dat God beloften heeft gegeven voor het eeuwige leven. En daaraan ook beloften voor dit leven heeft verbonden. En komt de Heere mij nu tegen, wordt ik met zorgen bezwaard en verhoort Hij mijn gebed niet, als ik Hem smeeek mij te helpen en mijn toestand te veranderen, dan maak ik daaruit het besluit op: de beloften gelden mij niet voor dit leven, dus zal ik ook in de dood niet geholpen worden; is Hij hier beneden, in het aardse leven, mijn God niet, zo zal ik Hem ook nooit als mijn God en Vader aanschouwen. Naömi sprak het in de benauwdheid van haar ziel uit, en kleepte de gehele zaak op dezelfde wijze in als wij ze in dergelijke gevallen ook inkleden. Zorgen, noden, vernedering en verachting kunnen het hart kwellen, maar als men recht staat, brengt men het voor het aangezicht van de Heere. Zij wilde Mara genoemd worden; het ging haar zo als het Maria Magdalena bij het graf des Heeren gegaan is, zoals het de beide jongeren ging, die op weg naar Emmaüs waren! God heeft een Naam gegeven onder de Hemel, waardoor wij kunnen zalig worden, en door die Ene Naam onder de Hemel gegeven, is men erfgenaam van de Hemel en erfgenaam van de beloftenissen; in de doop nu komen we op deze Naam van de Heere te staan; in het boek van de Heere worden we als kinderen Gods opgeschreven. Maar nu kom ik in nood, het gaat mij zoals het Naömi ging, daar vergeet ook ik de lieflijke Naam van de Heere en denk nergens aan dan aan Mara, bitterheid; de Heere heeft mij bitterheid aangedaan! Waar de Heere ons in de ellende brengt, waar Hij weg blijft, waar Hij het licht uitblaast, met gal en alssem drinkt, daar juist is Hij op weg ons te verrassen met Zijn heil, met Zijn wegen; juist daar is Hij op weg om voor ons te doen opgaan de Zon van de Gerechtigheid.

Vs. 22. "Alzo kwam Naömi weer en Ruth, de Moabietische, haar schoondochter met haar, die uit de velden van Moab weer kwam. En zij kwamen te Bethlehem in het begin van de gerstenoogst." Ruth, de Moabietische, een heidenkind, voor wie geen beloften schenen te bestaan. De velden van Moab, dat klinkt ongeveer als Galiléa! Bethlehem betekent Broodhuis. Wanneer kwamen ze in dat Broodhuis? Al ziet men niets meer, nochtans is het dag. Al kunt gij geen genade zien, nochtans is ze daar, maar voor het ogenblik ziet gij noch licht, noch genade. Wanneer, denkt gij, zal de hulp komen? Als gij naar God bedroefd zijt, u in zorg en angst bevindt, maar toch op Gods belofte blijft hopen, dan kunt gij gerust uw horloge in de hand nemen en zeggen: Nu is de ure der verhooring van mijn gebeden, het uur van de verlossing, van de genade, de tijd, dat het komen moet, aangebroken, want het water is mij tot aan de

lippen gekomen! Om de tijd van de gerstenoogst, d.i. om het Paasfeest. Naömi, Liefelijkheid, was dood voor haar en in Mara, Bitterheid, veranderd. Man en zonen, geburen en vrienden, alles wat rijk en aanzienlijk was, het was alles dood voor haar, want zij had niets. En dan wordt men van allen verlaten. Maar als alles voorbij is, dan is het de tijd van de Heere; Hij doodt en Hij maakt levend. Hij voert in de hel en weer er uit! Altoos is daar weer een Paasfeest, waar Christus gekruisigd werd, waar Hij riep: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten, waar wij meenden: Hij zou ons verlossen, en het is nu reeds de derde dag.

HOOFDSTUK II

Vers 1. *"Naömi nu had een bloedvriend van haar man, een man, geweldig van vermogen, van het geslacht van Elimelech, en zijn naam was Boaz."* Bloedvriend, d.i.

een bloedverwant. Zulk een bloedverwant hebben wij ook. Waar Elimelech is - mijn God is Koning - daar is ook zeker en vast de bloedverwant Boaz, d.i. Christus. Wat heeft deze Boaz te doen? Tot heil en zegen van Mara en Ruth was hij in het Broodhuis: Deze kan helpen, wil helpen en zal helpen. Maar op deze Boaz had Mara-Naömi niet gerekend, want dat doet de mens van nature niet; men loopt veel liever vlees en bloed na; alleen de oprechten gaan tot God. Mara rekent niet op Boaz, want, denkt zij, ik ben genadeloos en genadeleeg, ik ben arm en nooddruftig, ik zit diep in de nood. En Ruth wist van dat alles niets; zij was immers geen joodse, geen christelijke vrouw, maar een heidenkind! Nochtans zal Boaz zijn woord wel handhaven: Komt herwaarts tot Mij, gij allen die vermoeid en belast zijt; Hij helpt de ellendigen zeer heerlijk.

Vs. 2. *"En Ruth, de Moabietische, zeide tot Naömi: Laat mij toch in het veld gaan, en van de aren oplezen achter die, in wiens ogen ik genade vinden zal. En zij zeide tot haar: Ga heen, mijn dochter!"* Hoe komt Ruth bij Boaz? In Moab was Ruth een aanzienlijke vrouw. Toch sprak Ruth tot Naömi (de Heilige Geest handhaaft hier door alles heen de naam Naömi): laat mij gaan en van de aren oplezen, achter die, in wiens ogen ik genade vinden zal, d.i. gunst vinden zal. Neen! dat was toch te erg, dat deden alleen de gemeenste maagden, de allerarmste kinderen, en dat zou Ruth doen, die van zulk een aanzienlijke afkomst was. Zij gaat gekleed evenzo als haar schoonmoeder; overigens gevoelt zij niets van gering of aanzienlijk; zij denkt maar alleen aan de nood, waarin zij verkeren, en dat men geen middelen verachten mag, die God veroorloofd en verordend heeft. Opdat men Boaz vinden zou ontstaat er nood in het Broodhuis, en Ruth onderwerpt zich aldaar aan Gods bevel. Wat heeft God gezegd? Deut. 24:19: "Wanneer gij uw oogst op uw akker afge oogst, en een garf op de akker vergeten zult hebben, zo zult gij niet wederkeren, om die op te nemen: voor de vreemdeling, voor de wees en voor de weduwen zal zij zijn; opdat u de Heere, uw God zegene in al het werk van uw handen." Veroorlooft mij even een opmerking, in het voorbijgaan mijn Geliefden, al behoort ze niet regelrecht tot onze tekst. Als ik enige zakken appels geplukt heb, behoren ze mij dan niet toe? Neen, God heeft ze u gegeven, en er staan altoos genoeg jongens bij te kijken die gaarne ook wat van dat schone fruit mee krijgen. Zo geeft dan God Zijn geboden met grote wijsheid en voorzorg. Leviticus 19:9, 10. Die aanzienlijke, jonge vrouw buigt zich onder Gods verordening en onder Zijn armenwet: alles wat God beveelt is eerlijk en eervol. Borgen en lenen is stelen, maar God heeft wetten en inzettingen gegeven, en wel hem, die zich daaraan onderwerpt. Dat doet Ruth, en de moeder, die ook van een zeer aanzienlijke stand is zegt niet: "Neen, dat is niet fatsoenlijk", maar, "ga heen, mijn dochter!" Hoort het nogmaals: onder wat God verordent, wat met zijn ordonnantiën overeenkomt, buigt Ruth zich vrijwillig. Dit is nu de rechte genadeweg voor dit en voor het eeuwige leven, dat men het in zijn nood daar zoekt, waar God het aangewezen en geboden heeft, namelijk in de weg van eerlijke arbeid en in een niet vragen naar zichzelf. Wat is, ook in geestelijke zin, de grootste hinderpaal om Boaz te vinden? Is het niet de hoogmoed? Wie zich onder Gods hand vernedert, maakt God groot, en wie zich voor God verootmoedigt zal door de Heere hoog verheven worden.

Vs. 3. In het geestelijke zijn wij maaiers die Gods Woord aan de gemeente brengen. *"Zo ging zij heen, en kwam en las op in het veld, achter de maaiers; en haar viel bij geval voor, een deel van het veld van Boaz, die van het geslacht van Elimelech was."* Zo viel haar bij geval voor: dat schijnt hier als bij toeval te geschieden, maar het boek Ruth is door de Heilige Geest geschreven. Er staat niet "God bestuurde het dat", maar

zo is het opgeschreven alsof door louter toeval alles zo gekomen is. Waar men zich aan 's Heeren bevel onderwerpt, gaat alles als vanzelf. God heeft het zo verordend, dat, waar men zich onder Zijn wet buigt, het een uit het ander voortkomt, alsof een bloem zich langzamerhand ontsluit. Waar men in geestelijke nood zich wegwerpt, en de maaiers (de verkondiging van het Evangelie) volgt, is men op het veld van de Heere Jezus, eer men het weet! Wat was Boaz voor een man?

Vs. 4. *"En ziet, Boaz kwam van Bethlehem, en zeide tot de maaiers: De Heere zij met ulieden! En zij zeiden tot hem: De Heere zegene u!"* Boaz zegent: vloekt niet, twist niet, is minzaam en liefdevol, geeft hun het loon dat hun toekomt; altijd heeft hij de Heere in het hart, en mocht o zo gaarne, dat zijn maaiers Die ook kenden. En zoals het gewoonlijk gaat, als ondergeschikten zo behandeld worden, daar krijgen ze eerbied voor hun meesters. Daarom antwoorden zij: de Heere zegene u! ja! het gaat soms wonderlijk in de wereld toe. Een brood- of fabrieks-directeur, al is hij nog zo machtig, kan zijn ondergeschikten zelf niet rijk maken. Al doet een koopman nog zo veel zaken, hij zelf kan de mensen niet rijk maken. Maar daar hij vriendelijk is, zijn de ondergeschikten ook vriendelijk, en dragen het geld met zakken vol in huis met hun: de Heere zegene u! Boaz was een man die overal ogen had. Hij dulde stof noch vlekken op de kleren, d.i. in het hart, want al klinkt het vreemd, toch is het waar, mensen die zichzelf veroordelen en arm en ellendig zijn voor God hebben wel honderd ogen en hebben die op alles!

Vs. 5. *Daarna zeide Boaz tot zijn jongen, die over de maaiers gezet was: Wiens is deze jonge vrouw?* Op Boaz' veld, op Christus' veld kan men niet zijn of Hij ziet het met honderd ogen. Hij bekommert zich niet alleen over de maaiers, maar over allen, die op dat veld zijn. Hij vraagt naar degenen die naar Hem niet vragen. (Zie Gen. 16:13).

Vs. 6 en 7. *En de jongen die over de maaiers gezet was antwoordde en zeide: Deze is de Moabietische jonge vrouw, die met Naömi weer gekomen is uit de velden van Moab. En zij heeft gezegd: Laat mij toch oplezen en aren bij de garven verzamelen achter de maaiers; zo is zij gekomen en heeft gestaan van des morgens af tot nu toe; nu is haar thuis blijven weinig.* Zij ging niet weg van de akker: het is bijna alsof die jongen haar beschuldigt, dat het nu tijd wordt dat zij van het veld verwijderd werd. Zie! dat is de rechte vlijt, de rechte werkzaamheid! Nu het haar geoorloofd is te verzamelen, doet zij het zoveel en zo lang mogelijk. Wat zal die arme Ruth gebeeft hebben, toen zij vernam: hij heeft naar u gevraagd! Ach, wat zal daaruit komen!

Vs. 8. *Toen zeide Boaz tot Ruth: Hoort gij niet, mijn dochter? Ga niet om in een ander veld op te lezen; ook zult gij van hier niet weggaan, maar hier zult gij u houden bij mijn maagden.* Welk een eigenaardige taal van Boaz! Hoort gij niet mijn dochter? In de diepe nood, in het felst van de strijd, is men doof en of er al drie, ja zeven maal gezegd wordt Vrees niet! men hoort toch niets dan de donder der wet, en dat men verdoemd, vervloekt en verloren is; steeds klinkt het door in de ziel, gij wordt nooit verhoord! Gij zijt nooit geholpen, gij zijt maar een Moabietische! Mijn dochter! voegt Boaz er uit vriendelijkheid bij, en zet ze zo ineens onder de dochteren Israëls! Gaat niet om in een ander veld op te lezen, zoals de Heere ook zegt: Gij zult geen andere God aanbidden en niet tot een andere genade gaan. Bij Mij zult gij blijven, bij Mij zult gij leven en overvloed hebben! Dus de ware Boassen stoten de ziel niet af, maar geven het bevel: Gaat niet van hier! Daarmee heeft ook Jakob de Heere overwonnen, doordat

hij bij de Heere bleef en sprak: Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent. En de Heere Jezus zegt nog tot de arme maagden, die zich zo onder Gods wet en geboden buigen, dat ze als armen en ellendigen aan het zoeken komen: Gaat niet van hier! Houdt u bij Mijn volk en bij hen, die in Mijn dienst staan, want daar hebt gij gelegenheid te vernemen dat Israëls God alleen God is.

Vs. 9. *Uw ogen zullen zijn op dit veld, dat zij maaien zullen, en gij zult achter haarlieden gaan; heb ik de jongens niet geboden dat men u niet aanroere? Als u dorst, zo ga tot de vaten, en drink van hetgeen de jongens zullen geschept hebben.* Jongens, dit zijn opzieners, zoals ze nog in de gemeente van de Heere zijn. Ach! die hond, de aanklager der broederen, wil de arme Ruth wel aanranden, maar zo gij op het veld der genade zijt, waarop ik u alle volheid toewens, dan mag niemand u leed doen. Dan is het zoals in de Openbaring staat: de Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet. En zo u dorst, zo ga tot het Woord van de Heere, waar het ook zij. Zo ga tot de vaten, er was misschien nog een poel van slecht water, waar de armen uit konden drinken. Wat mijn jongens drinken, zult ook gij drinken, zoals ook de Heere zegt: wat Ik mijn jongens geef, zult gij, Moabietische, ook hebben. Voor wij verder gaan heb ik een opmerking: het verwondere niemand dat ik bij de uitlegging van het Boek Ruth zo veel op het inwendige leven toepas van degenen, die de Heere zoeken en vinden, en in het geheel zo veel op Christus betrekking doe hebben. Of het gehele aardse leven is voor ons niets waard, of wel het komt uit de eeuwigheid en keert weer tot de eeuwigheid terug. Is dit zo met ons, dan zien wij overal hetzelfde in het leven der gelovigen, wat we in de natuur zien. Het draagt alles één stempel en één afdruk van Gods macht en genade, gelijk Hij die heeft verheerlijkt in de hemel in Christus. Wij zouden in de Heilige Schrift niet voortdurend deze verheven taal vinden, was het niet het welgevallen van de Heere geweest in de gehele schepping ons, om zo te spreken, afbeeldingen te geven van hetgeen bij Hem is, en alzo door al het zichtbare de Zijnen te leren, op te voeden, te verkwikken en te vertroosten met Zijn Woord. De gelovige is met zijn God en met zijn volk, hij heeft gezocht de gerechtigheid van het koninkrijk der hemelen, en alles wat hij ontmoet, alles wat met hem gebeurt kan hij slechts vanuit dat standpunt beschouwen; zo is alles voor hem een beeld, een afspiegeling van de eeuwige heerlijkheid. Ruth was een schepsel van God, een mensenkind, een vrouw; als zodanig heeft ze zeker ook wel eens voor zich zelf naar huiselijk geluk en eigen haard verlangd, maar nochtans ging het haar daar niet om! Het was haar te doen om God, om de rijkdom van Zijn genade, om de eeuwige heerlijkheid! Zo zij iets gezocht had, dat haar van de Heere aftrok, zij had het in Moab kunnen vinden. Zij zou in Moab ruimschoots gelegenheid gehad hebben eigen huis en hof te bezitten. Maar zij heeft Moab en zijn afgoden versmaad, en is een arme, klagende weduwe gevolgd. Zij heeft, toen zij meeging, niets anders gezien dan het tegendeel van Gods beloften, en toch heeft zij in de woorden van de moeder gezocht, en zoekende gevonden wat haar helpen kon voor de eeuwigheid: zij heeft geloofd dat ze in die weg alles, ook voor dit leven zou vinden. Zo leefden in haar hart Gods wet, de eeuwige goederen, de genade en de barmhartigheid van de Heere. En zo, vervuld met deze genade, is zij al kleiner en kleiner geworden. En daar zij nergens aan dacht, dan aan een kammervolle arbeid om haar en haar geliefde schoonmoeder in het leven te behouden, heeft zij geheel onverwachts ook dat tijdelijke gevonden, waarvan God de Heere wel weet, dat het voor de mens levensbehoefte is, ja zij heeft het gevonden als iets dat eeuwig en onvergankelijk was, want in al, al die weldaden heeft zij zich het meest verkwikt aan de genade en de barmhartigheid van Israëls God! Geliefden! De zichtbare dingen zijn

een afschaduwning van de onzichtbare. In deze zin willen wij onze betrachtingen over de geschiedenis van Ruth voortzetten, en beschouwen hoe Boaz haar met hulp uit Zijn heiligdom tegemoet kwam. Hoort gij niet, mijn dochter? had hij in vs.8 gesproken. Hoor, o dochter! en zie, en neig uw oor, (Ps. 45). Ga niet om in een ander veld om op te lezen, want op mijn akker alleen zult ge genade en barmhartigheid vinden; ga niet weg van hier, denk ook niet, dat het onbescheiden is, zo veel aren op te lezen, want ik wil u rijker en rijker maken, en u de volheid schenken. Houd u bij mijn maagden, volg die na, en waar Mijn maaiers maaien, juist daar is deze rijkdom en volheid voor u te vinden, en dat wel geheel volgens Mijn wet. Ik heb mijn maaiers geboden, dat niemand u leed doe, want Ik weet dat ge een arme, beschroomde ziel zijt, die zich liefst stil en verborgen houdt en onopgemerkt achter de maaiers heen gaat. Zo u dorst, zo ga tot de vaten en drink van hetgeen de jongens zullen geschept hebben. Hiermee deelt hij aan Ruth van alles mee, wat op de akker en op het veld is, want niemand mocht, zonder dat het hem geoorloofd was, uit die voor Boaz' jongens bestemde vaten drinken; maar het was Boaz' welbehagen haar als een dochter te behandelen, als een die hem toebehoorde, hem de machtige en rijke man! *En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.*

Vs. 10. *Toen viel zij op haar aangezicht, en boog zich ter aarde, en zij zeide tot hem: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat gij mij kent, daar ik een vreemde ben? Toen, staat er, viel zij op haar aangezicht en boog zich ter aarde, en zeide tot Hem: waarom heb ik genade gevonden in uw ogen? Zij had zich vrij op de wet kunnen beroepen, want de wet veroorloofde haar aren op te lezen zo veel zij wilde. Maar op dit recht, dat haar volgens de wet toekwam, maakt zij geen aanspraak, want hoe konden Gods schone en liefelijke instellingen haar gelden, haar, de Moabietische, de vreemde, die zoëven in Bethlehem-Juda aankwam! Ja, in zoverre denkt zij aan de wet, dat zij er zich onder buigt en als een arme komt, het als genade en barmhartigheid beschouwt, dat zij mag opzamelen, en hoe dieper zij zichzelf vernedert en onder de wet buigt, hoe meer Boaz zijn genade aan haar verheerlijkt, zodat haar niet zou gelden het recht van de vreemdelingen, maar dat zij vrij erfrecht zou ontvangen met de inwoners van het land, als een vrije erfdochter! O, mijn geliefden! Waar God ons zo met hulp tegemoet komt uit Zijn heiligdom, hetzij middellijk of onmiddellijk, laten wij ons daar toch niets aanmatigen, alsof wij recht hadden op die hulp; en niet denken: ik ben een mens, een kind Gods, een gelovige, ik heb de goede keus gedaan, heb mijn plichten vervuld, en daarom is die of die, (de rijke Boaz, zou Ruth gezegd hebben, indien ze zo verkeerd gedacht had) verplicht mij te helpen; ik ben hem volstrekt geen dankbaarheid schuldig, want God is het, Die het door zulk een doet! Neen! zo was Ruth niet gestemd! En toen zij gevonden had, wat haar naar Gods wet toekwam, zei zij niet met hoogmoed: Nu heb ik genoeg; maar met beide handen neemt zij aan wat Boaz haar schenkt; en toen zij alles opgelezen had, sprak zij niet: Dat heeft God mij gegeven, maar zij valt op haar aangezicht en spreekt: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen? Ik, de arme onbekende weduwe. Welk een verrassing heeft de Heere de nederige en bescheidene bereid! Buig u maar diep onder alle uitspraken van Gods heilige wet, en gij zult uitkomsten vinden in elke nood en dood, ook als gij dit het allerminst verwacht! En hoe zoet klinken de woorden van onze Boaz voor de hard aangevochten ziel, die zich diep onder Gods wet vernedert en o zo gaarne verlost zou zijn van alle zonden. Daar staat ineens haar Verlosser voor haar! Waar is zulke verlossing nu te vinden? Allereerst in Gods Woord, terwijl die ziel zo vol angst en vrees, geheel in stilte uit het Woord hier een aartje en daar een aartje opzamelt, met*

wenen en snikken vaak, en zij ineens verneemt: Hoort gij, mijn dochter?! Ja, mijn Geliefden; waar de Heere, de hemelse Boaz, komt met de schatten van Zijn liefde, waar Hij omziet naar zulk een die dacht: naar mij kan Hij niet omzien; wanneer men in een eenzaam hoekje zit, en zich vervreemd voelt van het genadeverbond der uitverkorenen Gods, waar Hij zich ook zo openbaart met Zijn heil, met Zijn woord, en geheel onverwacht ons zoon of dochter noemt, daar zinkt men in het niet voor zulk een genade en barmhartigheid. Want hoe zouden wij het ooit met iets ter wereld kunnen verdienen, dat de Heere, de hemelse Boaz, tot ons komt om ons te verlossen, ons te troosten, en ons uit te helpen? Waarmee zouden wij het kunnen verdienen dat Hij ons kennen wil? Zijn wij, zo wij de diepste grond van ons hart en de beweegredenen en oorzaken van ons doen en laten nagaan, niet voortdurend Moabieten? Hebben wij niet voortdurend allerlei afgoden voor ons opgericht? En al hebben wij de ware God als onze God gevonden, vervreemden wij ons dan toch niet voortdurend van Hem door onze zonden, en is het iets anders dan vrije genade, zo Hij ons niet als vreemden behandelt?

Mijn geliefden, er zijn rechtvaardigen, die nooit vergeten wat gerechtigheid is; de geringste daad van rechtvaardigheid en trouw blijft onuitwisbaar in hun geheugen geprent, terwijl ze de tegen hen bedreven zonden en overtredingen licht vergeten, zoals de Heere de hunne vergeet. Daar zijn rechtvaardige lieden, die niet altoos zo angstig vragen: Is dat ook een Hethieter, is dat ook een Moabiet? Maar die het luid uitspreken: Mijn vader was een bedorven Syriër, en mijn moeder een Hethietische; en die het zelf hebben vernomen: gij die daar in uw bloed ligt, leef, ja leef! O, die rechtvaardigen zijn niet altijd aan het ziften tussen personen en personen, zij zitten niet de zonden van hun naasten lang uit te meten, maar binden liever alles tezamen in een bundeltje en werpen het in een zee van eeuwige vergetelheid! Een enkele daad van recht en gerechtigheid schatten zij echter zo hoog bij Moabieten en Hethietischen (wij zouden zeggen bij wereldlingen), dat zij uit de diepste grond van het hart spreken: Dat vergelde u de Heere in uw laatste uur! En zulk een rechtvaardige was ook Boaz; en zo handelde hij ook.

Vs. 11. En Boaz antwoordde en zeide tot haar: Het is mij wel aangezegd alles, wat gij bij uw schoonmoeder gedaan hebt, na de dood van uw man, en hebt uw vader en uw moeder en het land van uw geboorte verlaten en zijt heengegaan tot een volk, dat gij van te voren niet kendet. Is dat dan zo wat bijzonders, als iemand zich bij Gods volk aansluit? Is dat dan iets meer dan schuldige plicht? Wat is er dan bij de afgoden te vinden; het is eerder de verwondering, dat hij of zij niet reeds veel vroeger de goede keus gedaan heeft, gelijk het behoorde. Zo mag misschien het vrome, eigengerechtig vlees redeneren, maar God de Heere en de ware rechtvaardigen stellen een gedrag als dat van Ruth op hoge prijs! Zij weten het te waarderen waar in waarheid deze zin van het hart aanwezig is: alles te laten varen wat men met de handen tasten en met de ogen zien kan; al het zichtbare, dat zo blinkt en heerlijk schijnt, niets te tellen, om het onzichtbare te kiezen, waarvan men niet weet wat er achter steekt! Ja, men krijgt spoedig genoeg te proeven en te smaken, dat achter de onzichtbare dingen, die men verkoren heeft, het kruis steekt, het: "noemt mij niet Naömi, maar Mara, want de Almachtige heeft mij bitterheid aangedaan." En de Heere, de hemelse Boaz, weet het te waarderen, waar een ziel zich van de eeuwige goederen niet laat aftrekken door al dat kruis, en door al die druk! Ja! gezeten op de hoge rechterstoel, waarop wij ons zo gaarne plaatsen, menen wij, dat het maar een geringe zaak is zich aan te sluiten bij een oude, bekommerde, verlegen en arme vrouw, en haar als een moeder te behandelen en te eren, die niet mee zingt, niet mee speelt, niet mee danst, maar in een hoekje zit en

klaagt, en daarenboven in haar wanhoop van de Heere soms dingen uitspreekt, die zulk een als Ruth niet eens goed begrijpt. Men meent, het was geheel eenvoudig voor Ruth en ook maar een kleinigheid om vader, moeder en vaderland te verlaten, en dan zich bij een volk te voegen, dat zij eigenlijk nog niet eens kende. Evenwel zijn er duizenden christenen, die haar niet nadoen. Ach, men leest zo gaarne die schone woorden: "De Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is", en o! zo snel maakt men dan de gevolgtrekking: ik ben verloren, dus is Hij voor mij gekomen; ach! men vindt ze zo heerlijk die belofte: "Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken dezelve en zij volgen Mij. En ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid" en o, men is er zo vlug mee te zeggen: dus ik krijg het eeuwige leven. Waar echter de waarheid is en leeft, daar is geen leugen, noch bedrog! Wie het, waar het waarachtig licht schijnt, nog in de duisternis kan uithouden, die moge misschien het gehele Evangelie van buiten kennen, maar hij doet niet wat de Moabietische deed, en God de Heere weet van al zijn doen en drijven niets! Orpa heeft ook tranen gestort, wilde schijnbaar ook wel mee gaan naar Juda. En had zij zich een bundel preken van "die goede dominee, uit dat goede land" kunnen verschaffen, zij zou er gewis één mee hebben genomen: maar zij zelf bleef in Moab - en stierf aldaar. Maar de Heere heeft gezegd: "Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig"; en de duivel zit in al de heerlijkheid van het zichtbare om de arme mens te betoveren en hem er van af te houden zich op leven en dood in Gods handen over te geven en om Christus' wil alles te laten varen. En nochtans! verlaten wordt zulk een arme Ruth nooit en nimmer; God kent de nood dergenen, die alles haten en versmiden, wat hen verhinderen zou de keuze, door God zelf in hun hart gelegd, de waarachtig goede keuze, ook op te volgen. O, zo van alle zichtbare heerlijkheid beroofd te zijn, in Ruth's geval, vader, moeder noch vaderland meer te hebben, dat was met vleeselijke ogen bekeken het ergste wat men zich voorstellen kon! Ik leef liever arm in mijn vaderland, dan in overvloed in de vreemde. Maar waar God de Heere ons uit ons vaderland brengt, waar zo en niet anders Zijn weg met ons is, daar krijgen wij een ander Vaderland in 't oog, een andere vader, een andere moeder; daar kan men alles getroost en veilig de Heere in handen geven. Maar juist in die ure, toen Ruth vader, moeder en vaderland verliet, wat had zij toen in de plaats daarvoor? Immers niets! Wat had en wat bezat Ruth toen? Een moeder, ja! maar het volk, waarheen ze trok, kende zij niet, zij kon ook die vreemde taal spreken noch verstaan, moest dat alles nog leren. En wat kon die arme moeder haar aanbieden, wat haar vergoeden? Als een arme wees aren oplezen achter de maaiers, dat was haar lot! Welk een vernedering! Daar spreekt misschien iemand: Zie, zij hoort bij Naömi, bij die vrouw, die vroeger zo rijk was en in dat grote huis woonde, en nu is deze zo arm, dat een arme wees haar het te samen gebedelde naar huis moet dragen. In Moab was het volk rijk, daar kon men met meer gemak drie gulden verdienen dan in Israël een stuiver, in Moab was overvloed van alles, en zo Orpa's ouders behoeftig waren geweest, gewis zij was ook wel meegegaan naar Bethlehem-Juda! Staan er niet ontelbare beloften op de Evangeliebladen? Maar als men in een toestand verkeert, als die van Ruth toen zij daar in Juda aankwam, vraagt de ziel in haar nood: zullen die woorden ook voor mij vervuld worden? Ik weet het hoe de Heere Daniël gered heeft, ik weet hoe van Sadrach, Mesach en Abednego in de gloeiende oven geen haar verzengd is, ik weet dat Ruth alles, alles gevonden heeft, wat zij behoefde; maar nu is de nood, de angst daar! Ik heb vader, moeder, vaderland verlaten, ik heb deze of gene ongerechtigheid uit de hand geworpen. Ik verdiende mijn brood met ongerechtigheid, 100, 200 gulden per week met schrapen en stelen, en met een koen besluit heb ik het laten varen, maar waar moet ik nu van leven? Ja, God de Heere heeft gezegd: Roep

Mij aan in de dag der benauwdheid, en Ik zal er u uithelpen; en als de verhooring gekomen is, als het gemis van vader, moeder en vaderland mij zal vergoed zijn, dan zal ik dat ook geloven! Ja, God heeft gezegd: Ik zal u verlossen; maar alle duivelen vallen over mij als ik afstand doe van alles, wat niet met Gods geboden overeen komt; van wat ik zo gaarne heb, waarmee ik zo ben samen gegroeid dat ik er mee en voor zou willen sterven! Welnu! de mens behoude vrij wat hem goeddunkt, hij gelove op zijn manier het lieve evangelie, hij behoude al het zichtbare, alle ongerechtigheden, die hem daaraan vastbinden, maar dat zij hem dan tevens aangezegd op leven en dood: dat God van dit zijn ijdel geloof, noch van al zijn doen en drijven niets afweet. En als de Heere Jezus komen zal op de wolken van de hemel zal Hij niet vragen naar godsdienstige meningen, maar naar waarachtig goede werken. Het is mij wel aangezegd, zegt Boaz, alles wat gij bij uw schoonmoeder gedaan hebt, na de dood van uw man, en hebt uw vader en uw moeder en het land van uw geboorte verlaten, en zijt heengegaan tot een volk, dat gij van tevoren niet kendet, bij mijn volk hebt gij u aangesloten! En hebt daarbij gedacht: ja, wat het eigenlijk voor een volk is, wat het weet en gelooft, weet ik niet eens precies, maar ik weet dat het oprecht is, en recht door zee gaat, en dat is ook de behoefte van mijn arme ziel! De rechtvaardige Boaz heeft het goed onthouden wat hij van Ruth had vernomen. En als hij nu verneemt wie die arme vrouw is, die op zijn veld aren opzamelt, klimt ineens de gedachte in hem op: Ha! die moet van haar stuiver miljoenen krijgen! De rechte Boaz nu, de Heere des hemels en der aarde, de almachtige Koning, wordt ook aangezegd wat hier zulk een Moabietische doet. Hij prent het diep in Zijn geheugen, en herinnert het Zich goed, en als Hij de Moabietische op het vlakke veld vindt, dan denkt Hij: het gehele hemelrijk zult gij met Mij erven! Eens sterven vader en moeder, en als wij sterven ontvalt het vaderland ook ons. En de kostelijke wereld, waarvoor zo menig een zijn ziel verkoopt - zij gaat eens in vlammen op. Doch één volk is er, dat op de Heere hoopt, en dat gaat voor en na, en ten uiterste dage, met verheerlijkte lichamen binnen in het paleis van de Koning. En zal daar eeuwige vreugde en zaligheid genieten. Nochtans valt het zwaar hier de goede keus te doen, het dierbaarste wat men heeft, vader of moeder, vrouw of kind, te laten varen; zwaar valt het de eigen wil, de ongerechtigheid, de zelf gekozen weg te verlaten, en zich bij zulk een volk aan te sluiten, dat men niet kent, en met dat arme volk versmaadheid te lijden!

Vs. 12. *De Heere vergelde uw daad! En uw loon zij volkomen van de Heere, de God van Israël, onder Wiens vleugelen gij gekomen zijt om toevlucht te nemen. "De Heere vergelde uw daad."* Boaz zegt niet: dat wil ik u vergelden, maar de Heere vergelde uw daad. Uw daad, t.w. dat gij het zichtbare niet hebt aangezien; in het geval van Ruth, dat gij vader en moeder en vaderland hebt verlaten. Dat is nu de gerechtigheid van het geloof, waarvan beide Paulus en Jacobus getuigen! Ja dat vergelde u de Heere! Dat gij hebt geloofd en hebt lief gehad! Een mens is met lichaam en ziel één geheel, en tijdelijke en eeuwige dingen hangen nauw te samen. Van wie hebben wij alle uiterlijke weldaden, vader, moeder en vaderland dan ontvangen? Immers van de Heere. Is het dan zo vreemd indien Hij, wat Hij ons eerst gaf, weer ontnemt? Is het zo vreemd, dat de vader tot de zoon zegt: Geef mij dat boek eens terug; dat de moeder tot de dochter zegt: Geef mij die naald eens hier? Behoort niet alles wat we bezitten de Heere, de grote Koning? Zal de aardse Koning er ons voor danken, zo wij hem een kind afstaan, en niet voor Koning en Vaderland ten oorlog trekken? Maar de trouwe God Israëls, de in Zichzelf algenoegzame, Die alles gemaakt heeft om Zijns zelfs wil; Hij, van Wie wij vader en moeder gekregen hebben, Hij, die de liefde tot het Vaderland in ons hart geeft, die dus het volste recht heeft al die weldaden weer terug te nemen, als het zo

zijn moet tot eer van Zijn Naam, Hij, Die dat alles ook alleen doet, komt; en de Heilige Geest spreekt: Dat vergelde u de Heere! Gewis! Een enkel woord van een schijnbaar werelds mens, waardoor hij met het zichtbare breekt en voor het volk des Heeren uitkomt, is voor de Heere God en de ware rechtvaardige genoeg om te zeggen: Dat vergelde u de Heere! Zie! Zo is het er nu mee gelegen, dat een mens door het geloof alleen gerechtvaardigd wordt, zonder de werken van de wet! Want wat gelooft gij dan in de grond, zo gij, tegen Gods wil in, vader en moeder en vaderland, m.a.w. het zichtbare, in ongerechtigheid vasthoudt? Wat is dat dan eigenlijk voor een geloof; kan dat wel de naam van geloof dragen? Ja! zegt men, het geloof bestaat in de aanneming van de vergeving der zonden; ik geloof de vergeving der zonden, en zo zijn ze mij dan ook vergeven in de toerekening van de gerechtigheid van Christus. Maar zijn dan nu ook waarlijk uw zonden van u genomen, of is niet veeleer alles, wat in u is, hooi, stro en stoppelen, en zijn niet alle zichtbare dingen, waaraan gij vasthoudt, het vuur, dat het stro in brand steekt, zodat alles in vlammen verteert? Zo gij meent vergeving van de zonden te hebben en nochtans in een valse leer en in boze werken wilt blijven zitten, zo hebt gij niets dan een modegeloof, waarmee gij voor het ogenblik uw geweten in slaap wilt sussen. Ruth kon toen van de vergeving der zonden op uw manier nog niets geloven, want zij was niet zo goed onderwezen als gij; maar dat leefde in Ruths hart: het volk van mijn moeder is mijn volk, de God van mijn moeder is mijn God en ik wil geen ander volk, geen andere God hebben! In Simons huis kwam ook eens een vrouw die lief had en geloofde, en dat wel zo, dat ze de voeten van de Heere Jezus nat maakte met haar tranen en met haar haren afdroogde, zij weende bitterlijk en de Heere sprak: Haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren: want zij heeft veel liefgehad. Maar hoe geraak ik nu daar toe, een Boaz, een Verlosser te vinden, die ook mijn Verlosser is? Sta af van wat tegen Gods Woord is; dat is de wijze, waarop God ons bevrijdt en ons helpt, dat afstand gedaan wordt van alles, waar niets gezien wordt dan het tegendeel van Gods beloften en waarheid. Bij de Heere is loon voor Sions arbeid, zo dat men om Zijnentwil niets verlaten kan, dat Hij niet honderdvoudig weergeeft. Dat heeft Hij gezegd, en Hij houdt woord! En niet alleen zulk een loon schenkt Hij, maar Hij geeft een volkomen loon. Uw loon zij volkomen van de Heere, de God Israëls. Hij geeft dat loon zo, dat men ervaart, dat Hij de getrouwe Verbondsgod is; en aan Zijn met Hem worstelend volk geeft Hij de naam Israël. Komt men tot deze God, tot de God Israëls, om toevlucht te nemen onder Zijn vleugelen, zo zal gewis het dierbare woord vervuld worden: Die zoekt, die vindt; die klopt, zal open gedaan worden; en wie om Mijnentwil alles verlaat zal ook honderdvoudig weer ontvangen. Wat is echter de weg om van alle ongerechtigheid verlost te worden? Dat men kome arm en ellendig, zich tot Gods genade wende, zich onder die genade diep vernedere, en zich niet van de duivel laat opblazen. Zo blijft men bij de genade. En waar men daarbij volhardt, daaraan door God gehouden wordt, zal ook in elke belofte van de mensen voorzien worden. De Heere God schenkt het alles uit vrije genade en barmhartigheid, want de godzaligheid heeft de belofte beide van het tegenwoordige en toekomstige leven.

Vs. 13. *En zij zeide: Laat mij genade vinden in uw ogen, mijn Heer! dewijl gij mij getroost hebt, en dewijl gij naar het hart van uw dienstmaagd gesproken hebt, hoewel ik niet ben gelijk één van uw dienstmaagden.* Zij sprak dus: Laat mij genade vinden in uw ogen. Zij had gezegd: Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God; zij had zich gevoegd onder de armenwet, die haar het recht toekende om aren op te lezen, en nu had zij onverwachts en plotseling Die gevonden, van Wie zij meende dat Hij naar haar niet wilde noch kon omzien. Zij had er zoveel bijzonders niet in gezien, Moab en zijn

afgoden vaarwel te hebben gezegd, en de goede keus te hebben gedaan; zij was blij van het schijnbaar zo heerlijke Moab af te zijn, en zij had het ook zo iets bijzonder braafs niet gevonden zich als een arme maagd onder de instelling van de wet te buigen! En nu verneemt zij plotseling uit de mond van deze aanzienlijke man: de Heere vergelde u uw daad en uw loon zij volkomen van de Heere, de God Israëls, onder Wiens vleugelen gij gekomen zijt om toevlucht te nemen. Alzo: gij zult vinden, omdat gij gezocht hebt; omdat gij de goede keuze gedaan hebt zult gij een volkomen loon vinden van de Heere, die uw God en Heiland is. Zijt gij gekomen om een toevlucht te nemen onder Zijn vleugelen, zo zult gij ook ervaren hoe de Zon der gerechtigheid over u oprijst, en dat gij genezing vinden zult! Zij had echter noch oor noch hart voor hetgeen Boaz sprak, zij had er geen oor voor dat men haar prees omdat zij onder de vleugelen van Israëls God toevlucht had genomen. Dit ene zegt ze maar: Laat mij genade vinden in uw ogen. Zo gaat het altoos met de ziel, die waarachtig de goede keus gedaan heeft: die weet ook niet wat haar zou vergolden worden, en waarom zij een volkomen loon zou ontvangen. Wel is het haar liefelijk te vernemen: uw loon zij volkomen van de Heere! Want dat neemt zij op alsof Boaz zei: Hij, die een goed werk in u begonnen heeft, zal het ook voleindigen tot op Zijn dag. Om één zaak is het een ziel als Ruth maar te doen en dat is: Genade voor de Heere! Want al heb ik de goede keus gedaan, al heb ik mij aan de wet Gods in alle stukken onderworpen, al heb ik de maaiers nog zo trouw gevolgd, toch heb ik geen verdienste noch gerechtigheid, toch kan ik geen goede werken bij mij vinden, maar ik ben onwaardig ook het geringste gunstbewijs van de Heere te ontvangen, laat staan een volkomen loon! Want alles, wat ik van God ontvang, te verzondigen dat versta ik, en anders niets: daarom zegt Ruth ook niet: "laat mij maar op dit veld blijven", maar: "Laat mij genade vinden in uw ogen." Als ik genade vind in uw ogen, spreekt zij, dan heb ik u en met u ook het gehele veld, de gehele akker met alles, wat er op is, maar uw genade is mij veel meer waard, dan het volkomen loon, uw genade is mij veel meer waard dan elke vergelding! "Gij hebt mij getroost!" Waarmee had Boaz haar getroost? Ach! hoe vaak zal de duivel haar toegefluisterd hebben: waarom zijt ge toch niet in Moab gebleven, daar had ge zoveel ellende niet behoeven uit te staan als hier, want waar is dan nu eigenlijk dat volk des Heeren, waarbij gij u wilde aansluiten? Niemand bekommert zich immers om u, en zo God met u is, waarom gaat het u dan zo? Het is of gij krankzinnig zijt, gij aanzienlijke vrouw! En het arme zwakke mensenhart kan aan zulke aanvallen uit de hel geen dappere tegenstand bieden, maar zinkt weg in rouw en droefenis. Daar verneemt zij echter uit de mond van Boaz, van die voorname man: Uw keus was nochtans een goede keus, het was goed, dat gij Moab, dat gij de dienst van de duivel vaarwel hebt gezegd; bij dit volk zal het u welgaan, ook al gaat uw weg door kruis en druk heen! Dat was nu de troost die zij uit Boaz' woorden kreeg. En daarom zegt ze ook: Gij hebt mij getroost en gij hebt vriendelijk met mij gesproken! Ja! vriendelijke woorden spreekt de Heere tot de arme aangevochten ziel: hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten dergenen, die tot Sion spreken: Uw God is Koning! Om troost is het zulk een ziel te doen, want zij is diep bedroefd. Daarom begint de catechismus ook met de enige troost in leven en in sterven, want getroost moet de arme ziel worden, daar ze zo zwaar gewond is, kunnen harde woorden ze niet op de been helpen. Het regent vaak allerlei slagen van wet, duivel, zonde en schuld op zulk een ellendige, maar de rechte Boaz spreekt vriendelijk met de arme Ruth. En wie mij in zulke diepe nood getroost heeft heb ik lief tot in alle eeuwigheid. Die Man, die Man aan Gods rechterhand heeft mij een eeuwige onvergankelijke troost gebracht, en al komt er ook telkens nieuwe treurigheid in mijn hart op, ben ik eenmaal in waarheid getroost, dan weet ik ook van Wie die troost kwam, en dat vlees en bloed mij dit niet

heeft geopenbaard, maar dat het van de lippen van mijn Koning vloeide; daarom is mijn ziel genezen, als ik maar voortdurend, ook na zulk een vertroosting, slechts genade vind in Zijn ogen! Ja, ik zal nog door veel strijd, door veel nood, door veel angsten heen moeten, doch Hij, die mij voor jaar en dag getroost heeft, kome maar met Zijn genade, dan ben ik geholpen! Laat mij genade vinden in uw ogen", klinkt het daar gedurig van de wanden van het hart. Ziet, ik zal nu zachtjes voorttreden al mijn dagen vanwege de bitterheid van mijn ziel; maar Gij hebt mijn ziel liefelijk getroost. "Mijn zoon! mijn dochter, de zonden zijn u vergeven." Zie, ik ben niet gelijk één van uw maagden! Dat is nu de ware ootmoed, die is niet vroom, niet voortreffelijk in eigen ogen, die is niet aanmatigend, die denkt niet: zo of zo moet ik het hebben, dat en dit moet ik bezitten, want ik ben even goed als de andere knechten en maagden van de Heere! Neen, zulk een ziel zet zich in een hoekje, en ziet van ver hoe gelukkig de Koning en hoe gelukkig Zijn volk is! O, kon ik ook zo heilig leven als die dienstmaagden van de Heere! Maar ik ben niet als één van deze, en toch, en toch hebt Gij mijn ziel liefelijk getroost, en vriendelijk met Uw maagd gesproken. Wat volgt er nu op zulk een ootmoed? Wat gebeurt er met degenen, die zich zelf uitsluiten en toch geloof tonen door te zeggen: uw maagd d.i. uw dienst heb ik verkoren? Boaz maakt het heerlijker en heerlijker.

Vs. 14. Als het etenstijd was, zeide Boaz tot haar: Kom hier bij, en eet van het brood, en doop uw bete in de azijn. Zo zat zij neder aan de zijde van de maaiers, en hij langde haar geroost koren, en zij at, en werd verzadigd en hield over. Zo gaat het in het gewone leven, zo ook in het geestelijke; wie zich verhoogt zal vernederd worden, wie zich vernedert zal verhoogd worden, en wie zich vernedert vindt overvloediglijk. Ik ben niet gelijk één van uw dienstmaagden, maar toch is de Heere mij dierbaar. Zie! Dat is de rechte, Gode welgevallige zin, waarbij men ook overvloediglijk ontvangt uit de volheid van Hem, die alles in allen vervult. Als het nu etenstijd was, zeide Boaz tot haar: Kom hierbij en eet! Dat was eigenlijk niet zo als het behoorde, want laat Boaz eerst zulken tot de maaltijd toe, dan kunnen er nog wel honderd gasten bijkomen, waaronder voorzeker nog vele andere armen, die aren willen oplezen, die legden eenvoudig beslag op wat hun volgens de wet niet toekwam. Maar omdat Ruth zo ootmoedig was, werd zij behandeld alsof zij geen vreemde was, ja zij is behandeld geworden als een dienstmaagd, als zulk een die tot Boaz' huisgezin behoorde! Wanneer is het etenstijd? In het dagelijkse leven heeft de Heere die tijd gegeven en ook het gebed: "Geef ons heden ons dagelijks brood". En Hij, die dat gebed gegeven heeft, heeft ook het brood laten bakken, en alle groenten en moeskruiden laten groeien. Hij is Heere, God en Koning en zorgt genadiglijk voor alles. Is er hier, in de streek, die wij bewonen, wel iemand, wiens behoeften God niet dagelijks drie of viermaal vervult, zodat ieder die nooddrift van het leven vindt? Of hebben wij dat misschien aan onze vroomheid, onze eerlijkheid, ons oppassen, ons verstand te danken. Is het niet alles een vrije gift van Gods barmhartigheid? O, die zo vaak wederkerende dagelijkse maaltijden, hoe weinig acht slaat men er op, tenzij men honger heeft. En men geeft tussen de maaltijden gewoonlijk aan kinderen niet te eten, opdat ze met rechte honger aan de dis komen! Geestelijk en lichamelijk is het dan etenstijd, wanneer de mens zich moe gewerkt heeft, en hij wat tot versterking heeft om niet te bezwijken. Geestelijk is de etenstijd gekomen, als de mens zulk een honger heeft naar het brood des levens, dat hij het niet meer uithouden kan. Als een mens hongert en dorst naar gerechtigheid, dan kan men ook verzekerd zijn, dat de tijd van de verzadiging, de tijd van de rust en van de vrede voor hem in de hemel is aangebroken, en wie waarlijk naar God bedroefd is, die wete, dat het uur van de

vertroosting nabij is! Als men in treurigheid is verzonken, als de tranen over de wangen rollen, als de duivel ons inblaast: "Het helpt u toch alles niets!" juist dan is het tijd, dat God uw tranen komt afdrogen, en de ziel komt verkwikken met Zijn genade en met Zijn liefde; dan breekt de tijd aan, dat Hij de mens leven en overvloed geeft. Als men het in zijn ellende niet langer uit kan houden, als de ziel meent: Ik kan nooit vertroost worden, als men weigert zich te laten troosten; als het erger en erger wordt met het arme hart, dan is de etenstijd nabij. En bevindt men zich maar op Boaz' veld, dan verneemt men weldra de liefelijke roepstem: Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! Onder het beeld van brood verstaat de Heere alles wat de mens behoeft om in leven te blijven. Doop uw bete in de azijn." Waarmee zal het brood uit de hemel genoten worden? In de azijn, in al het zure en bittere van dit leven, daar smaakt het des te zoeter! Wat het uiterlijke betreft, de Heere had het zo verordineerd om voor de gezondheid van de mensen te zorgen. En de rechtvaardigen letten op Zijn bevel ook op de gezondheid dergenen, die hem omringen. Boaz zorgde voor de gezondheid van Ruth, toen hij sprak: Doop uw bete in de azijn, want in de hitte is het drinken van koud water schadelijk en gevaarlijk, en hoe meer men er van drinkt, hoe dorstiger men wordt. Opdat nu de maaiers en de dienstmaagden niet ziek zouden worden door het onmatig gebruik van koud water, kregen zij het niet alleen, maar vermengd met azijn, want zo kon men er maar weinig van gebruiken. In het geestelijke kan men het nu zo uitleggen: Doop de bete, die gij ontvangen hebt, in de wet, in de tien geboden, dan zal het hemelse brood u des te beter smaken; dan zult gij ervaren, dat uw brood met dit zure en bittere vermengd des te zoeter smaakt. En de geboden van de Heere, die anders zo zwaar zijn, als van zelf worden opgevolgd. Zo zat zij neder aan de zijde van de maaiers. Zij zette zich neer bij hen, door wie zij al dat goede ontving. En zo doet de ziel, die van de Heere wat te proeven en te smaken krijgt, ook. En hij langde haar geroost koren. Wat zet de hemelse Boaz de zijnen voor? Het was Pasen, daarom kreeg Ruth paas-eten. De etenstijd is daar, wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! En ete nu Christus' gekruisigd lichaam, en drinke van Zijn vergoten bloed! Zij zat neder bij allen, die gezellen zijn van het volk van de Heere. En terwijl zij het gekruisigde lichaam en het vergoten bloed van de Heere geniet, zet de rechte Boaz haar geroost koren voor. Dat smaakt haar zo heerlijk, dat die gekruisigde Heere haar Heiland is! Dat de ziel zingt: 'k Werp mijn gewetens klagen, de zonden die mij plagen, in Jezus' ledig graf. Hij langde geroost koren. Zo at zij ook, en wat men van Hem bekommt, dat is een koninklijke maaltijd, het is alles even heerlijk. En zulk een ziel wordt verzadigd. De ellendigen zullen eten en verzadigd worden. En zulke ellendigen, die verzadigd worden, laten ook nog wat over! O, wie troosteloos is, wie de goede keus heeft gedaan en toch zichzelf buiten sluit, die verneemt: De Heere vergelde u uw daad, en uw loon zij volkomen van de Heere, de God Israëls. Maar wie toegelaten wordt om in waarheid het gekruisigde lichaam van de Heere Jezus te eten en Zijn vergoten bloed te drinken, krijgt ook een mond, om de lof van de Heere te verkondigen. Die wordt een herkauwend dier gelijk en is rijkelijk verzadigd, ja om nog allerlei weg te dragen: men heeft alles ontvangen; maar men wil toch nog meer hebben tot lof van de Heere!

Vs. 15. *Als zij nu opstond, om op te lezen, zo gebood Boaz zijn jongens, zeggende: Laat haar ook tussen de garven oplezen en beschaamt haar niet. Beschaamt ze niet.*" O, het is zo de handelwijze van degenen, die overvloed hebben, anderen beschaamd te maken en te vernederen! Die veel bezitten in deze wereld weten niet hoe het een arm mens om 't harte is. Men moet zelf arm geweest zijn om dat woord te verstaan: "Beschaamt ze niet." De Heere wil echter niet, dat de armen en ellendigen beschaamd worden, want dat zijn zulken, die zich niet gaarne op de voorgrond plaatsen. En zij

doen het alleen maar door de nood gedrongen; anders hielden zij zich gewis verborgen. Zij worden licht ontmoedigd en afgeschrikt, want zij menen dat alleen hun tegenwoordigheid op het veld van het woord voor zulk een Heere en Heiland reeds te veel is. Als zulken beschaamd worden gemaakt, juicht de hel; maar de engelen wenen, die heerlijke geesten, die altoos Gods aangezicht aanschouwen en God de Heere naar de ogen zien en geen grotere vreugde kennen, dan dat de Vader hun beveelt zich door het luchtruim naar deze aarde te spoeden, om hen te helpen, die treurig en verlaten in een hoekje zitten, en die zo te troosten, dat zij moed krijgen om te zingen en te juichen. Maar daar blijft het niet bij. Boaz gaat voort met spreken.

Vs. 16. Ja! Laat ook na verloop van tijd van de handvullen voor haar wat vallen, en laat het liggen, dat zij het opleze, en bestraft haar niet. Men zou zeggen: Hoe is het mogelijk dat zulk een beschroomde en bescheiden maagd moed genoeg had om toe te grijpen, maar het kwam door haar grote armoede, door haar diepe ootmoed, dat ze vrijmoedig was. Is men niet arm, en niet ootmoedig, dan denkt men: De maaiers kunnen mij dienen. Waar maar armoede is, blijft men aan het oplezen. En Boaz spreekt: Laat ook van de handvullen voor haar allengskens wat vallen. Die aanzienlijke man opent zijn gehele hart, zijn gehele veld! Hij wil dat ik alles opraap, wat Hij mij schenkt. En ik mag Hem, Die milddadige Man, niet beledigen. Armoede, nood, ootmoed drijven haar zoveel op te lezen als zij kan. Zo gaat het ook op het veld van de genade. Komt men arm en ledig op Gods veld, dan leest men op, één, twee of drie aren, men voelt er zich door versterkt en begint weer op te lezen: men zoekt tussen de profeten, in Jesaja, Jeremia en de andere. Die laten dan ook naarmate de tijd verstrijkt handenvol vallen. En zou men dat niet alles oplezen in zijn grote armoede en nood? Boaz' tarwe kan men immers nooit te veel bekomen! Laat ze oplezen! Het is het bevel van de Heere. Niemand bestraffe haar daarvoor! Geen waarachtig van God de Heere geleerde theologische professor zal, zo hij God vreest, zich niet gaarne bij de arme dienstknechten en dienstmaagden van de Heere neerzetten, om uit hun eenvoudige mond te vernemen: de overvloedige lof des Heeren voor Zijn barmhartigheid en trouw! Ja, hoe meer men van God geleerd is, des te minder weet men; en men vindt heerlijk wat een ander weet, heerlijk wat men verneemt van die Koning, wiens lof en Naam men mee begint te stamelen, als men het anderen ook hoort doen! Dus zij moest niet bestraft worden.

Vs. 17. Alzo las zij op in dat veld, tot aan de avond; en zij sloeg uit wat zij opgelezen had, en het was omtrent een efa gerst. Als het avond is geworden, kan men niet meer zien; bij dag moet men oplezen, niet in het duister van de nacht. Als de nacht daar is, kan men niet meer in Jesaja zien staan: "Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer!" En "Vreest niet, wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn; en door de rivieren; zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden; en de vlam zal u niet aansteken." Als de nacht, als de dood komt, komen vaak de duivelen ook; maar heeft men veel van de Heere opgelezen, dan ligt dat diep, maar veilig geborgen. Sla maar uit, wat ge opgelezen hebt! Efa is het tienvoudige van een Gomer. Gomer beduidt het bescheiden deel, dat God de Heere de mens geeft. In de woestijn verzamelde ieder één Gomer manna. Efa, dat is de volheid, de volheid van de tien geboden! Haast zou zulk een Ruth er toe komen om uit te roepen: Ook ik! ook ik! b.v. als zij leest: Gij zijt in Hem volmaakt! Voor zich zelf had ze voor tien dagen genoeg. Maar daar zij alles met haar schoonmoeder deelde, had zij maar voor vijf dagen voorraad. Dat is het getal der

vermenigvuldiging; had zij genoeg voor vijf dagen, dan kon ze ook zeker en vast overtuigd zijn, dat Hij voor tien dagen geven zou, ja dat Hij het voor haar zou voleinden.

Vs. 18. *En zij nam het op en kwam in de stad; en haar schoonmoeder zag, wat zij opgelezen had; ook bracht zij voort, en gaf haar wat zij van haar verzadiging over gehouden had.* Ja, in diezelfde stad kwam zij, waar iedereen gezegd had: Is dat Naömi? Nu kon zij het luid uitroepen: De Heere geeft de hongerigen brood (Ps.146:7); nu kon zij vrij en ongedeerd door de poort in de stad gaan. En de geliefde moeder zou zien hoe God zorgt! En hoe Hij is een Vader van de wezen, een Rechter van de weduwen, de Beschermmer van de vreemdelingen. Hij is de trouwe en waarachtige God van Israël. Indien het de armen en nooddruftigen niet wel gaat, komt dat daar vandaan, dat zij niet aanhouden bij Dien, Die wat mededelen kan. Hoog kan de nood stijgen, alle golven en baren kunnen ons, naar Ps.42 over het hoofd gaan, maar nog hoger troont de Almachtige, die schijnbaar niet hoort, maar toch gereed staat om het alles voor ons daar te stellen, wat wij voor tijd en eeuwigheid nodig hebben, op dezelfde dag, ja in hetzelfde uur dat wij vertwijfelen, en toch te midden van onze vertwijfeling bij Hem aanhouden. Hoe zal het Naömi toch wel te moede zijn geweest de gehele lange dag, dat haar schoondochter op het veld was? Zeker heeft zij in het verborgen, in haar binnenkamer met de God Israëls geworsteld; zeker ging zij in haar woning op en neer, éénmaal, tweemaal, zevenmaal misschien; en zuchtte daarbij tot God: o Heere! wees toch mijn arme Ruth nabij, dat zij vindt, wat zij, wat ik behoef om te leven; wat ik voor haar en voor mijzelf van U afsmeek! Maar wat duurt het toch lang eer Ruth thuis komt! Zal er wel iets van de gehele zaak terecht komen? De avond valt en het begint koud te worden, zij wil de lamp van de hoop aansteken, maar de duivel zoekt het kleine licht uit te blazen. De lamp heeft nog maar zeer weinig olie, zij dreigt uit te gaan; maar de liefde houdt aan bij God, ook als het donker wordt. Daar gaat de deur open, "en zij zag wat zij opgelezen had, ook bracht zij (Ruth) voort en gaf haar wat zij van haar verzadiging overgehouden had." Zó verrast God de Almachtige! Met vreugde brengt Ruth voort en geeft aan haar schoonmoeder wat zij overgehouden had. Met weinig was zij verzadigd, maar wat zij mee bracht was genoeg voor vijf gehele dagen. Dat is nu de wonderbare gemeenschap van de heiligen, die wij belijden. Die Heiligen van God zijn arme schepselen; de een zit in angst, en de ander in nood, de één bidt en worstelt, en de ander gaat er op uit of hij wat vinden kan. En als het nu duister wordt en de avond gevallen is, als kruis, nood, tegenspoed en aanvechting van alle zijden losbreken, dan komt de een tot de ander, deelt mee van hetgeen hem verzadigd heeft, vertroost met de troost waarmee hij zelf is getroost geworden, en wat hij meebrengt is niet gering. Lieve aangevochten ziel! Die haast in uw druk bezwijkt, blijf toch bij ons, en doe ons de smaad niet aan om onze zonden, onze noden voor ingebeelde en afgebeelde zonden en noden te houden. De Christus, die wij u prediken, voor een ingebeelde en afgebeelde Christus te houden! Ook wij hadden grote honger, maar zijn verzadigd geworden; ook wij hadden grote angst en benauwdheid, maar wij riepen tot God. En Hij heeft ons verhoord. Wij hebben nog allerlei noden, hooggaande nood en benauwdheid, het water staat ons tot aan de lippen, maar Hij weet wel uit de grote wateren op te trekken. O, houdt toch met ons aan bij de Heere, gij arme ziel; ook wij hebben grote, verschrikkelijke, stinkende zonden; en gruwelijke gebreken; maar wij hebben ook een almachtige Heiland; en wij zijn nu sterk in Hem, om u te prediken, dat juist Hij de Heiland is, geschikt om zulke grote zonden en zulke grote nood weg te nemen. Wij zijn verlost, ja! en terwijl wij u dit medelen, belijden wij ook: Hij is geen ingebeelde, dode Heiland, maar er is in waarheid geen zonde, die Hij

niet helen, waarvan Hij niet verlossen kan allen, die daarmee tot de troon van Zijn genade vluchten! Er is geen nood zo groot, waaruit Hij niet zou kunnen verlossen; en daarom: houd aan met roepen, met smeken, met zuchten; al valt ook de avond en al is het duister en koud geworden - helpen wil Hij, helpen kan Hij, helpen zal Hij. Lang genoeg had ons de duivel een slot aan de mond gehangen; al onze beenderen waren verouderd (Ps.32) van nood en ellende, geen woord van lof kwam meer van de lippen; en nog drukt ons alles wat ons omringt in de afgrond neer! Maar Mara houdt aan bij God, of God haar weer tot Naömi wil maken, en terwijl zij zo vol angst tot God roept, ervaart ze het geheel ongedacht, geheel onverwacht: het heil is gekomen, o Zion! Uw God is Koning! Verwonderd, verbaasd, verlegen staat Naömi; zij weet niet hoe zij het heeft! Waar komt dat vandaan? Dat is immers wonderbaar, bijna een efa gerst! En ik zou mij reeds over enige korreltjes verheugd hebben, om ten minste voor deze avond wat te eten te hebben en dan te sterven: dan ware ik nog rustig ingeslapen met het bewijs, dat God het gebed verhoort!

Vs. 19. Waar hebt gij heden opgelezen, en waar hebt gij gewrocht? Enz. Ja, waar komt het vandaan? Van Hem, Die wij niet meetellen, van Wie wij armen, ongelovigen, het niet geloven kunnen; wij die zo hard van hart zijn, en ons nog altijd meer verharderen door het in de uiterlijke omstandigheden te willen zoeken; wij die voortdurend vergeten, dat de Heere gesproken heeft: Eer Ik u in moeders buik formeerde heb Ik u gekend." Zo eng kan de weg niet worden, of Hij zal wel weten ruimte te verschaffen! En hoe meer wij benauwd en beangst worden, des te meer vreugde smaken wij later; hoe prangender de nood was, des te heerlijker de verlossing; hoe zwaarder en smartelijker de zonde, des te heerlijker de genade! "Waar hebt gij heden opgelezen?" Ruth had niet gewerkt, maar aren opgelezen. Maar dat reeds was voor haar een zware arbeid. Niet om loon had zij gewerkt, gewrocht, maar zij had genade gezocht, en ook aanvankelijk verkregen; en toen wilde zij verder werken, menende zodoende meer genade te vinden! Die man, bij wie gij heden gewrocht hebt, moet wel een zeer genadige man zijn. Ja dat is hij ook! En dat mogen wij ook van onze Boaz zeggen. Waar men, menende dat het zo behoort, werkt om meer genade te verkrijgen, daar ervaart men wel, dat men een genadige Heiland heeft, Die geeft ver boven bidden of denken. Ja mijn dierbare Ruth! Zal Naömi misschien gedacht hebben, wie u zegent moet ook zelf gezegend zijn. Gods volk is gezegend van alle eeuwigheid, en tot koningen en priesters gezalfd, en zij zelf doen niets liever, ja niets anders dan zegenen; maar de gehele dag worden zij vervloekt door duivel, wereld, zonde en nood. En toch, ofschoon zij zo vervloekt worden, zegenen zij voortdurend; en wee! driewerf wee hem, die de zegen van de rechtvaardigen niet als zegen aanneemt. Want de dauwdruppels van de zegen worden wel eens in stenen veranderd, die op het hoofd van hem neerstorten, die meent kracht en tijdelijke middelen genoeg te hebben om zich zelf staande te houden. Alle rechtvaardigen hebben van hun Koning de last ontvangen, voor een dronk koud water een vat vol kostelijke wijn uit te delen en toe te wensen. En God de Heere verhoort hen, en doet naar die afgebeden zegen; waar maar een menskind is, dat genade van node heeft en niet staat in eigen kracht. "Gezegend zij, die u gekend heeft." Dat klinkt ongeveer zoals wij lezen in Ps. 144:1 en 2: Gezegend zij de Heere, mijn rotssteen, mijn goedertierenheid en mijn burg, mijn hoog vertrek, en mijn bevrijder voor mij!" Wat ziet de arme moeder dan in Ruth? Een heidense, een Moabietische; gewis, zij verdiende gezegend te worden, die zulk een kennen wilde, maar zij zag ook in Ruth een dochter, die de goede keuze gedaan had, wier hart was naar het hart van God, en die het uitgesproken had: Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God! Een geliefd kind zag zij in haar, waarop alles losstormde;

maar, sprak zij: Uw keus is waarachtig en oprecht en dus zal u een plaats niet ontgaan in de hemel, in de schone hemelzaal. En daar wil ik toe horen, o mijn kind! Hoe gij uw harp bespeelt; en ik ga achter u staan om naar die liefelijke klanken te luisteren. Gij mijn kind, mijn dierbare Ruth, hebt de goede keuze gedaan; daarom zeg ik midden in mijn armoede u de hemel toe; en daar woont er Eén, Die uw keus kent en eerbiedigt; en niet voor dwaasheid houdt; en u leven en overvloed schenkt, "gezegend zij Hij!" Naömi vraagt dus bij wie ze opgelezen had; en Ruth had, toen zij op de akker was, natuurlijk de naam van de eigenaar vernomen: En zij verhaalde aan haar schoonmoeder bij wie zij gewrocht had; en zeide: De naam van de man, bij welke ik heden gewrocht heb, is Boaz. Wij lezen in het eerste boek der Koningen (7:15): Hij vormde twee koperen pilaren, een iegelijk 18 ellen hoog, (18 is 3 x 6) en een draad van 12 ellen was de omvang van elke pilaar (Luth. Vert.) 1 Kon.7:21: Daarna richtte hij (Salomo) de pilaren op in het voorhuis van de tempel; en de rechter pilaar opgericht hebbende, zo noemde hij zijn naam Jachin"; en de linker pilaar opgericht hebbende, zo noemde hij zijn naam Boaz." Jachin beduidt: "Hij, de Heere, zal hem bevestigen"; Boaz beduidt: "In Zijn kracht" of "in Hem is kracht." De geestelijke mens onderscheidt alle dingen; dat kan de natuurlijke mens niet. De geestelijke mens heeft een open oog, en ziet naar alle zijden heen. Dat komt vanwege de grote angst, waarin hij zich bevindt. Hij heeft een scherp oor voor het geringste, ja zelfs het zachtst gefluisterde woord, hij vangt het beter op dan wat met een stem des donders wordt gesproken. De man bij wie Ruth gewrocht had, heette Boaz. In hem is kracht. Ja mijn Geliefden! Laat ons maar zó tot God roepen als Naömi, zó wenen te midden der diepste aanvechting. En spoedig zal Ruth binnentreden met zegen en overvloed; en het uitspreken: Boaz! in Hem is kracht; het is de waarheid; Hij alleen is de sterke God van Israël. "Hoe zal dat zijn, dewijl ik geen man beken?" sprak Maria. Gabriël, d.i. "God is een man, die wat vermag" zegt tot haar: "De Heilige Geest zal over u komen enz." (Lukas 1:35). In Hem is kracht, in ons, in Ruth niet. Wat Hij aangevangen heeft, dat zal Hij ook voleindigen; En al stijgt uw nood dan nog zo hoog, God is nog sterker en nog hoger. Groot moge daar mijn armoede zijn, maar Hij kan mij opheffen; Hem staat alles ten dienste, ook de uitwendige omstandigheden. En al was de gehele loop van de wereld ons tegen, Hij weet door te tasten en Zijn raad door te zetten. Waar Hij barmhartigheid wil bewijzen, en Zijn heerschappij grondvesten, wie zal Hem dat kunnen verhinderen! Hij zal werken; en wie zal het keren? Ach! hoe graag had de mens de kracht in zijn eigen hand, hoe gaarne bezat hij zelf de gehele akker om die naar willekeur te kunnen afmaaïen; hoe gaarne had hij de gehele oogst in zijn schuur, om dan in een onbewaakt ogenblik het gehele land, de gehele oogst en de gehele schuur door te brengen en te verzondigen! O, laat ons toch zwak zijn en zwak blijven, laat ons met de Apostel liefst roemen in de dingen van onze zwakheid; het zij ons genoeg dat er in Hem kracht is, kracht om uw zonde weg te nemen, kracht om ons tegen alle gevoel van schuld in om genade te laten schreien, kracht om met Zijn bloed de eeuwig geldende kwitantie te tekenen, kracht om de verklager van de broeders te laten lasteren en hem uit de hemel te werpen.

Vers 20, 21. Toen Naömi vernomen had bij wie Ruth gewrocht had, sprak zij, vs.20, 21: Gezegend zij hij de Heere, die zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden", enz., d.i. hij moet meer bij de Heere gelden dan de allergrootste van deze aarde, hij moet bij de Heere wonen in Zijn paleis eeuwiglijk en altoos! Gezegend zij hij de Heere! d.i.: De Heere heeft hem aangenomen in eeuwige genade; en laat over hem opgaan en over hem lichten Zijn vriendelijk aangezicht, en vervulle hem met Zijn vrede; omdat hij zijn weldadigheid (barmhartigheid, vertaalt

Luther) niet heeft nagelaten. God wil geen offeranden, maar barmhartigheid, doch geen barmhartigheid naar de wijze van de goddelozen, want de barmhartigheden van deze noemt de Schrift wreed. Immers zij denken: "Mijn hart is niet van steen, maar week; kom, toon mij ook zulk een hart, opdat uit ons opstijgen tranen en een zuchten tot God!" Neen, zulke barmhartigheid vertroost niet. Daarom, o mijn broeder! O mijn zuster! Zo gij u niet wilt verheffen, niet met Jobs vrienden spreken: "o gij vrome! wat zijt ge nu goddeloos! gij trooster! wat zijt ge nu zelf van troost beroofd!" maar indien gij te midden van uw uiterlijke of innerlijke rijkdom arm blijft, indien gij, ofschoon God u rechtvaardig en heilig heeft gesproken, toch geen andere naam wilt dragen dan die van zondaar, zo zult gij waarachtig mijn broeder of mijn zuster zijn, en mij louter barmhartigheid bewijzen. Daarom behoeft gij niet arm te worden; blijf rijk, behoud vrij wat gij hebt; maar wees arm, arm van geest, met mij! Dit is de taal van het arme Sion van de Heere. Want wat niet uit God is, heeft niets dan God en ellende. En te midden van deze ellende troost het zich zelf en anderen met de hemelse Koning, en spreekt het luide uit, dat wie Die aanbidt uitverkoren is. Want een ieder, die in het koninkrijk der hemelen tot de vorsten wordt geteld, is de arme en ellendige behulpzaam om de Koning te vinden. Woorden van dezelfde betekenis, maar iets gewijzigd, lezen wij in Ef.1:3: Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus" enz. De God en Vader van onze Heere Jezus Christus is een genadig God, en omdat Hij gezegd heeft, dat wij aangenaam zijn in Zijn ogen, daarom heeft Hij ons met gaven van allerlei aard gelukkig en zalig gemaakt. Boaz heeft tot Ruth gesproken: Mijn dochter, het is openbaar geworden dat gij uw schoonmoeder zijt gevolgd, dat gij haar troost zijt en tot haar hebt gesproken: Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God. Het is bekend geworden, wat uw keus is; uw armoede, uw tranen, de rijkdom van uw gehoorzaamheid, zij zijn door mij niet vergeten. Omdat gij barmhartigheid bewezen hebt, hebt gij ook barmhartigheid gevonden." Welke is de schat, die wij ons zelf kunnen vergaderen tegen het laatste oordeel? Dat is die schat, dat wij onze naaste barmhartigheid bewijzen. Door, naarmate de Heere ons zelf bedeed heeft, onze naaste te helpen, met een rijksdaalder of met een cent; of, indien wij dat zelfs niet bezitten, door met de arme broeder of zuster onze laatste snee roggebrood te delen; daardoor leggen wij ons dan een verborgen schat weg en zullen daar boven barmhartigheid vinden. Dan zal er tot ons gezegd worden: Gij zijt barmhartig geweest in het geringe, Ik wil het in de ruimste en overvloedigste mate jegens u zijn. Niet dat onze goede werken iets zouden verdienen, (deze beloning geschiedt niet naar verdienste, maar uit genade; Heidelb. Catech. Vr.63), maar waar de barmhartigheid jegens de arme broeder ontbreekt en blijft ontbreken, daar is het zaligmakend geloof niet aanwezig, hoe schoon men ook weet te spreken. De verborgenheid, die Ruth tot hiertoe onbekend was gebleven, namelijk dat zij een lossen, een Verlosser had, wordt haar nu door Naömi geopenbaard. Als Ruth dit geweten had zou het haar niet zo bang te moede zijn geweest. Maar hoe gaat het in het leven, niet slechts in de aanvang, maar tot aan het eind van 's Heeren weg? Als men in nood is, ach! wie heft dan uit zich zelf een psalm aan? Men moge eens even een psalm opslaan, maar de tranen beletten wel dat men die ten einde leest, en - weg is de eerste vraag en antwoord van de catechismus. Gewis! wat kan die mens schaden, die een erfgenaam is van het eeuwige leven, die gerechtvaardigd is in Christus Jezus? Wat schaadt het mij dan, of ook alles mij verlaat, alles mij ontzinkt? Rijk blijf ik toch in God mijn Vader, in Christus mijn Broeder! Wat kan mij dan neerbuigen? En toch zegt de 42^e Psalm: Wat buigt gij u neder o mijn ziel! En zijt onrustig in mij? Ach! zo gij mij op de man af vraagt: Zijt gij rechtvaardig voor God, dan vang ik aan te sidderen en te beven. O, vraag mij niet, als ik in nood zit: Hebt gij een dode of een levende God? Ik zal u, tenzij de Heere

toeschiete, het antwoord schuldig moeten blijven. Schud mijn hart uit, en gij zult er tot op de diepste bodem niets in vinden dan nood, angst, strijd en versagen. Daar moet de Heere zelf toeschieten en mij geloof en gebed schenken. Ja! Soms waait het eens even door de ziel: de Heere zal het voorzien! Maar o welk een benauwdheid bij mij, totdat Hij waarlijk in al mijn behoeften voorzien heeft! Wat gelooft gij van de voorzienigheid Gods? Alles komt van Zijn Vaderlijke hand. Maar o, als de nood prangt, als de Heere Zijn liefelijk aangezicht bedekt, kunt gij het dan geloven en voor waar houden? Ik niet. Schrei tot God, bid, strijd, worstel, maar telkens is het weer: Alle duivelen en Filistijnen over u, o Simson! Voorts zeide Naömi tot haar: Die man is onze nabestaande, hij is één van onze lossers. Wanneer in Israëel iemand verarmd was, kon hij zijn eigendom aan zijn nabestaanden verkopen, maar het was Gods wil, dat hij toch weer zijn erfdeel terug bewam. De verloren zoon had wel alles in zonde en schande doorgebracht, maar toen hij tot zich zelf kwam en berouw had, ontving hij alles weer. De wet des Heeren, Zijn instelling, bedoelde dus dat geen Israëliet te gronde zou gaan, maar een ieder van hen zou verlost worden en overvloed ontvangen. Daarom stelde de Heere in, dat, wanneer iemand verarmd was, hij toch, na een bepaald aantal jaren, weer tot het zijne moest komen. En gij, o zondaar! krijgt ook alles weer als de Heilige Geest tot u komt. Die arme vrouw bezat dus, krachtens Gods wet en ordonnantie, een veel omvattend recht; hoe schijnbaar achteruit geschoven en weggeworpen zij ook was, bezat juist zij, krachtens de wet, een recht dat nooit omver te stoten was. Wanneer nu een bloedverwant de have en erfenis van de ander aanvaardde en wederbracht, moest hij, als deel van deze erfenis, ook diens kinderloze weduwe tot vrouw nemen en zijn broeder zaad verwekken; en dat zaad droeg dan de naam van de overleden echtgenoot. Die man is onze nabestaande." Onze armoede en nood is de Zijne, Zijn rijkdom de onze, onze zwakheid de Zijne, Zijn kracht de onze, onze dood de Zijne, Zijn leven het onze! O gij arme Ruth, die een Verlosser hebt en niet weet, neen, ik kan het u niet langer verzwijgen, ik heb de Man gevonden, die Man aan Gods rechterhand, die aan de dagen van onze smart en weduwschap een einde maakt, en een huis verschaft hier op aarde; en voor eeuwig in de hemelen. Hij is onze lossers, onze Verlosser, zijn erfdeel zijn wij, zoals Christus onze mede-erfgenaam is als de Zoon des mensen; Hij erft onze dood, onze vloek, onze zonde en straf. Daarenboven is Christus onze bloedverwant en mede-erfgenaam als de Zoon des mensen en als Gods Zoon: want door Zijn lijden en dood, door de gerechtigheid, die Hij heeft aangebracht, heeft Hij voor de zondaar alle hemelse schatten veroverd, en Zijn Vader met ons verzoend, opdat wij vrede en zaligheid zouden hebben als wij ontwaken aan de andere oever van de Jordaan, in het hemelse Jeruzalem! Is het dan niet ook voor ons een heerlijk woord, dat woord van Naömi: Die Man is onze nabestaande, Hij is één van onze lossers, Hij betaalt de schuldbrieven? Lossers staat tegenover bloedwreker, want de duivel heeft dag noch nacht rust en zoekt diegenen er onder te werken, die zijn handlangers tot zwijgen hebben gebracht. Ja! die Man aan Gods rechterhand is onze broeder, onze mede-erfgenaam als wij bekommerd, treurig en ellendig zijn en diep in nood zitten. En het dan maken zo als Naömi, die bleef roepen en aanhouden, ook toen de avond begon te vallen; als wij het maken zoals Ruth, die niets te zwaar viel om genade te vinden. Ja! Onze nabestaande en lossers is Hij, die gezegd heeft: "Uw Maker is uw Man" (Jes. 54). Daar wist Ruth toen nog weinig van af. Ruth dacht misschien ook: Wat weet ik, arm heidenkind, van de genade, die in de wet van Sinaï opgesloten is? Dat ging haar niet aan, dat begreep zij niet eens! Zij had niet beleefd dat Mozes veertig dagen en veertig nachten op Sinaï is geweest en daar in de geest Gethsémané heeft gezien en Gabbatha, Golgotha, de hof, het graf, de opstanding en hemelvaart van de Heere en de uitstorting van de Heilige

Geest, in één woord, dat bij daar gezien heeft het gehele huis Gods en de Hogepriester, die allen, kleinen en groten, zegent. Dat alles verstond Ruth, de Moabietische, zo niet. Zij verheugde zich dat zij en vooral haar geliefde schoonmoeder wat te eten had en ten minste voor het ogenblik niet van honger behoefde om te komen. Alzo heeft de Moabietische, door de wet vervloekt, verdoemd, verworpen, krachtens de wet, een verlosser en zij zelf - weet het niet. Zij vertelt verder wat zij vernomen heeft: dit en dat zei hij tot mij, dit en dat heb ik uit zijn mond vernomen. Het werk, dat Hij aangevangen heeft, zal Hij ook voleindigen, dat werk van de aan mij aanvankelijk bewezen barmhartigheid heb ik u getoond, dat is het bewijs van de "efa", dat is de volheid! Meer weet ik niet, of Hij mijn Losser, mijn Verlosser is, weet ik niet, ik weet alleen maar, dat Hij mij opgezocht en vriendelijk toegesproken heeft, en mij heeft toegestaan op Zijn akker, bij zijn volk te blijven, totdat de maaiers de gehele oogst zouden hebben binnengebracht! Wat is nu de oogst, die de maaiers van de hemelse Boaz in te oogsten hebben? Jezus zei eens: De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige! Wat is Zijn oogst? De moordenaar aan het kruis is met Hem ten hemel gevaren; en ook Ruth, de Moabietische, heeft Hij als een liefelijke garve willen inoogsten. Dat had Ruth echter goed begrepen: zij mocht op de akker blijven totdat de oogst voleindigd was; zij wist: de honger, die ik geleden heb, is nu voorbij en gij, mijn lieve moeder! hoeft nu ook geen gebrek meer te lijden, want ik mag op de akker blijven zolang de tarwe- en gersteoogst duurt! Maar de moeder denkt: "Wij zullen eens zien wat uit dit alles wordt"; zij is er niet zo spoedig mee gereed, Ruth volkomen de handen op te leggen en te zeggen: "O mijn kind! wat hebt gij het nu goed! wat zijt gij nu gelukkig" Neen! ze zal gedacht hebben: "Eigenlijk wil een mensenkind toch niet naar de hemel. Het is beter dat de deuren maar worden toegehouden, totdat de nacht aanbreekt, en de helse hond of de briesende leeuw komt; beter dat de mens door schade en schande wijzer is geworden, dan zal hij beginnen te roepen tot de levende God. Daarom zegt zij eenvoudig vs. 22: Het is goed, mijn dochter! dat gij met zijn maagden uitgaat, opdat zij u niet tegenvallen in een ander veld. Hoor mijn kind! Op Boaz' akker vindt gij niets dan zegen, daar is voor u het leven, allerlei heil en zaligheid, en daar zult gij alles vinden, wat gij nodig hebt voor tijd en eeuwigheid. Misschien zoudt gij denken: "O, als ik op een andere akker ga oplezen, kan ik toch altoos weer tot Boaz' akker terugkeren"; maar dat is niet zo. Op geen andere akker zult gij verzadiging van vreugde vinden, zoals bij Hem. Op een andere, vreemde akker kunt gij licht iemand ontmoeten, die u alles uit de hand slaat, wat gij hier opgelezen hebt. Daar, op dat vreemde veld, zou men u kunnen verwonden, ja zelfs doden. Alzo blijf bij Boaz' maagden, volhard bij de keuze, die gij gedaan hebt, blijf bij Gods wet en gebod, blijf op het veld van het heilige, liefelijke Evangelie, en ga niet op een vreemd en ketters veld, waar gij bij al het geroep: "Hier is de Christus, daar is de Christus", op het laatst bedrogen zoudt uitkomen. De Moabietische Ruth heeft toch het 5e gebod goed verstaan, beter dan vele Israëlieten, beter dan vele schijn-gelovige kinderen.

Vs. 23. *Alzo, (volgens Naömi's raad, die voor haar als wet gold), hield zij zich bij de maagden van Boaz, om op te lezen, totdat de gersteoogst en tarweoogst voleindigd waren; en zij bleef bij haar schoonmoeder.* In de Heere Heere hebben wij gerechtigheid en sterkte, gerechtigheid om gerechtvaardigd en vrijgesproken te worden; sterkte, om als arme bedelaars op Jezus' veld te blijven, en er ons geenszins voor te schamen, dat wij maar om genade bedelen en blijven bedelen, totdat de gerste- en tarweoogst voleindigd is, d.i. van het Paas- tot het Pinksterfeest. Alzo doorleefde zij op Boaz' veld, op haar wijze, wat wij bij onze uitleggingen van Johannes 21, bij de

wonderbare visvangst, beschouwd hebben. Gelijk de jongeren een menigte van vissen hadden gevangen, had zij een menigte aren verkregen, een grote buit; en daarmee is zij tot haar schoonmoeder teruggekeerd en heeft zich stil gehouden, is bij haar gebleven, tot zij nog meer van haar te horen kreeg.

GODS WEG

*Gods weg is eerst bezwaarlijk,
 Voor die wat draagt, gevaarlijk!
 Gods weg is in 't begin zeer steil,
 Dies moeilijk; hij toont slechts verdrukking,
 Geween, gesteent' en bange strijd,
 Men raakt er zelfs het dierbaarst kwijt,
 Maar verder op is 't nochtans heil!
 En - van het kruis
 In 's Vaders huis:
 Het eind is "eeuw'ge zielsverrukking".*

Hoofdstuk III

Vs. 1: *En Naömi, haar schoonmoeder, zeide tot haar: Mijn dochter! zou ik u geen rust zoeken, dat het u welga?* Ruth is alzo bij de maagden van Boaz gebleven, zoals Naömi haar had aangeraden, zij had aren opgelezen, totdat de gerste- en tarwe-oogst afgelopen was. Zij is alzo van het Paas- tot het Pinksterfeest op het veld van Boaz

gebleven. Zij had, zoals men licht begrijpen kan, op het veld van deze voorname man veel vernomen, dat haar ziel verkwikte. Want van die zogenaamde, veel versmade, Oud-Testamentische gelovigen kan men in alle tijden veel leren, dat men bij anderen niet zo hoort. Zij had dus op het veld van Boaz (wij zouden zeggen onder de levende prediking van het Woord) een rijke buit naar huis gedragen voor lijf en ziel, voor tijd en eeuwigheid. Zie, haar hart werd brandende in haar, bij het vernemen van zulk een heerlijkheid en volheid, en voorzeker heeft zij gedacht: "Och, gave God dat ook ik waardig was onder dat volk te worden geteld!" Ofschoon de tijd door haar op Boaz' veld doorleefd, de tijd tussen Pasen, het feest der opstanding, en Pinksteren, het feest van de uitstorting van de Heilige Geest, haar ziel verkwikt en goed gedaan had, toch bleef zij klagen: "Voor mijzelf heb ik de God Israëls nog niet. En kan ook nog niet geloven dat ik tot dat volk zou behoren, dat ik tot mijn volk gekozen heb. Toen het aren oplezen was afgelopen, is zij tot Naömi teruggekeerd, en toen was ook die troostvolle gelegenheid voorbij om wat voor haar ziel te vernemen. Zolang zij op het veld achter de maaiers aren kon oplezen, (zolang zij de levende prediking vernam, zouden wij zeggen) zolang de tijd van de oogst duurde, en zij de vriendelijke Boaz dagelijks zag, en hoorde spreken, had zij een leven naar haar hart. Zij leefde echter door de troost, die zij uit dat alles ontving, maar in de troost leefde zij nog niet! Zolang zij op het veld was, zolang zij die heerlijke verkondiging vernam, voelde zij nergens anders behoefte aan; en was volkomen tevreden. Maar nu was die verkwikkende tijd voorbij. Zij zit nu bij haar schoonmoeder in het kleine vertrek dat zij samen bewoonden. Ja! Wat zal er nu gebeuren? Het scheen alles uit en voorbij te zijn. En dit verstoorde de vrede, die Ruth op het veld gesmaakt had, ook de laatste overblijfselen, waarop zij nog teerde. En is de zielevrede gestoord, dan is hij geheel en al gestoord; dan drukken vaak de zorgen van aardse dingen, van geluk en zekerheid voor dit leven, een kind Gods meer ter neer dan de nood van de ziel! Echter niet dat Ruth geluk of welstand zou begeerd hebben zonder de Heere. Neen! geheel Moab en al zijn heerlijkheid heeft ze versmaad. En dit doen alle ware Ruths nog. En dat zullen de ware Ruths blijven doen tot het eind van de wereld, zo velen als er de Heere toe roepen zal! Ruth, een Moabietische, een heidenkind, door de wet vervloekt, zocht rust voor de tijd, rust voor de eeuwigheid; dat was zo bij haar dooreen gevlochten. Zij wilde niet alleen daarboven, maar ook reeds hier op aarde tot het waarachtig volk des Heeren behoren; en daarmee gelukkig zijn, daarmee alleen! Al het uiterlijke, al het aardse, had voor haar, en heeft voor alle waarachtige vromen alleen waarde in zoverre als het bezit daarvan de waarheid van Gods Woord bevestigt, en zij daarvan de vervulling van Gods beloften voor zichzelf verkrijgen. Wat God aan Abraham beloofde: In uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde, " dat was het, wat zij zocht en beoogde. Maar nu zat zij daar met haar schoonmoeder in een voor haar vreemde stad ter neer. Ja! 't Is waar! Een Bloedvriend hadden zij, wiens naam Boaz was. Wij zijn Zijn maagschap en Hij is de Losser, maar wat helpt mij dit allemaal, als ik niet weet dat Hij de mijne is, dat Hij met mij is als ik Hem niet gevonden heb, ik persoonlijk, voor mijn arme ziel? Als ik niet voor eeuwig met Hem verbonden ben? Of het al duizendmaal waar is op grond van Gods Woord en ordonnantiën, dat Hij de Losser is, rust en troost heb ik toch niet! Ik moet Hem zelf vinden, dan zal ik rust smaken, en eerder niet! Wat helpen mij alle beloften, als die niet bij mij vervuld worden? Wat helpt al het "zeker weten of de kennis, waardoor ik het alles voor waarachtig houd wat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, " zonder dat "zeker vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook aan mij, vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken zij, uit loutere genade, alleen om de verdiensten van

Christus?" (Heidelb. Catech. Vr.21). Zo was dan de vrede, die Ruth van Boaz' veld (wij zouden zeggen van het gehoor van het gepredikte Woord) meegebracht had, weer vervlogen, en was zij vol onvrede. Dit merkt Naömi, die in de geestelijke zin van het boek Ruth doorgaans een beeld van de Heilige Geest is; daarom zegt zij tot haar: "Mijn dochter! Zou ik u geen rust zoeken, dat het u welga?" Naömi zegt niet: Ik wil voor mijzelf rust zoeken"; zij heeft gedacht: "Ook voor mij zal God alles wel maken", maar het heil, dat in Gods instelling opgesloten was, kon alleen voor haar vervuld worden in haar schoondochter. Naömi was oud en afgeleefd: ja! mag zij gedacht hebben, ik zal mij voorzeker verheugen, als God het werk, dat Hij zo wonderbaar heeft aangevangen, ook aan mij voleindigt, maar eigenlijk is er toch niets meer in dit Mesech dat mij verheugen zou. Haast is mijn reis ten einde, maar toch zou ik het nog graag beleven, hoe God Zijn waarheid weet te handhaven; hoe Hij Zijn "Mara's" weer tot Naömi's maakt, en hoe Hij het koninklijk verstaat, de tranen van de wangen te drogen.* (Noot onder aan). Daarom wil ik zorg dragen, dat mijn dierbare schoondochter op die plaats komt, die God de Heere voor haar bestemd heeft, dat zij met die man verenigd wordt, wie zij met al ons verloren erfgoed, volgens Gods ordonnantie toebehoort. En dat alles, opdat Gods wet gehandhaafd wordt en de Heere zelf bij ons vervult, wat Hij beloofd heeft. Zij zegt niet zo maar los weg: Ik wil rust voor u zoeken; zij bedoelt niet een rust waarbij men in slaap gesust wordt en zich verbeeldt tijdelijk en eeuwig gelukkig te zijn, zonder dat men dat heil van de Heere zelf ontvangen heeft; neen, Naömi, spreekt van zulk een rust, waarbij het haar wel zou gaan. "Hoe gaat het u, hoe staat het met u, " is dikwijls de vraag, waarmee Gods arme volk elkander ontmoet, en vaak luidt het antwoord: "Slecht, zeer slecht.- Maar waarom, o ziel, gaat het u dan slecht? Omdat de ware rust mij ontbreekt, omdat ik geen vrede heb gevonden voor mijn arme ziel! O, sla toch het Heilig Blad op, en zie wat daar staat geschreven! Het is de stem van een liefhebbende moeder, de stem van God de Heilige Geest, die ge daar verneemt en die u toeroept: "Mijn dochter, Ik wil u rust zoeken dat het u welga! Maar gelijk de weg, om waarachtige rust te vinden voor Ruth, door een afgrond ging, zo gaat ook van elke ziel de weg om tot waarachtige vrede komen, door een afgrond van angst en bezwaardheid heen! Die weg is nu eenmaal voor arme Adamskinderen niet anders. Maar omkomen in deze afgrond zult gij nooit en te nimmer, gij verdrukke, door onweer voortgedrevene en ongetrooste!" Wat is nu de rust die Naömi voor Ruth zoekt?

Vs. 2-4 ... Boaz (in hem is kracht) ... van onze bloedvriendschap ... zal deze nacht gerst op de dorsvloer wannen. Zo baad u, zalf u, ...

* Iets dergelijks als Naömi hier beoogt, mag a.o. Amalia v. Solms, weduwe van prins Frederik Hendrik, ondervonden hebben, toen zij, in 1672, na 22 lange jaren van verdrukking, en ondanks de tegenstand van alle zichtbare en onzichtbare machten, haar kleinzoon, prins Willem III van Oranje, later Koning van Engeland, tot de waardigheden van zijn doorluchte vaderen zag verheven. Bij het vernemen van deze tijding riep zij uit: Nu weet ik waarom ik nog zo lang in het leven ben gespaard! God de Heere wilde mij met mijn bijna blind geschreide ogen nog eens doen zien, dat voor Hem geen ding onmogelijk is, en dat Hij het koninklijk verstaat alle tranen af te drogen.

... en ga af naar de dorsvloer; maar maak u aan de man niet bekend, totdat hij geëindigd zal hebben op de dorsvloer te wannen ... Als hij nederligt, ... ga dan in, en sla zijn voetdeksel op, en leg u; zo zal hij u te kennen geven, wat gij doen zult. Wat mag er wel bij Ruth omgegaan zijn, toen Naömi haar dit bevel gaf! Neen! dat ging

geheel tegen alle verstand, tegen alle gewoonten, ja schijnbaar tegen alle welvoeglijkheid in; en het was avond, het was nacht toen Boaz gerst zou wassen op de dorsvloer! Ach 't was haast onmogelijk voor Ruth deze raad van de moeder op te volgen! Dat scheen immers een onbeschaamde handelwijze, dat ging tegen alle zogenaamd gezond verstand in! Maar Naömi! moet men dan zelfs alle schijn van het kwaad niet vermijden? Tot nu toe had Ruth nog een goede naam gehad; moet zij die nu in gevaar brengen? Dat kon misschien een lichtzinnig persoon doen, maar geen eerlijke, zedige, jonge weduwnaar! Wat zal Boaz zelf van haar denken, als hij dit gewaar wordt? Wat zullen de mensen zeggen? Zo liep zij immers gevaar even zo behandeld te worden als later David door zijn oudere broeders behandeld werd, toen zij hem toeriepen: Waarom zijt ge niet gebleven bij de weinige schapen in de woestijn? Wij kennen u wel en de boosheid van uw hart. Maar mijn Geliefden! Hoe waar dit alles ook schijnen moge, laat ons de zaak nader onderzoeken, dan zullen wij ophouden het besluit van Naömi vreemd te vinden. Had de moeder, had de waarlijk vrome Naömi de wet niet geheel en al aan haar kant? Zeer zeker! Lees het maar, Leviticus 25: Wanneer uw broeder zal verarmd zijn en iets van zijn bezitting verkocht zal hebben, zo zal zijn lossen, die zijn nabestaande is, komen, en zal het verkochte van zijn broeder lossen." Broeder betekent hier: Mede-Israëliet, medegenoot in het geloof, vriend of bloedvriend. Alzo, toen Elimelech Bethlehem verliet, had hij in grote geldverlegenheid alles verkocht en was zo naar Moab getogen; nu komt de weduwe van Elimelech, en wel als "Mara" terug, en was dus Boaz als naaste bloedverwant door de wet des Heeren verplicht, de have van Elimelech voor Naömi te lossen. En dat wel met alles, wat daar aan verbonden was, gelijk men hier te lande een huis zou willen kopen, waarop een hypotheek of servituut rust, verplicht is, die op dat pand rustende last af te lossen of voor wettig te erkennen, en hem dus mee over te nemen. Laat ons nu eens verder bezien wat er in Deut. 25 geschreven staat. - Ziet! dat betreft het tweede stuk, namelijk de verplichting van Boaz om met de nagelaten goederen van Elimelech ook Ruth, de kinderloze weduwe van Elimelechs zoon, zich ter vrouw te nemen. Alzo rechtvaardigde Gods wet en ordonnantie de raad van Naömi geheel en al. Maar al heeft men het recht op zijn zijde, toch is het niet altijd zo gemakkelijk de naaste, de bloedverwant te bewegen overeenkomstig de instellingen van de wet te handelen. Ook wij hebben vaak de wet aan onze kant; en toch voelen wij hoe zwaar het is onze woorden ingang te verschaffen, waar wij het volste recht hebben broeders of zusters Gods gebod voor te houden, al ware het maar alleen, dat men hem of haar, die in drift opstuift, toeroept: "Wees toch een weinig vriendelijker?" De schijnbaar geringste geboden van de Heere zijn genadige wetten; alle prediken zij de genade, die in Jezus Christus is; en dus: redding voor lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid. Naömi stelde vertrouwen op de eerlijkheid en rechtvaardigheid van Boaz; dat had zij wel aan hem bespeurd: hij vervulde niet alleen de letter van de wet, maar eerbiedigde die ook in geestelijke zin, want het gebod des Heeren is zeer wijd, daarom is het onmogelijk voor alle omstandigheden bijzondere bevelen te geven, - de liefde is de vervulling van de wet. Naömi kende Boaz als een barmhartig man, die nergens naar vroeg dan of men zich in nood bevond. Neen! Dat was geen man om iemand te bespotten of uit te lachen, iemands naam op aller tong te brengen, en de zwakheden van anderen openbaar te maken. Boaz, dat wist zij, heeft zelf nood gekend; hij is een arm zondaar geworden, aan wie genade en barmhartigheid geschied is, en die nu zelf genade en barmhartigheid uitoefent, omdat hij daarin zijn heil, zijn geluk en zijn rijkdom heeft gevonden; maar niettegenstaande dat zij wist met hoeveel zwaarigheden het gepaard ging, zulk een man aan de op hem rustende verplichtingen te herinneren. Het was Naömi niet te doen om haar verloren erfdeel, haar have en goed weer te

krijgen: och! haar leven spoedde ten einde, en als zij maar enige stuivers met haar spinnewiel of de naald verdiende, dan had zij genoeg; maar daar was het haar om te doen, dat de Paradijsbelofte vervuld werd, dat Christus in het vlees zou komen; in de keten van Diens wording moest haar geliefde schoondochter een schakel zijn met die man, met die Losser een schakel zijn. En te dien einde toe verbonden worden, wie zij volgens Gods instelling toebehoorde. Ja, gewis, de slang was listig; en naar haar luisterende is de vrouw in overtreding gevonden, maar als wij het gedrag van Naömi bij het licht van Gods Woord betrachten, mogen wij wel luid zeggen: God, wiens kracht in zwakheid volbracht wordt, heeft er ook vaak een welbehagen in aan de vrouw, te midden van haar zwakheid, hemelse wijsheid te verlenen om de listen van de vijand te verijdelen. Naömi, steunende en leunende op Gods instelling, gaat dus met verstand te werk; en zij wist, hoewel haar aan Ruth gegeven bevel tegen de uiterlijke welgevoeglijkheid scheen in te druisen, dat zij niets anders beoogde dan de vervulling van de wet en het waar worden van het Woord van de Heere. Als Christus op Zijn dorsvloer Zijn tarwe en gerst begint te wannen, dan is de tijd daar, zich tot Hem op te maken. Zo gij het hebt moeten opgeven u zelf zalig te maken, u zelf te troosten, o arme ziel! laat u dan vrij op de proef stellen, en laat aan uw Heiland maar rustig de beslissing over of gij tarwe of kaf zijt. Juist dan, o ziel! Als dat gebeurt, wat we lezen bij Matth.3:12: Hij zal Zijn dorsvloer doorzuiveren, en Zijn tarwe in Zijn schuur samenbrengen en zal het kaf met onuitblusselijk vuur verbranden; dan is de tijd gekomen, in zulke zielenood, u scherp door de Heere te laten onderzoeken. Tarwe! Wat is bij de Heere tarwe? Math.5:3-11: Zalig zijn de armen van geest, enz. Als tarwe of gerst gelden voor de Heere zij, die zich gelijk Ruth arm en ellendig gevoelen, die zich een Moabietische, een arm zondaar gevoelen, vervloekt door de wet; maar die toch met Ruth vrijmoedig spreken: Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God! Hij is des Heeren tarwe, die zich beslist en getrouw aansluit bij het volk van de Heere, dat vaak uit louter Mara's bestaat, maar ook, als een arm bedelkind, de maaiers volgt om aren op te lezen; en zich houdt bij de maagden van die Man, wiens naam: Sterke God" is. Zie! Dat is des Heeren tarwe en gerst. Kaf daarentegen is alles, wat meent iets bijzonders te zijn en dat toch niets is, dat, wat zich zelf troosten en op de been houden kan door gestolen troost. Wie echter arm en ellendig is, MOET jubelen en juichen als de Heere de wan in de hand neemt. Hij heeft honderdduizend ogen om op te zoeken wat verloren, wat arm en ellendig is, en het zijn Zijn eigen woorden: Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. En juist als Hij opstaat en Zijn ogen de gehele aarde doorlopen, ziet Hij vriendelijk op allen, die waarachtig naar gerechtigheid en troost hongeren en dorsten. En die alleen zal Hij in Zijn schuur verzamelen; al het overige is voor Hem kaf en niets meer! Ach! waarmee zal ik mij baden en zalven? Welk kled moet ik aantrekken om voor de Heere te verschijnen? O ziel! pleit vrij op alles, wat de Heere in Zijn heilig Woord beloofd heeft, maar maak daar toch niet veel misbaar, niet veel omslag van voor mensen. Laat niemand het vernemen, laat niemand u kennen als gij op des Heeren dorsvloer zijt. Dat brengt de ware zaligmakende ontdekking en nood van de ziel mee, dat men *in het verborgen* met God alleen worstelt en bij Hem aan houdt. Is men dan uitgered, dan deelt men later gaarne aan anderen mee welk een Uithelper de Heere is, zoals David ook in de 116^e Psalm doet. De beschroomde, echt kuise en zedige zielen, die door alle bolwerken van menselijke instellingen de weg tot Christus hebben gevonden, voelen zich eerst nog vreselijk ellendig, maar met deze ellende vallen zij hun broeders en zusters niet lastig, maar zij zoeken er uit te geraken; en nu zij geleerd hebben hoe groot hun zonde en ellende is, leren zij ook, hoe zij van al hun zonde en ellende verlost worden. En waar deze twee stukken door de Heilige Geest grondig geleerd

worden, daar zal ook nimmer het derde stuk ontbreken. Ja! Het was een eigenaardig voorschrift, dat Ruth op te volgen had. "Sla zijn voetdeksel op en leg u.- Van tweeën een: of Boaz neemt ze in genade aan, of hij vertreedt ze met zijn voeten, en juist voor deze moest zij zich neerleggen! En o! Mijn Geliefden! in geestelijke zin blijft er voor ons arme mensen ook niets anders over dan, met het terzijde zetten van alle menselijke vonden en welgevoegelijkheids-voorschriften om daardoor zalig te worden, dagelijks het kruis op te nemen, ons op genade of ongenade te werpen in de armen van een souverain God; en zo de versmaadheid Christi voor grotere rijkdom te achten dan alle schatten van Egypte. Wat bedoel ik daarmee, dat ik zeg: "alle menselijke vonden en welgevoegelijkheids-voorschriften?" Is het dan eigenlijk wel met deze in overeenstemming te brengen, dat iemand, die met gedachten, woorden en werken schuldig staat voor de wet van de Heere, kome en zich neerlegge aan de gezegende voeten van de Heere? Allerlei wassingen en reinigingen kunnen ons veel beter behagen dan vrije genade, schijnen ons ook meer met Gods Woord overeen te komen; ja! de beloften, die daarin staan, gedurig en gedurig te bepeinzen, en ons zelf daarmee te troosten, ons op te sieren met allerlei ware en valse deugden om de Heere te ontmoeten, dat gaat nog! Waar echter leven is, heeft men daaraan niet genoeg. Daar is een waarachtige werkzaamheid in de ziel, door de Heilige Geest ontstoken, om waarachtig met Hem verenigd te zijn, die aan de rechterhand van de Vader zit, om door Hem te leren stamelen: Abba, Vader! Ja, een waarachtige, levendige werkzaamheid om met Christus verenigd te zijn en Hem te hebben als Man, Goäl en Vriend. O, hoe stormt het daarbij vaak in het hart! Wat! Gij, gij zoudt het wagen voor Zijn heilige voeten neer te zinken! Gij Moabietische! Gij, die uw gehele leven de afgoden gediend hebt! Gij zoudt het met Christus wagen, gij zondaar of zondares, gij door de wet vervloekte? Ja, door deze afgrond moet het heen, over deze afgrond moet de ziel heen gezet worden. Ging het anders dan maar alleen om Christus' wil, zo kon de zondaar zijn eigen eer nog redden, maar waar bleef dan de ere Gods? Ik moet het in de naam van de Heere Jezus wagen, op grond van Zijn Woord; en het aan God overlaten, of ik genade zal vinden al dan niet! Zo ik op deze wereld het een of ander verzoekschrift aan een koning of vorst wil overhandigen, zo moet ik mij netjes en welgevoeglijk kleden; maar moet ik voor de Heere van de hemel en van de aarde verschijnen, dan ben ik inwendig toch zwart; en hoe ik mij ook wassen en baden moge, ik ben en blijf voor Hem een Moabietische, een zondaar. En o! dan zijn alle duivelen nabij met duizend ogen, - maar alle engelen bovendien! De wet, dat de bloedvriend de kinderloze weduwe van zijn verarmde broeder tot zich had te nemen, was immers alleen in het belang van joodse vrouwen gegeven, en Ruth was een Moabietische; maar als de nood hoog is gestegen, kan men daar niet naar vragen; zo b.v. ook niet die vrouw, die twaalf jaren lang ziek was geweest, en geen man aanraken mocht, want dat was door de wet streng verboden; maar wat moest zij aanvangen? Nood breekt wet; zij kon er niet naar vragen. Ik zalf mij met Zijn Woord, mag zij gedacht hebben, ik kleed mij met Zijn beloften, en met de bede op de lippen: Gij Zone Davids, ontferm u mijner, wil ik arm, blind en ellendig, als een echte Moabietische op de plaats acht geven, waar zij Hem neergelegd hebben. Die plaats moet wel Golgotha heten: daar voor het kruis zink ik neer aan Zijn voeten! De moeder heeft het gezegd, die weet wat zij zegt; dat gold bij Ruth; en het behaagt God nog ons door de hand van de ouderen te regeren. Het Woord en de Geest zeggen (en de Geest weet wat Hij zegt): Vraagt niet naar die wet, en dat voorschrift van de wet, dat de zaligheid alleen voor de joden, voor hen, die de wet vervullen, is. Kom gij als een heidenkind. Vraag daar niet naar, hoe het er bij u uitziet, zink aan Zijn voeten neer! Hij zal u geenszins verstoten, maar u zeggen, wat ge doen moet. O! het is zulk een moederlijke raad, de

raad van God de Heilige Geest: Waag het in Christus' Naam! Spreek er met niemand over, raadpleeg niemand, maar worstel met Hem in 't verborgene, en Hij zal u zelf zeggen en leren, wat gij doen moet om zalig te worden. O! wat zal ik van Hem vernemen! Wat zal Hij mij voorschrijven? Dat gij u met Hem verbinden moet voor tijd en eeuwigheid; dan zal Hij u zeggen: Geef Mij je hand en je hart, o ziel! Zo ben Ik de uwe en al het uwe is het Mijne! Daarop sprak Ruth,

vs. 5: *Al wat gij tot mij zegt, zal ik doen.* O, wat beschaamt deze Moabietische velen, die ingebeeld en wijsneuzig zijn en achter de rug van de moeder dingen doen, die hen voor tijd en eeuwigheid verderven! Die dochter is welgelukzalig, die begrijpt dat haar moeder, zo die ten minste geen ravenmoeder is, toch het geluk van haar kind op het oog heeft. O kind! wat uw moeder u zegt, doe dat, dat komt goed uit, en gij hoeft u verder nergens om te bekommeren. In het geestelijke geeft deze Moabietische ons ook een beschamend voorbeeld; wij willen zo graag aan God gelijk zijn, en van velen bewonderd worden. Maar het blijft er maar bij: wat uw moeder u zegt, doe dat; in geestelijke zin: wat de Heilige Geest ons in het Woord toeroept, doe dat! Grijp die reine Man met uw onreine handen aan de zoom van Zijn kleed, eenmaal, tweemaal, zevenmaal, honderdmaal; en zo is Hij de uwe en zijt gij de Zijne. Wij spraken onlangs in onze uitlegging over de wetten en instellingen van de welvoeglijkheid. Ik heb bespeurd dat sommige eigenwijze mensen meenden dat zij Naömi's raad hadden te beoordelen naar de toenmalige zeden, naar de joodse zeden. Dat dit echter niet zo is, merken wij uit vs. 14: Want hij zeide: Het worde niet bekend, dat een vrouw op de dorsvloer gekomen is." Wij zeiden, dat men in de allerdiepste nood niet vragen kan naar de menselijke instellingen van de welvoeglijkheid. Ver was het echter van ons, daarmee de welvoeglijkheid ook maar enigszins als een onverschillige zaak voor te stellen. Integendeel: zich welvoeglijk en zedig te gedragen maakt een gewichtig deel uit van het geestelijk leven. Neen! al dat onwelvoeglijke, dat dikwijls voorvalt, is gewis niet uit God, b.v. dat men zich aan niemand stoort, maar altoos zijn eigen wil zoekt door te drijven; dat vrije gedrag waarbij men God noch mensen ontziet, zodat de dienstmeid zich inbeeldt vrouw, de knecht heer in het huis te zijn; dat hij, die zijn tijdelijke nood komt klagen, meent dat alles voor hem gereed moet staan. Dat alles is gewis niet uit God. Maar dát is uit God, dat men zich in deze wereld niets aanmatigt, zich zelf voor een grote nul houdt, en van niemand ter wereld enige dienst of hulp eist of verlangt. Dat is uit God, dat men zijn nood met God alleen afhandelt, zich altoos terughoudt en zich niet tot de hoogste plaats opklimt. Nog eens: Nooit en nimmer kan dat uit God zijn, dat men stout en driest zich met de naaste op een lijn plaatst, maar dat is uit God, dat men ootmoedig is en niet denkt: ik ben even goed als gij. Ik ben een kind van God, en gij hebt mij te eren! Hier ben ik! en alles moet voor mij wijken. In deze zin behoort de welgevoeglijkheid en wellevendheid gewis tot het geestelijk leven, o.a. dat men alle welvoeglijkheid en wellevendheid op het nauwkeurigst in acht neemt; en het is de duivel, die de zaak anders voorstelt. God en de naaste te eren, en voor zich geen eer te zoeken, dat is het, wat God wil, en dat men wel begrijpt dat niemand van de Heere iets te eisen heeft. Als ik er van spreek, dat men de letter van de wet er aan moet geven, bedoel ik die wetten en vormen, die de mens zich zelf in zijn hoogmoed heeft gesteld; hij meent, dat, daar hij zo aanzienlijk en beschaafd is, hij soms het een of ander niet doen kan, bijvoorbeeld voor God en de Zijnen vrijmoedig uitkomen. Dan vraagt zulk een mens de rechtvaardige naaste om raad, wat hem te doen staat, wil goede raad hebben en wil die toch niet hebben; en komt zo in de schromelijkste verwarring! Neen, dat is te erg, wat zouden de mensen wel zeggen, en dan komt er nog zo veel bij, ja ... neen ... en wat is dan de ware reden van zulke

besluiteloosheid en karakterloosheid? Men wil verenigen, wat onverenigbaar is, namelijk de hemel en de begeerlijkheid der wereld, maar uiterlijk moet dan toch alles zo zuiver schijnen als glas en de oprechte broeder moet het nog goedkeuren. Als God evenwel iemand in de leer neemt, dan gaat het anders, dan leert de mens, dat hij vele en zware noden heeft, dan komt door genade de vraag in hem op, hoe hij van al deze ellende kan verlost worden. Dan leeft in hem het hem bestraffende gebod, maar ook de hartelijke begeerte om overeenkomstig de wet uit deze nood verlost te zijn. Dan geeft het Woord, de wet een bevel dat goed en wijs is, het bevel: Doe dat, en gij zult leven! Maar door dit gebod kan geen kind Adams leven, want hij ligt midden in de dood. En als de Heilige Geest hem dat leert, houdt de zondaar op te denken: Ik ben wat bijzonders, daar heeft het met alle aanmatiging een einde, daar worden trots en hoogmoed afgelegd, en daar leert de zondaar zijn zonde en schuld niet langer verbloemen, maar zichzelf en alles, wat in en aan hem is veroordelen en verdoemen voor het heilig aangezicht van de Heere. Daar de raad van Naömi ook met de joodse zeden en gewoonten geenszins overeenstemde, was het voor Ruth een zeer zware taak die op te volgen; het was iets waar vlees en bloed, waar haar gevoel van eer als vrouw tegen op moest komen. Nochtans zegt zij, vast overtuigd van de liefde en trouw van Naömi: Alles wat gij tot mij zegt zal ik doen. De weg om tot het waarachtig heil voor tijd en eeuwigheid te geraken, gaat altijd door de afgrond heen; maar elk kind van de Heere werpt zich in die afgrond om, op grond van het Goddelijke Woord, genade bij de Heere te vinden, uitredding voor dit leven en de eeuwige zaligheid. Nog eens, die weg gaat niet anders dan door de afgrond heen. Wie het zaligmakend geloof deelachtig is geworden, verstaat dat. Op alle wegen van de Heere, die waarlijk op de hemel uitlopen, ontmoet men een heirleger van duivelen, die die weg willen afsluiten. Ach, dan heeft de mens niets meer in zijn hand, daar gaat het niet meer naar eigen meningen en overleggingen, maar daar wordt de mens geheel en al afhankelijk van de wil van de Heere.

Wat de duivel geeft is hoogstens klatergoud of verzilverd blik; ook steekt er van binnen slechts vergif in. En toch is er geen mens op Gods aardbodem, zelfs geen kind Gods, zolang het nog onder de wet is, die in de grond iets anders zoekt dan de Sodoms appelen van deze wereld. Gods wil en weg, die gelijkt nog op een hellevaart. En o! nu langs zulk een weg alleen de eeuwige zaligheid te kunnen verkrijgen! Op zulk een weg verlies ik immers al mijn eigen eer; wat heb ik dan nog, als ik de dood moet schrijven op mijn zelfgemaakte boetedoeningen, op mijn tranen, mijn gebeden, mijn strijd tegen de zonde, waar ik o! zo veel mee op heb! op mijn slechte werken niet alleen, maar ook op mijn zelf uitgedachte goede werken, als ik voortaan mijn goede werken, mijn gehele heiliging aan mijn Heiland in de hand moet geven, en alleen daarop uit moet zijn, dat ik op Zijn dorsvloer kome, dat ik Hem vinde, en in Hem moge gevonden zijn! O, dan vind ik niets meer in mijzelf, dan beduid ik ook niets meer, dan moet ik leren, dat het niet is desgene die wil, noch desgene die loopt, maar des ontfermenden Gods. Dan is het gedaan met mijn voortreffelijkheid boven anderen, die vaak zo groot was in mijn en in de ogen van andere mensen; dan neemt alles een einde wat ik tot nu toe was en nog ben; zo kom ik op één lijn te staan met de tollenaars en zondaren, ik, die misschien vader in Christus, of moeder in Israëel genoemd word. Dan heb ik niets meer voor bij de kinderkens, die nog niets hebben, niets kennen en niets kunnen. Ja, dan houden hoeren en tollenaars op in mijn ogen slechter te zijn dan ik, want ik voel dat ik de slechtste van allen op Gods aardbodem ben. Is zulk een weg niet een afgrond? Intussen is er voor ons zondaren geen andere weg tot tijdelijk en eeuwig heil, dan dat men alle hoogmoed en aanmatiging aflegt, en tot de Heere beslist zegge: Alles wat Gij zegt, zal ik doen. Alles

- Ruth heeft het gezegd - alles. Nu laat de Heilige Geest nog iets volgen, dat niet voor niets geschreven staat:

Vs. 6. Alzo ging zij af naar de dorsvloer en deed naar alles, wat haar schoonmoeder haar geboden had. Niets is treuriger te aanschouwen, dan iemand die met geschikte hand de pijl op de boog spant en die op het ogenblik, dat de pijl afgeschoten moet worden, plotseling verlamd is. Dat Ruth ook deed wat haar schoonmoeder haar had bevolen, is ons door de bijzondere zorg van de Heilige Geest opgetekend. Zij deed het alles, niet voor de helft, hoewel het een hellevaart scheen te zijn.

Vs. 7 en 8. Als nu Boaz gegeten en gedronken had, kwam hij om neer te liggen. Daarna kwam zij stilletjes in, en sloeg zijn voetdeksel op en legde zich. En het geschiedde ter middernacht dat die man verschrikte en om zich greep, en ziet, een vrouw lag aan zijn voetdeksel. De geboden des Heeren zijn zodanig ingericht, dat het zwakke in genade wordt aangenomen, maar, volgens de wil van de Heere, 's Heeren tijd heeft af te wachten; en dat voor de heilige wet, het sterke, op zichzelf staande, (en dus buiten de vereniging met de enige Borg en Middelaar, Jezus Christus) verworpen en verdoemd is. Deze hoedanigheden en eigenaardigheden van Gods heilige wet waren diep in Boaz' hart geprent. Heilige schrik voor de wet van de Heere, die op elke overtreding de rechtvaardige straf laat volgen, moest hem vervullen, toen hij merkte dat er een vrouw aan zijn voeten lag, en hij niet wist wie deze vrouw was, en wat zij beoogde; en wij gaan zeker niet te ver, zo we zeggen dat de duivel (wetende dat hij niet door de sterkte van de man, maar door de genade Gods, die Hij vaak over de vrouw, als over het zwakkere vat, overvloediglijk uitstort, overwonnen wordt), Boaz allerlei smadelijke en kwade verdachtmakingen in het hart geworpen zal hebben tegen Ruth, die hij niet kon herkennen. En toch, Ruth bevond zich daar volgens het bevel van haar schoonmoeder! Zij had niet naar zichzelf gevraagd, zij had gevraagd naar Gods instelling, naar welke zij Boaz toebehoorde: zij heeft zich, om zo te spreken, geworpen onder de verdoemenis van de wet. O, hoe blinkt in het gehele gedrag van Boaz zijn waarachtige en oprechte vroomheid uit! Neen! Boaz geleek niet op die mensen, van wie zogenaamd zijn goed hart en zijn oprechtheid altijd wordt geprezen, ofschoon zij niets dan boze stukken uitvoeren; en die om het volk van de Heere te tergen en te kwellen hun eigen schande opschuimen als de baren van de zee! Bij hun metgezellen gezeten, zijn juist zij de eersten om een vlek te werpen op de goede naam en faam van Gods kinderen, en de smadelijkste verdenkingen omtrent hen niet alleen in hun hart te koesteren, maar ook openlijk uit te spreken en uit te strooien. Ach! sinds het de Heere behaagde door de zwakheid van de vrouw het sterke van deze wereld te beschamen, heeft men steeds tegen haar, vooral zo ze God vreest, de wreedste verdenkingen en lasteringen te berde gebracht. Zelfs Jozef verdenkt de kuise en onschuldige Maria van echtbreuk, en heeft alzo het Heilige Gods, dat uit haar zou geboren worden, gehouden voor een vrucht van echtbreuk en hoererie. Wel had hij zeker vaak in de Schriften de belofte gelezen: Ziet! een maagd zal zwanger worden enz. (Jes.7:14), maar dit kon toch niet op zijn Maria zien! En wie gelooft het nog, dat de Heere Jezus, het eeuwige Woord van God, vlees is geworden voor ons, en onder ons heeft gewoond (Joh.1:12)? Wie kan zich daarvan een juiste voorstelling maken? Dat God mens is geworden, wie gelooft dat in de grond van het hart? Omdat Jozef echter een rechtvaardig man was, en dus wist hoe zwak de mens is, handelde hij niet volgens de wet, die hem, zo zijn vermoeden de waarheid bleek te zijn, het recht gaf Maria aan de straf van het vuur over te leveren; maar hij was van zins haar heimelijk

te verlaten, zoals wij in Mattheüs 1 lezen. En juist omdat Boaz een rechtvaardig man was, verschrikte hij daarover; dat er een vrouw op de dorsvloer was gekomen. Maar zodra hij vernam wie die vrouw was, begon hij haar te zegenen.

Vs. 9 en 10. En hij zeide: *Wie zijt gij? En zij zeide: Ik ben Ruth, uw dienstmaagd; breid dan uw vleugel uit over uw dienstmaagd, want gij zijt de lossen. En hij zeide: Gezegend zijt gij de Heere, mijn dochter, enz.* O! welk een zeldzaam vrome man was Boaz toch. Honderden zouden in zijn plaats die vrouw met hun voeten vertreden hebben, zonder zelfs naar haar klacht en verantwoording te willen luisteren, en dat niet omdat ze zulk een rein hart hebben! Maar omdat zulk een daad naar hun mening ongepast is. Wat voorgeeft kuis te zijn, en dit bewijzen wil door anderen altoos van het tegendeel te verdenken en te beschuldigen, deugt niet; wat zich om en om mens voelt en dus zwak, zondig en ellendig; en daarom geen behagen heeft in de zonden en overtredingen van anderen, wordt door de Heilige Geest in goede tucht en orde gehouden, zodat de wereld niets op zulk een vinden kan, hoe ijverig ze ook zoekt. Boaz wist welk een liefdevolle en gehoorzame dochter Ruth was, hij wist beslist hoe haar keuze was om Naömi's God en Naömi's volk de hare te noemen. En nu zou Boaz, omdat hij haar handelwijze niet aanstonds begreep, deze jonge, diep ongelukkige, maar godzalige weduwvrouw onmiddellijk gaan verdoemen en van de laagste oogmerken en bedoelingen beschuldigen? Neen, gewis niet, en juist daarin openbaarde zich bij Boaz de waarachtige vreze van de Heere. Zulk een zachtmoedigheid en zulk een liefdevolle zin treft men onder honderd mensen misschien maar bij een of twee aan! Vooral onder de voorgangers in kerkelijke of wereldlijke zaken is zulk een handelwijze schaars te vinden. Wie veel ondergeschikten heeft, en dus over velen heeft te gebieden, eist gewoonlijk van deze de volle kracht en geschiktheid tot het werk, en wil dat alles onberispelijk zij. Is er dan ook maar het geringste misdaan, dan klinkt aanstonds de barse stem door kerk of huis, door werkplaats en fabriekshal: "Wie heeft dat gedaan? Wiens schuld is dat?" En dan wordt de schuldige of onschuldige verdachte nauwelijks de tijd vergund één woord tot zijn verontschuldiging of rechtvaardiging te spreken. Wat half bekeerd is, en dus zichzelf bekeerd heeft, plaatst zich stout en driest in de hemel en weet niet dat het nog midden in de hel is! Dan wil men, bij al het onstuimig of meer ingetogen najagen van het zichtbare van deze wereld, bij de mensen toch nog voor onberispelijk en vroom gelden, maar uit het hart komt niets anders voort dan boze overleggingen en - onverstand. (Marc.7:22). De waarachtig door God en tot God bekeerden kennen met David (Ps. 18 en Ps. 116) benauwdheid en droefenis, ja helse angsten en beken Belials: vaak menen ze ter helle te zijn gezonken - en toch is de hemel in hun hart, want de liefde Gods is daarin uitgestort door de Heilige Geest, die hun is gegeven. (Rom.5:5b). De oprechten, zoals Boaz er een was, zijn uiterlijk vaak niet zulke uitstekende en grote lieden: b.v. Paulus maakte bij al zijn voortreffelijkheid niet veel ophef van zichzelf, maar als hij aanving te spreken, in zijn bidden en worstelen met God, in zijn zoeken en trachten naar heil en zaligheid voor de naaste en voor de gehele Kerke Gods, dan hoorde en zag men wat waarachtige vroomheid en heiligheid is. Waar de grond goed is, met andere woorden, waar het hart gereinigd is door het geloof, en gewassen in het bloed van Jezus Christus, daar is men zelf de zwakste van allen, en zal men anderen geen lasten opleggen, die men zelf met geen vinger aanroert! O, welk een onderscheid tussen het gedrag van Boaz en dat van de boze, eigengerechtigde Cham, die, toen hij de overtreding zijns vaders gewaar werd, zoveel zei als: "Kijk nu onze vrome vader eens!" terwijl Sem en Jafeth, ruggelings gaande, de schande van hun vader bedekten. Wat klein is in onze ogen wordt door God gezegend,

maar wie meent sterk en groot te zijn en het kleine en zwakke verdrukt, - hij wordt van de Heere vervloekt, en ledig heengezonden. En Boaz zei tot Ruth: Gezegend zijt gij de Heere, mijn dochter! Hij zei niet: Gezegend zijt ge mij." Is het niet de Heere, die we op al onze wegen tot Leidsman moeten hebben? Moet Hij niet onze enige gids zijn op de weg van het leven? Opdat zijn Naam verheerlijkt zij en de mond van de goddelozen genoodzaakt wordt te zwijgen? Alzo Boaz verbond die zwakke vrouw met de Heere, prijst haar over haar vaste, besliste keus Hem toe te behoren, en maakt haar tot een erfgename van allerlei heil en zegen. Gij hebt deze uw laatste weldadigheid beter gemaakt dan de eerste enz. Het eerste, waarover Ruth wordt geprezen, is, dat ze haar schoonmoeder standvastig aangekleefd heeft en haar gevolgd is; het andere, dat ze tot Boaz sprak: Ik ben Ruth, uw dienstmaagd; breid uw vleugel uit over uw dienstmaagd, want gij zijt de lossen.

O mijn Geliefden! ***Hoe is Boaz hier weer geheel en al een beeld (type) van die hemelse Lossen***, tot wie elke waarlijk arm gemaakte ziel leert zeggen: *Ontferm u mijner, Gij zijt van God zelf er toe verordineerd degenen te helpen, die geen helper hebben!*

Op Golgotha hing Hij met doorboorde handen en voeten, en terwijl Zijn dierbaar bloed van Zijn hoofd en wangen afstroomde, hoorde men van Zijn lippen: Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat zij doen, en: Heden zult gij met mij in het Paradijs zijn, en nogmaals: Het is volbracht. Boven Zijn hoofd het opschrift: Jezus de Nazarener, de Koning der joden! Niemand echter van dat gehele volk had medelijden met Hem, niemand van Zijn eigen volk koos Hem tot Koning, Wiens heerlijkheid en lieflijkheid met het oog van het hart aanschouwd wordt in lijden en smart! Ook Hij, deze Man van Golgotha, deze hemelse Boaz, had gegeten en gedronken, had gezegd: Ik heb grotelijks begeerd dit pascha met u te eten, eer ik lijde (Lukas 22:15). Hij had het brood gebroken en het de zijnen gegeven en gezegd: Neemt en eet! En daarna had Hij hun de kelk der dankzegging toegereikt en gesproken: Dit is mijn bloed dat vergoten wordt tot vergeving der zonden: drinkt allen daaruit! Toen nu onze hemelse Boaz zo gegeten en gedronken had, was Zijn hart ook vrolijk geworden, dat hart van de Man van smarten en krankheden. Vrijwillig en met vurige liefde voor Zijn arme gemeente heeft Hij zich laten nemen en binden op het altaar van het kruis! O leest eens na wat er van Hem staat geschreven: b.v. Ps.72:16 en 17, Ps.78:65, Jeremia 31:26! O! in welk een diepe en vaste slaap schijnt de Heere Jezus vaak niet verzonken te zijn voor die arme Ruths, die nog niet weten dat ze van de Heere zijn, en tot wie het woord nog niet is gekomen: Uw Maker is uw Man (Jesaja 54:5a). O gij armen en ellendigen! Bij wie de hoofdzaak is of gij waarlijk Christus nog eens als de uwe zult vinden, die het vaak met duizend smarten uitroept: Heere Jezus! U moet ik hebben of ik sterf. O luister toch naar de moederlijke, liefdevolle stem van de Heilige Geest, zoals die in Gods Woord tot u spreekt, zink voor Zijn voeten neer: die tot Hem komt, zal Hij geenszins uitwerpen! Ja, het valt zo licht niet, het schijnt gevaarlijk te zijn, het is niet volgens de wet, die kracht en reinheid eist, en gij zijt de zwakste der zwakken; en een stroom van ongerechtigheid werpt u heen en weer; daarom verwerpt u alles wat groot en sterk is. Nochtans o ziele! waag het in de naam van de Heere! Alles zwijgt, hemel en aarde zijn als van koper, niemand fluistert u een woordje van troost toe, en het is of er een grafzerk op uw borst drukt. Ach! hoe bang is het u, hoe vreest gij, dat iemand gewaar wordt wat er in u omgaat, en u van Boaz' veld en dorsvloer weg zal jagen. "Toon Hem uw gedaante", spreekt nochtans het woord tot u. Er bestaat een wet Gods, een instelling van Zijn vaderlijke hand, een bevel ten leven, u ten goede: het is van Godswege dat Christus is gesteld tot Heiland en Zaligmaker van arme zondaren! O kniel maar neer aan Zijn doorboorde voeten; treedt Hij ons weg, dan treedt Hij ons

weg. In de afgrond liggen wij toch! Een arme, verlaten weduwwrouw, een hutje in de komkommerhof zijn we toch! Alle golven en baren gaan over ons heen, erger dan verloren kan het niet: treedt Hij ons weg, welaan, het is nog beter in den beginne door Hem verstoten te worden, zoals de Kananese vrouw, dan door de duivel en de wereld geliefkoosd te worden en eens eeuwig om te komen! O kniel maar neer voor Zijn voeten! Het heeft Hem veel angst en schrik, ja zijn eigen leven gekost u, zonder afbreuk aan de wet te doen, te mogen helpen; en de engelen in de hemel, die van zonden en smart niets weten, kunnen dit niet verstaan, hoewel ze begerig zijn in deze dingen in te zien! Alleen om de angsten en benauwdheden, die Hij doorstaan heeft, kan Hij u helpen uit uw angst en benauwdheid; Hij zal u vragen wie gij zijt, het u ook leren zo gij het nog niet weet: geef Hem dan antwoord; vertel Hem zonder omwegen wie gij zijt, en dat gij, o zo gaarne! in Zijn dienst wilt overgaan; want dat de zware last van de eenzaamheid, van de verlorenheid, van de nood en van de aanvechting u te zwaar is; o houd maar aan bij Hem: Laat mij uw maagd, uw knecht, uw dochter, uw zoon zijn! Neem mij aan zoals ik ben, Gij zijt er van God de Vader toe gegeven en verordineerd: een andere pleitgrond heb ik niet. De duivel kan, noch wil ons verlossen; wij kunnen de zonde door onze eigen kracht niet overwinnen, maar er is een gebod uitgegaan van de Vader en dat luidt: Hebt gij zonden; zo leg ze op het Lam Gods, op de door Hem verordeneerde Verlosser, en houd het die vóór dat Hij de Verlosser, de Bloedvriend is! ja, Hij is voor ons geslacht, heeft het goed van zijn verarmde en in Adam diep gevallen broeders in zijn bezit gekregen: en dat wel in volkomen overeenstemming met de wet van Sinai. Of wij ons Moabietischen voelen, doet niets ter zake, Gij o Heere Jezus! zijt de Verlosser! Ook van de Moabietischen? O hoe lieflijk klinkt voor dezulke het woord uit Rom.3:29. Is God een God der joden alleen of ook der heidenen? Ja, ook der heidenen. Ook de arme en ellendige, die zich niet tot Gods volk durft rekenen, mag tot Hem smeken: Verlos mij van bloedschulden, o God mijns heils! en neem mij aan als de uwe! En gelijk Boaz Ruth zegende, zo zegent ook de Heere de Zijnen, die van armoede en ellende het nergens anders weten te zoeken dan alleen bij Hem. Verder zegt Boaz: Gij hebt deze uw laatste weldadigheid beter gemaakt dan de eerste, terwijl gij geen jonge gezellen zijt nagegaan, hetzij arm of rijk enz. Ruth had niets anders gezocht noch begeerd, dan wat haar volgens Gods wet toekwam, maar ofschoon Boaz rijk was, verheft hij zich daar niet op. Het ging Ruth ook niet om iets uiterlijks, om rijkdom of schoonheid, maar alleen om de vervulling van Gods belofte.

Vs. 11. *En nu mijn dochter! vrees niet: al wat gij gezegd hebt zal ik doen, want de gehele stad van mijn volk weet dat ge een deugdelijke vrouw zijt.*

Zo luidt ook steeds het antwoord van de Heere Jezus op de angstige klachten van de Zijnen: Vreest niet! Vreest niet! Dat klinkt de gehele Schrift door. Zij had tot haar moeder gesproken: Alles wat gij mij zegt, zal ik doen. En zij is naar de dorsvloer gegaan, en heeft alles gedaan, en nu luidt het ook tot haar: Alles wat gij gezegd hebt enz. Zoals de Heere Jezus ook zegt: *Alles wat gij de Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen.* Nu wordt zij ook door Boaz, d.i. door de Heere, zeer geprezen. Hij zegt: Niet alleen ik, maar de gehele stad weet dat gij een deugdelijke vrouw zijt. Ziet! dat is de ware deugd: dat men meent geen deugd te bezitten, en men toch deugdzaam is: dat men niet in het oog van de mensen als iets bijzonders wil doorgaan, en luid geprezen worden, maar dat men in het verborgene een Moabietische, een arme zondaar of zondares is en blijft; in eigen oog, en voor God; dat men als een zodanige tot de Heere komt, en dat men Hem, Hemzelf klaagt, dat men een Moabietische, een zondaar is! En waar men zich zo voor de Heere verootmoedigt, juist daar zal het werk,

de wandel goed zijn; daar zullen de plichten vervuld worden in het huis, in de kerk, in de werkplaats en voor God in de hemel! Want zulk een ziel zoekt geen genot, noch bezit van vergankelijke dingen, maar in Gods wet en gebod is al haar lust.

Vs. 12. *Nu dan, wel is het waar dat ik een lossers ben, maar er is nog een andere lossers, nader dan ik.* (Deze andere lossers is volgens de mening van de Heilige Geest, Gods wet: wilt dit bij deze gehele uitlegging, mijn Geliefden! niet vergeten.) Ruth moest alsoo nog wachten, gelijk ook de ziel, die Gods beloften ontvangt, nog wachten, vaak lang wachten moet op de vervulling van die belofte (Ps.40:1). Boaz is bereid haar de zijne te noemen, maar niet anders dan zo, dat aan alle gerechtigheid voldaan zij. De gehele stad, die geroepen had: Is dat nu Naömi, is dat nu Ruth? Hij zou op dit huwelijk ook niet het minste aan te merken hebben, het zou in ieder opzicht met de wil en de wet van de Heere overeen stemmen. En zo wilde ook onze hemelse Boaz, daar hemel en aarde getuigen zijn geweest van onze diepe val in Adam en van onze ellende en armoede, Zijn gemeente, Zijn bruid niet anders in Zijn schone hemel brengen dan op grond van eeuwige gerechtigheid. En daarom: Blijf hier deze nacht over! En o, dit is geen rustige, maar een angstige tijd, als wij Gods belofte hebben en op de vervulling daarvan moeten wachten. Dan zucht en zingt men:

*Ik blijf de Heer verwachten,
Mijn ziel wacht ongestoord.
Ik hoop in al mijn klachten
Op Zijn onfeilbaar Woord.
Mijn ziel, vol angst en zorgen,
Wacht sterker op de Heer,
Dan wachters op de morgen,
De morgen, Ach! wanneer?*

Verder sprak Boaz, vs. 13: *Voorts in de morgen zal het geschieden, indien hij u lost, goed, laat hem lossen; maar indien het hem niet lust u te lossen, zo zal ik u lossen, zo waarachtig als de Heere leeft! Leg u neder tot de morgen toe.* Het is Boaz niet om geld, goed of schoonheid te doen; daarom sprak hij: o Ruth! omdat gij u tot mij wendt opdat Gods gebod, Gods belofte gehandhaafd worde, omdat ik de Lossers ben, het zij zo! maar er is nog een lossers, nader dan ik. Met die lossers moet eerst de zaak uitgemaakt worden: Misschien wil die wel uw erfgoed, uw erfdeel hebben, maar u niet. Welaan! verwerpt hij u (gelijk Gods heilige wet ons allen moet verwerpen en verdoemen), zo neem ik u met al uw armoede en verlatenheid tot de mijne aan. En daarom: vrede zij u!

En o! mijn Geliefden! met het: vrede zij u! van onze hemelse Boaz kunnen wij zalig inslapen, Hij zal het voor ons maken. Al houdt Hij zich verborgen, zo wij in Zijn handpalmen begraven zijn, zal Hij in de poort van het gericht onze zaak wel uitrechten en bepleiten tegenover de verdoemende eis van Gods wet. Hij zal het doen, Hij alleen. In menige levensomstandigheid, in menige bange toestand, waarin wij geraken, rijst de vraag in ons op: Behoeft de door God vrij gemaakte mens nog ketenen te dragen? Hij is toch niet vrij, die ketenen draagt! Is de mens vrij gemaakt, waar om dan nog die ketenen? De vrij gemaakte wandelt echter door geloof en niet door aanschouwen. Daarom draagt ook de verlorene nog ketenen, omdat hij niet volkomen is in het geloof, omdat hij geen volkomen begrip heeft van het geloof. Hij draagt ketenen, omdat het zo zijn moet, omdat God in Zijn wijsheid de toestand van zonde en ellende, waarin wij zijn gekomen door de zondeval, niet opheft, hier in dit Mesech. De toestand, waarin wij ons sinds de zondeval bevinden, is een rampzalige

toestand. Het is een jammerlijke toestand, maar de mens is ook niet meer dan een jammer-gestalte, sinds hij van God, zijn leven, afviel. Daarom kan ook een mens, zolang hij nog vlees en bloed met zich omdraagt, de zaligheid, die God hem bereid heeft, niet dragen. Omdat de zaak nu eenmaal zo staat, heeft de Heere besloten die jammerlijke toestand, die ellende van het leven niet op te heffen, maar het de mens te laten prediken, midden in zijn ellende, dat er een betere toestand is, waarvan de eerstelingen hem in het geloof reeds hier kunnen verkwikken, en die hij eenmaal volkomen zal bezitten als hij van hier gaat. Dat wij ketenen en banden te dragen hebben, is niet Godes, maar onze eigen, verdoemenswaardige schuld. En het is alleen Gods barmhartigheid, zo wij een levende hoop ontvangen op een volkomen verlossing. En hoe die barmhartigheid van de Heere, midden in onze banden, ons verkwikken en doorhelpen kan, dat wordt ervaren door al Zijn armen en ellendigen. Hoe weinig er echter van de heerlijkheid Gods bespeurd wordt, ondervinden wij in al de uit- en inwendige ellende van dit leven. De liefelijke vertroosting en wonderbare uitredding, die de Heere ons schenkt, zijn ons echter een voorsmaak van onze volkomen verlossing aan de andere zijde van de Jordaan; van deze eeuwige vreugde kunnen wij hier reeds een beginsel in ons hart gevoelen, als de Heere al de drukkende bezwaren ons bij ogenblikken van hart en borst komt te wentelen. Daaraan weten wij dat er een heilzon aan het dagen is, een dag waarop alle ketenen en banden zullen verdwijnen. God de Heere wil echter de zijnen oefenen, dat ze volharden en geduld hebben, weten en leren welk een kostelijke vrucht de lijdzaamheid heeft. Neen! de hoop op Hem, de levende God, zal nooit beschaamd worden, maar Zijn liefde zal hen, die tot Hem vluchten, door alles heendragen en zo heerlijk verlossen. De Koning van Perzië had de goddeloze Haman veroorloofd, en dit met zijn zegelring bezegeld, dat hij al het volk der joden op één dag mocht uitroeien. Dit woord, eenmaal gevloeid van de lippen van de Koning, mocht niet herroepen worden. Maar de Koning liet een ander bevel uitgaan, waardoor het gehele ter dood veroordeelde volk der joden vrij uitging, en zo hief het laatste bevel de dodende werking van het eerste op. En Gods eenmaal gesproken woord: "ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven" kan ook zo maar niet weg geblazen worden, nadat het de duivel, als een andere Haman, gelukt is, Adam en al zijn nakomelingen in de eeuwige dood te storten; want de waarheid van Gods woord moet gehandhaafd worden. Maar in Zijn wijsheid heeft God nog andere geboden doen uitgaan, b.v.: Gij verdrukte, door onweder voort gedrevene, ongetrooste! ziedaar mijn veld vol golvend graan! Lees aren op achter de maaiers, en gij zult overvloedige genade en uitredding vinden. De Man der hulpe, de Man aan Gods rechterhand zult gij vinden op dit Mijn veld: en hebt gij Die gevonden, o worstelend volk, weet dan ook, dat Hij nooit of nimmer uw hoop op Hem zal beschamen; neen! Hij zal u van rondom vertroosten met Zijn liefelijk licht, Hij zal u niet ledig van Zijn veld naar huis zenden, Hij zal u een onderpand geven, waardoor gij zult verzekerd worden, dat Hij uw zaak voor Zijn rekening heeft genomen. Neen! o ziel! Hij zal u nooit begeven, noch verlaten, Hij zal u nooit vergeten, gij arm Sion! Dat meent, dat Hij u vergeten en verlaten heeft!(Jes.49:14, 15). Hoop op Hem, in stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn (Jes.30:15). Van dit standpunt uit willen wij het laatste gedeelte van het derde hoofdstuk van Ruth verder betrachten.

Vs. 14-18. Alzo lag zij neder aan zijn voetdeksel tot de morgen toe; en hij stond op, eer dat de een de ander kennen kon; want hij zeide: het worde niet bekend, dat een vrouw op de dorsvloer is gekomen. Voorts zeide hij: Lang de sluier die op u is, en houd die; en zij hield hem, en hij mat zes maten (gomer) gerst en leidde ze op haar; daarna ging hij in de stad. Zij nu kwam tot haar schoonmoeder, dewelke zeide: Wie

zijt gij mijn dochter? En zij verhaalde haar alles, wat die man gedaan had. Ook zeide zij: Deze zes maten gerst, enz. tot vers 18. Hoe kon Ruth zo rust vinden? Mijn Geliefden! Is er rust, is er vrede voor de ziel, die de belofte van verlossing van de Heere heeft ontvangen, en toch nog wachten moet? Ja! Er is rust voor zulk een ziel, want in het tot haar gesproken woord is een verkwikkende en rust gevende kracht. Ach! gelijk Ruth zich de gehele dag gekweld en afgetobd had, om alles te doen wat haar schoonmoeder haar had bevolen, zo is ook de ontdekte ziel, die tot de Heere Jezus is gekomen, moe en afgetobd. Zorgen, angsten en allerlei noden werpen zulk een ziel van de ene diepte in de andere, want het gaat haar niet om de ijdele roem van uiterlijke godsvrucht, maar om de vervulling van 's Heeren wet naar de letterlijke, en bovenal naar de geestelijke zin. Daar is het een voortdurende worsteling, een gedurig breken met al het zichtbare; en hoe smartelijk en afmattend is dan de ervaring in eigen hart en leven, dat ook bij de grootste ijver en de heetste strijd, het de mens nooit zal gelukken zich zo te reinigen, zich zo te bekleden, dat hij voor Gods heilig oog zou kunnen bestaan. O! daar is men verbrijzeld en moe, en moet het met zijn eigen bloed tekenen, dat uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden. En als dan het zoete en zalige: vrede zij u! van onze hemelse Boaz in de ziel klinkt, gelijk Hij ook eens tot zijn apostelen sprak: Rust een weinig" (Marcus 6:31), dan daalt er vrede in het hart en men begint te geloven: er zal verlossing komen, ook al ziet men nog niets. O, die rust is dan als een beginsel van de eeuwige vreugde voor zulk een afgetobde ziel, die met al haar zoeken en graven naar gerechtigheid, steeds tot de slotsom heeft moeten komen: groot en vele zijn mijn overtredingen! Daar gaat het als in het Hooglied: Ik sliep, maar mijn hart waakte. Als men lang in het duister is geweest en de belofte komt: "Met de morgen daagt uw heil-, dan is de morgen er nog niet, dan is de heilzon nog niet aan het dagen; dan is het nog nacht, vaak stikdonkere nacht; maar de belofte van de Heere, Zijn onfeilbaar Woord", houdt de hoop in het hart levendig en schenkt, ook te midden van de duisternis, de zoetste vrede. En daar gaat het naar het woord zoals in Ps. 139:18b; word ik wakker, zo ben ik nog bij U! Zo ook ontwaakte Ruth en maakte zich op naar de stad, voordat het licht aanbrak en de ene mens de ander kennen kon; dus toen het nog nacht was. Men bespeurt hier zowel bij Boaz, vs. 14, als bij Ruth, die zich naar de stad opmaakte eer de dag aanbrak, de grootste zorg dat om hunnentwil de naam des Heeren niet zou worden gelasterd. Zij vermeden zelfs de schijn van het kwaad; en dit is een zaak, die men ook heden ten dage wel te behartigen heeft. Sinds de mens is gevallen, is men maar al te zeer geneigd tot allerlei verkeerde handelingen, ook op zedelijk gebied; en nog spoediger is men gereed de onschuldige naaste in een kwaad gerucht te brengen en diens goede naam te verwoesten. Dit verkeerde gedrag ontspruit uit de geringachting van het 7de en van het 9de gebod. Maar daar de mens in Adam gevallen is, daar de zaak nu eenmaal zo staat en er steeds allerlei verkeerdheden en allerlei lasteringen zullen zijn in deze wereld, kan men ieder, die Gods Woord belijdt en liefheeft, niet genoeg herinneren: Wandelt met wijsheid bij degenen die buiten zijn (Kol.4:5), en: bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle mensen (Rom.12:17) en de gehele vermaning van Paulus: Filip.4:8. Hierin geven zowel Ruth als Boaz, ons een treffend voorbeeld: Boaz zei immers, opdat niemand merke dat er een vrouw op de dorsvloer is geweest. Ja! Waar de waarachtige vreze Gods is, waar de heilige Geest waarlijk in het hart leeft, daar zal het een levensvraag zijn, zo te wandelen, dat Gods heilige Naam om onzentwille niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde. Maar hoe zelden is zij onder christenbelijders te vinden, deze heilige bezorgdheid voor de eer van Gods naam! Hoe gaat het gewoonlijk zelfs toe onder degenen die uiterlijk de waarheid zijn toegedaan? (of zulk een gedrag echter waarlijk met Gods Woord overeenkomt, meen ik te moeten

betwijfelen!) De meesten zouden de waarlijk godvruchtige Ruth vertreden en weggejaagd hebben, en daardoor aan de gehele stad de grootste ergernis hebben gegeven, Maar zo deed Boaz niet. Hij droeg zorg dat, noch om zijnentwil, noch om Ruths wil, Gods naam gelasterd kon worden. Om de eer van de naam van de Heere was het hem boven alles te doen, en dit is het eigenaardig kenmerk van alle kinderen Gods: die laten op die allerheiligste Naam geen stofje kleven, maar hun bede is voor en na: Vader! Uw Naam worde geheiligd! Ik zeg niet dat op hun eigen kleed niet vaak stof ligt, maar de naam van de Heere is en blijft voor hen de heiligheid van de heiligheden. En hoe zorgen ze daarvoor? Zo, dat het hun hartezaak is dat die Naam om hunnentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen wordt; en daardoor dat zij in hun handel en wandel ook de schijn van het kwaad mijden, zo veel hun maar mogelijk is. En dit was ook de reden waarom beiden de dorsvloer verlieten voor dat de dag aanbrak. Getrouw zorgde Boaz hierin voor de eer van Ruth, voor zijn eigen eer, en zo voor de eer van de naam van de Heere. Mijn Geliefden! Het boek Ruth, hoe klein het ook van omvang is, is een hoogst gewichtig en eigenaardig bijbelboek. Ik zou meer dan een half jaar behoeven, om u mee te delen, wat de Profeten daaruit gezien en daaruit geput hebben. Maar weet dit ene: Christus, de Heere der heerlijkheid, en Zijn heilige gemeente treden door het door Gods Geest verlichte oog haast uit elk vers met hemelse glans te voorschijn. Dat wil ik ulieden op het hart drukken: om een gerechtigheid op te richten uit de werken, die niet is die gerechtigheid, welke alleen voor God geldt, ziet men vaak het levendige en zaligmakende geloof voorbij, dat in dit boek heerst, en al de vruchten van ware godzaligheid, die dit geloof voortbrengt. Het gedrag van Ruth en Boaz veroordeelt alle vonden van heiligheid, uitgedacht door mensen, die het niet om de vervulling van Gods geboden te doen is, maar alleen om een uiterlijke roem van godsvrucht en deugd. O, lees deze geschiedenis, door de heilige Geest opgetekend en gedurende eeuwen door Gods hand voor Gods kerk bewaard, toch niet zo lichtvaardig en onnadenkend. Het zijn hoogst gewichtige stukken, die vaak vergeten en op zij geworpen worden, maar, wie zijn eigen lichtzinnig gedrag, zijn ijdele woorden en overleggingen van het hart nagaat, wie bedenkt hoe vaak hij aanleiding gaf en geeft tot lastering van de naam van de Heere, wie zijn gedrag vergelijkt met dat van Gods heiligen, zoals dat in het boek Ruth staat opgetekend, die zal op de borst moeten slaan, en zeggen: o God! wees mij zondaar genadig! Ja! Aan Boaz, zo wel als aan Ruth, en ook aan de waarlijk vrome Naömi kan men zien, wat ware vruchten van het geloof zijn, zoals de 91e vraag en antwoord van onze Catechismus ze beschrijft. Wie waarlijk, als een arm, verloren zondaar, voor Gods rechterstoel heeft gelegen en nog dagelijks ligt, die zal er geen vermaak in scheppen, zijn naaste waar te nemen, te bespieden, te belasteren en te plagen, maar, die de nood en angst van zijn bekommerde broeders en zusters verstaat, die zal hen met liefdevolle en vurige barmhartigheid verder helpen, door hen op die barmhartige Samaritaan te wijzen, die ook zijn redder was in de nood! En waar het om de uitredding en het heil van anderen gaat, laat ons daar gerust de handhaving van onze goede naam aan de Heere overlaten: Heb ik Gods waarheid gezocht voor mijn arme ziel, heb ik die omhelsd en opgegeten (Jerem. 15:16) en word ik daarom door de wereld belasterd en verketterd, welaan! Dan mogen alle duivelen over mij heen vallen en mij, de mijnen, mijn goede naam, mijn eer door het slijk slepen. God zal zijn belofte handhaven: "Die mij eren, zal ik eren"; en waar de liefde tot God de arme naaste de drijfveer was van mijn handelwijze, daar zal schande en schaamte neerdalen op het hoofd van hem, die deze liefde uit God niet verstond. Ruth moest ook in deze gehele zaak de handhaving van haar goede naam aan de Heere overlaten en de Heere heeft door Boaz ook koninklijk daarvoor gezorgd! Hoe licht hadden lastertongen Boaz

en Ruth beiden in opspraak kunnen brengen, zo iemand bespeurd had, dat er een vrouw op de dorsvloer was gekomen. God zorgt! Ja gewis! Het zij u in al uw in- en uitgaan daarom te doen, dat ook niet de geringste smet op uw goede naam en faam kleeft, want: een goede naam is beter dan olie" zegt het Woord, en hoe licht is men deze schat kwijt. Maar bovenal zij het u om de eer van de naam van de Heere te doen. En waar gij, bij de hulp, die gij uw naaste te bewijzen hebt, gevaar loopt verdacht en belasterd te worden, vraag daar niet naar u zelf; en laat aan God over in welk daglicht de mensen, die hooi zijn en wier adem in hun neus is (Jes.2:22), u plaats. Het was liefde, goddelijke liefde, die u dreef hulpelozen in de nood bij te staan; en daarom: God zal het voor u maken, gij miskende broeder of zuster! Vrede zij u! Maar hoewel Boaz haar naar haar schoonmoeder terug zond voor het aanbreken van de dag, liet hij haar toch niet hulpeloos van zich gaan: hij ontsloot zijn schatkamer en gaf haar ongeveer twee honderd gulden: hij gunde zich alzo de tijd, Ruth, met allerlei gaven overdekt, heen te zenden.

Vs. 15. *Voorts zeide hij*, enz. Zes maten was niet zulk een grote hoeveelheid, wat de valselijk verwaande wetenschap ook beweren moge; het was niet zo veel als zij bekwam toen zij op het veld Boaz voor het eerst ontmoette. In hoofdstuk 2 vs.17 lezen wij bijna een Efa, d.i. bijna 10 maat of gomer; nu krijgt zij 6 gomer. Zo gaat het ook in het geestelijke leven. Die allereerste tijd, die allereerste ure, dat allereerste ogenblik van de eerste liefde, waarin Christus zich aan de ziel openbaart, keert hier in de woestijn zo nimmer weer: want dan krijgt men bijna de gehele volheid en schoonheid van de Heere te zien. Lange, lange tijd had men in de ruisende kuil, in modderig slijk gelegen: (Ps. 40:1, 2), en de vloek van de wet had de ziel verbroken en verbrijzeld: toen werd men door God zelf uit Zijn Woord getroost en gerechtvaardigd en men voelde: zo, langs deze weg, om Christus' bloed en gerechtigheid alleen, ben ik rechtvaardig voor God; en toch ontbrak er nog iets aan deze vrede, want ook te midden van die eerste vreugde voelde men zijn zonde en schuld, ook al zag men die geworpen in het diepste der zee! Ja, toen was het bijna 10 gomer, bijna de volheid. Maar er komt weer een andere tijd, waar men, bij vermeerderd gevoel van schuld en doemwaardigheid, uitziet naar de vereniging van zijn ziel met Christus; een tijd waar men de troost, de lieflijke troost verloren heeft, en zoekt en zucht om die weer te bekomen; dan is het voor de ziel bang, o zo bang vaak, maar toch is deze weg van schijnbare achteruitgang, vooruitgang, want langs die weg leert men het, evenals Ruth, met de Heere Christus wagen: dan zorgt de Heere ook dat wij niet in onze druk omkomen en dan geeft de Heere ook 6 maat of gomer. De ouden verstonden de taal van de bloemen; en als zij bouwmeesters waren verstonden zij ook goed de betekenis der getallen. Bijna een efa gerst (wat Ruth op het veld van Boaz kreeg) is bijna 10 maat of gomer: vijf, wilde de Heere daarmee zeggen, voor uw schoonmoeder, niet geheel vijf voor u, want u staat nog meer te wachten: dit dubbel getal van vijf riep dus Ruth toe: Gij krijgt nog meer, want vijf is het getal van vermenigvuldiging. Alzo, dat Ruth de tweede maal voor zichzelf 6 maat kreeg, dus meer dan de wet eist, moest haar rust geven; zij had nu genoeg te eten voor de volgende dagen, en, wilde Boaz zeggen, als uw voorraad dan op is, is er nog meer voor u te krijgen! Zie! Zo gaat het ook in het geestelijk leven. Wees heden of morgen gerechtvaardigd en blij in uw God, overmorgen is het weer: oude zonden en nieuwe nood! Roep heden vrijmoedig uit: ja! ik ben afgewassen, ja! ik ben geheiligd, ja! ik ben gerechtvaardigd in de naam van de Heere Jezus, en door de Geest van onze God (1 Cor.6:11), en hoewel ik vol zonden en ellenden ben, weet ik toch, dat ik met een onberispelijke consciëntie voor God en mensen zoek te wandelen; -morgen ontbreekt u misschien de moed het te herhalen, en

overmorgen durft gij het nog minder. Dan zijn de zes gomer weer op, en er groeien wormen in het manna van gisteren en eergisteren. Dat meende Boaz toen hij Ruth 6 maat gerst gaf, nog één zaak slechts had hij haar te geven om tot 7, het getal van het eeuwig Verbond, te komen; hij wilde zeggen: als bruid zijt gij nu in het bezit van een volledige uitrusting. Alles wat uw Bruidegom voor het ogenblik schenken kan, bezit gij. Spoedig zult gij vernemen, wat nog meer voor u is weggelegd en wat in de belofte reeds uw deel is: Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, ja ik zal Mij u ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden. En ik zal u Mij ondertrouwen in geloof: en gij zult de Heere kennen (Hosea 2:18, 19).

Vs. 15b. *Daarna ging hij in de stad.* Daarna, nadat hij Ruth koninklijk en heerlijk toegerust had. En zo handelt de Heere ook. Bevindt gij u waarlijk in nood, en hebt gij de hemelse Uithelper en Goäl gevonden, dan zal Zijn eerste zorg zijn u vrede en vreugde te schenken; en dan zal eerst al het andere volgen. Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe (Joh.3:16). Die in Hem geloven", zijn dezulken, die roepen: Heere Jezus! Gij Zoon Davids, ontferm U mijner! O, is Hij het niet die het verloren schaap opzoekt, en als Hij het dan opzoekt, zal Hij het dan ook niet veilig thuis brengen? Hij eert het zwakke; en om het zwakke en ellendige te helpen, heeft Hij zich op de troon der heerlijkheid gezet, om eens met al de Zijnen te heersen, als Hij ze zal hebben opgewekt ten uiterste dage. Nu heerst Hij met hen in het verborgene, en Zijn heerschappij der genade en barmhartigheid regeert de gehele wereld, hoe weinig men er ook vaak van gewaar wordt. Hij verliet de Zijnen met goede bedoelingen van deze aarde, waar Zijn gezegende voeten eens op rondwandelden. En gaat naar zijn stad, naar Zijn hemels Jeruzalem, in het huis van de Vader met de vele woningen: hij gaat er heen om zijn arme Ruths plaats te bereiden! Toen de Heere de bittere nacht van Zijn lijden doorstaan had, toen Hij zich zo een gemeente, een bruid gekocht had met Zijn eigen bloed, toen Hij voor haar zo de Heilige Geest had verworven, waardoor ze leert zeggen tot Hem: Breid uw vleugel over mij uit, want Gij zijt de Losser; toen is Hij, de Heere Christus, de ware Boaz, opgestaan, voor dat het begon te lichten; en opgevaren ten hemel om daar voor de rechterstoel van God te verschijnen, ons ten goede. Ja! daartoe is Hij opgevaren, om de zaak van Zijn gemeente in het gericht te bepleiten! Hij onze enige, van God gezalfde en verordineerde, Advocaat en Pleitbezorger! Daarom luidt het ook van Boaz: en hij ging in de stad. Waarom moest Ruth de weg naar haar schoonmoeder alleen afleggen? Waarom nam Boaz haar niet met zich mee naar diezelfde stad waar Naömi ook woonde? Het was immers duister en daarom gevaarlijk voor Ruth, zodat zij licht onder rovers had kunnen vervallen? Waarom moest zij alleen gaan, en nog eenmaal een tijd van angst en schrik beleven? O! in zijn hart droeg hij haar mee; maar nog moest dit voor haar verborgen zijn, gelijk ook wij moeten leren wandelen door geloof, en niet door aanschouwen. Zes maat of gomer had Boaz haar geschonken. God de Heere had ze op de dorsvloer gebracht, diezelfde God zou ze ook veilig tot Naömi brengen, dacht Boaz! Ja, gewis! Het was in zijn hart om haar Losser te zijn, maar nog moest het in de poort van het gericht uitgemaakt worden of ook de andere Losser, die nader was dan hij, gewillig was haar te lossen. Zo lang dit nog niet was beslist kon hij ze niet openlijk als de zijne erkennen. Geestelijk gesproken: eerst moet de vrijspraak van de ziel voor de rechterstoel van Gods heilige wet, (waarvan die nadere losser het beeld is) uitgemaakt worden. Zo ging de Heere Zijn weg naar de hemelstad en moet Zijn bruid, die Hij verlost heeft, hier vaak eenzaam haar weg vervolgen: wel wordt zij

langs dezelfde weg geleid; gelijk Hij was, is ook zij in de wereld; en door de overblijfselen van Zijn lijden, die ook aan en in haar vervuld worden, wordt zij in alle stukken Zijn dood gelijkvormig gemaakt; maar het is niet altijd duidelijk te zien, dat zij de Zijne en Hij de hare is; vaak is deze heerlijkheid van de bruid Christi (Ps. 45), verborgen voor het oog van de wereld, verborgen, wat nog veel smartelijker is, voor haar eigen ziele-oog. En toch Hij slaat haar strijd, haar worsteling in deze vijandige wereld, waar zij als vreemdelinge haar weg voortzet, getrouwelijk gade; en Hij weet ze, als eeuwige Koning, in elk gevaar, in elke nood te beschutten tegen het geweld van de vijand. Hij zelf heeft haar weg van stap tot stap toebereid en bepaald, en, zoals Hij er was, is ook zij in de wereld. Hij heeft ze even lief, alsof Hij ze reeds thuis gehaald had. Dat heeft Boaz bewezen door de 6 maat of gomer gerst; dat bewijst de hemelse gaven die Hij haar meedeelt, en over haar uitstort; en waarin zij een onderpand heeft uit Zijn trouwe hand; en waardoor zij zoekt de dingen die daar boven zijn. Zo roept de Heere Jezus zijn verdrukte gemeente op haar pelgrimstocht vanuit de hemel toe: Wees getroost gij eenzame! De Heere zal u verzamelen!

Vs. 16. Luther vertaalt: *Hoe staat het met U mijn dochter?* Onze Staten-vertaling heeft: *wie zijt gij, mijn dochter!* Alsof de duisternis Naömi belet had haar schoondochter te herkennen. Wij willen voor dit maal de eerste vertaling volgen en u, wie ge ook zijn moogt, van welke stand of ouderdom, hetzij gij een grote stad of een klein vergeten dorpje bewoont, deze vraag voorleggen: Hoe staat het met u? Gij weet nu wat Boaz deed, en wie de rechte Boaz is. Maar wat baat u dit alles, zo gij geen antwoord weet op die grote levensvraag: hoe staat het met u? O, hoe gelukzalig zou ik u prijzen, zo ook van uw lippen zulk een antwoord kwam, dat men van u kon zeggen: "en hij of zij verhaalde het alles", zoals van Ruth vs. 16 staat te lezen, namelijk aan de Heere, de waarachtige God Israëls, die genezing heeft voor elke wond, uitredding uit elke nood. Vol angst verbeidde Naömi de terugkomst van Ruth, ach! zij zal in deze nacht wel niet gerust hebben - zij was immers wakker toen Ruth thuis kwam, maar zij zal aangehouden hebben met gebeden en smekingen voor haar dierbare schoondochter, en o! wat moet er in haar hart omgegaan zijn, toen zij aan de 6 maat gerst, die Ruth meebracht, gewaar werd wat een liefdevol hart Boaz had! Ik heb het u meer gezegd en herhaal het nog. Geestelijke en tijdelijke dingen zijn voor de gelovige, eigenlijk voor ieder mens nauw ineen gevlochten. En dat doet de Heere om ons door de zichtbare dingen, die vergaan, tot de onzichtbare op te leiden, die eeuwig blijven. Want zichtbare dingen zijn tijdelijk, (2 Cor. 4:18) en zijn op zich zelf van luttele waarde; want wij moeten eenmaal allen van hier; wij kunnen niets met ons mee nemen, en van al het zichtbare is er niets dat onze arme zielen kan redden; het zichtbare is vergankelijk en draagt ellende, dood en verdoemenis in zich mee. Maar de weg waarin God de Heere ook in onze tijdelijke behoeften wil voorzien, is deze: zoek eerst het koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid en alle andere dingen zullen u worden toegeworpen. Matth. 6:33. Niets moet daarom godvruchtige ouders meer ter harte gaan, dan dat hun dochters en hun zonen God vrezen: en de kinderen die God vrezen, zullen het ondervinden hoe God koninklijk voor al hun behoeften, een ieder naar zijn aanleg en stand, zorgen zal, en hoe de Heere alles wel zal maken. Het is moeilijk voor de mens te weten waar de grens ligt tussen hetgeen hij voor zich zelf zoekt, en wat God voor hem bestemd heeft. De hoofdzaak is echter, dat een iegelijk die God vreest, niets meer schrome dan in de ijdele en vergankelijke dingen van dit leven, om zeer verward te worden, dat hij gevaar loopt zijn ziel er aan te verkopen. Ja, dat is de hoofdzaak: genade bij God te vinden, en zo in de genade te zijn geborgen, dat de vervulling van Gods belofte, dat de tijdelijke weldaden van de Heere geen valstrik

kunnen worden voor zijn onsterfelijke ziel! Ach, wij arme mensenkinderen; als Gods genade ons niet telkens in de laagte houdt, worden wij opgeblazen en in onze overmoed vergeten wij de Heere. Hebben wij echter genade bij God gevonden, dan verheugen wij ons in eenvoudigheid van het hart over de koninklijke en vaderlijke weldaden van de Heere. Zo moet dit voor ons de hoofdzaak blijven: Hoe staat het met u mijn zoon! mijn dochter! Hoe staat het met u, mijn arme ziel? Gij moet een Verlosser hebben, en als gij geen Verlosser hebt, blijft gij eeuwig arm. Zie! toen Ruth op het veld is gekomen, heeft zij zegen en overvloed gevonden en, handelende naar Naömi's trouwe raad, heeft zij rust en vrede gevonden. Ja, Naömi zag met angst uit naar de verhoring van haar gebeden. Ach, ouders die God vrezen gaat niets zo zeer ter harte dan dat hun kinderen deel hebben aan de eeuwige zaligheid, die ze hun als erfgoed niet kunnen nalaten, maar die ze dag en nacht voor hen afsmeken. Ja, dat is ook bovenal de begeerte van mijn hart, dat mijn kinderen met mij komen in de eeuwige heerlijkheid, dat die mij navolgen, als ik thuis ben gehaald. Maar nu zal het er voor zulke kinderen op aankomen, of naar de wil van de vrome ouders gehandeld wordt, of de raad van 's Heeren woord opgevolgd is, en of men zich over de afgrond gewaagd heeft, die ligt tussen belofte en vervulling, tussen ellende en verlossing, tussen de diepste nood en het vinden van Hem die alleen redden kan. Ruth heeft gehandeld naar het woord van haar schoonmoeder. Het heeft God behaagt ook in betrekking tot het eeuwige leven de kinderen te regeren door de hand van hun vrome ouders; en zo kan het niet uitblijven, dat het zulke kinderen wel gaat. Want godvrezende ouders is het daarom te doen, dat de kinderen mee de hemel beërven, en zij begeren van het tijdelijke van deze wereld voor hen niets, dan wat met het eeuwige verbonden is, en mee in de eeuwige zaligheid overgaat.

Ruth kon haar schoonmoeder goede tijding brengen (vs. 16). O, dat kan men ook als men aan de voeten van de Verlosser gezonken is, en Hij tot de ziel heeft gesproken: Wie tot Mij komt, die zal Ik geenszins uitwerpen. Wie aan de voeten van de Heiland ligt, zal het ook vernemen: Ik zal het voor u maken; die zal het ook vernemen dat die Heiland voor hem in de stad is gegaan, voor hem ten hemel gevaren is om daar zijn Advocaat en Pleitbezorger te zijn; en hij zal ook voor zijn geestelijk leven zulke dingen beleven, dat hij het vrijmoedig zal kunnen zeggen: deze 6 maat gerst gaf Hij mij. Boaz was een vermogend man, en mild in 't geven. Het was zijn leven, anderen wel te doen; hoe meer hij weg gaf, hoe meer hij ontving; en dat ontsproot daaruit, dat hij zelf op Gods tijd ervoer wat het is geestelijk ledig te zijn. Want, ware weldadigheid en mededeelzaamheid is geen vrucht van onze akker. God de Heere moet ons leren weldadig mild te zijn. Boaz zelf had ervaren, wat armoede en gebrek is. En nu was dit zijn grootste zaligheid andere mensen met allerlei weldaden te overladen. En door zulke milddadigheid de gewonde harten vrolijk te doen zingen. Zo doet de ware Boaz ook. Volgens de wet van de Heere mogen wij niet ledig voor zijn aangezicht verschijnen: dat heeft God de Heere gezegd (Exodus 23). Daar staat, dat men driemaal 's jaars de Heere feest moet houden. God gunt zijn volk vrede en rust, en Hij geeft zijn volk ook alles, opdat ze rust en vrede zouden hebben. De duivel ziet gaarne treurige, zure gezichten. Maar de Heere God wil, dat wij Hem loven, omdat Hij goed en vriendelijk is: hoe weinig is genoeg om kinderen vrolijk te maken. Alzo er moet de Heere iets gebracht worden! Neen! dat gaat niet aan, dat de mens, die zijn gehele leven Gods geboden met voeten trad, in zijn laatste uurtje er plotseling met een zelf gemaakt: o God! wees mij zondaar genadig, door zou komen! Neen! Bij menigeen zal het juist in het laatste uurtje uitkomen, wat de Heere zegt, Spreuken 1:24~31. Het is een leugenuitvlucht waarmee de onbekeerde mens zich vleit en in slaap sust: o! op mijn sterfbed komt toch alles terecht; en dan er maar op los blijft zondigen! Dat is

niets dan een rooms geloof, alsof men door een meer of minder geestelijk laatste oliesel de hemel kon ingaan. Neen! de zaak moet vroeger uitgemaakt worden, opdat men niet ledig voor God verschijnt! Wij willen geenszins ontkennen, dat God machtig is ook op het sterfbed iemand genade te schenken, maar doorgaans is er geen roepen tot God in de worsteling van de dood meer aanwezig bij hen die God hier nooit aangeroepen hebben, maar het vergankelijke gezocht en ook verkregen hebben. Waarmee moeten wij dan eigenlijk voor God verschijnen? Ik heb gezegd dat de weg voor Ruth door de afgrond ging, dat zij haar schoonmoeder gehoorzaam is geweest en alzo het woord van God; dat het de keus van haar hart was: uw volk is mijn volk, uw God is mijn God. Zij heeft het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid gezocht, heeft zich niet geërgerd over Naömi's leed en armoede; maar de woorden van die arme moeder waren haar vreugde en lust. Zij heeft een Verlosser gezocht voor haar ziel, en is als de armste van de dienstmaagden aan Diens voeten gezonken. Dat is de weg om niet ledig voor God te verschijnen. Waar geen ellende is, zoekt men ook geen verlossing, waar geen kennis van zonden is, is ook geen zoeken naar de Heere Jezus. Staat het recht met de mens, dan leeft dat in hem: ik ben verloren, en hij zal rust noch vrede hebben, voordat hij de Heiland heeft gevonden. En dan is de zaak nog niet zo ineens klaar, hij is nog niet dadelijk waar hij wezen moet, namelijk geheel en al onder de heerschappij van de genade, maar voor en na, voetje voor voetje, komt men er toe te zeggen: *deze 6 maat gerst gaf Hij mij en Hij zal het verder voor mij maken.* Vs. 17.

Vers 17. Wat zijn dan deze zes maat, die men van Hem ontvangt en die men Hem te brengen heeft? Is het de gerechtigheid en heiligheid van Christus? Ja! En neen! Want gewoonlijk zoekt de onbekeerde mens zich van zulk een levensvraag af te maken door te zeggen: ja wel!

Ik sterf op het offer van Christus; natuurlijk vertrouwt ik daarop als ik ga sterven, en dan blijft men onbekeerd, dient de wereld en de zonde, en ziet met een medelijdend schouderophalen op de ware heiligen van de Heere Jezus neer, op die armen en ellendigen welke keuze is: uw volk is mijn volk, uw God is mijn God, een besliste en van God gewenste keuze van het hart is. Wie zo spreekt en handelt, kan misschien beter vertrouwen, met de mond altijd, dan Gods arme kinderen; maar zulk een toevlucht is een toevlucht van de leugens, dat, wat Gods Woord noemt een "voorzichtig verdrag met de hel". Op deze wijze dus, neen! Op deze wijze gebracht, is het niet het offer van Christus waarmee men voor God moet verschijnen. Nergens vinden wij, dat de volkomen gerechtigheid en heiligheid van Christus de mens zo maar geschonken wordt; maar wel dat zij de mens geschonken en toegerekend wordt, voor zo ver wij zulk een weldaad met een gelovig hart aannemen (Zondag 23). Waar dit zaligmakend, van God de Heilige Geest gewerkte geloof niet aanwezig is, daar is geen vertrouwen op Christus' gerechtigheid, hoe men er ook over spreekt. Daar zijn het niets dan sluitredenen van het verstand, maar men lag nooit met het pak van zijn schulden en overtredingen voor Gods rechterstoel, en werd ook nooit in 't gericht van God vrijgesproken. Het is alzo die ene gerechtigheid en heiligheid van Christus aan het geloof toegerekend? Ja! En nogmaals ja! Het is dat ene offer van Jezus Christus dat voor God geldt, het enige, waarmee men in Zijn gericht verschijnen kan? Ja! En nogmaals ja! Maar nu vraagt een ieder zichzelf af, of hij de gerechtigheid en heiligheid van Christus niet alleen met het verstand heeft gestolen, en of bij hem het geestelijk leven wel met deze zijn belijdenis is verbonden. Want zo waar als het is, dat in bet tijdelijke een ieder die nood en ellende kent, zich geen rust gunt, voordat hij waarachtig rust heeft gevonden, wil zij niet bedrogen uitkomen voor de eeuwigheid, nood en ellende moet gekend hebben en met deze nood en ellende tot de Heere Jezus

moet zijn gekomen. Ja, door de Heilige Geest gedreven, zal zij zich geen rust gunnen voor dat zij de eeuwige Ontfermer heeft gevonden en door Hem is vrij gesproken in het gericht. Ja! Daarvan moet zij de zekerheid hebben, en die verkrijgt zij onder de verkondiging van het eeuwig evangelie: waardoor de Heilige Geest, evenals door het gebruik van de Sacramenten, het geloof in de armen en ellendigen werkt (Heidelb. Catechismus Zondag 25).

Wat zijn dus de 6 maat? Het aanvankelijk geestelijke leven, het leven uit God, gewerkt in de wedergeboorte; dat leven is als een kindeke; het kan niet opwassen, noch sterk worden door menselijke kracht en inspanning; maar het leven uit God bloeit in lijden, nood, angst, zorgen, strijd en onrust. Ach! wie leven uit God ontvangen heeft, weet het vaak zelf niet. Wat is dan toch dat leven uit God? Zijn het deugden die de mens bezit? Neen! Het is een op en neer gaan met de Heere, met de God Israëls, die het leven van de ziel is geworden, zonder wie men licht noch lucht heeft; het is in een woord alles, wat in de gemeenschap met de levende Heiland gemaakt en ondervonden wordt. Daar weet men hoe de Heere de ziel verkwikken en de wildernis veranderen kan in een hof van Eden (Jesaja 35). Daar hoort en erkent men in de woorden: Gij zult niet ledig tot uw schoonmoeder wederkeren, 's Heeren stem die zegt: Gij zult niet ledig voor mijn aangezicht verschijnen. Wat moet men dan de Heere brengen? Een verbroken en verbrijzeld hart zult Gij o Heere! niet verachten. Neemt dus God de Heere een verbrijzeld hart aan? O! wie kan dat brengen, tenzij de Heere zelf het hem eerst schenkt! God wil niets in onze hand zien om voor Hem te verschijnen dan Zijn Lam, dat Hij ons uit vurige liefde schonk; en wie daarmee komt, en daarmee alleen, is Hem welgevallig, ook al moet die arme offeraar klagen, dat zijn hart van steen is. Ja! Daarbij blijft het: de gerechtigheid en de heiligheid van dat ene offer op Golgotha gebracht, is het, waarmee men voor God kan bestaan. Nochtans komt hij met lege handen, die met dit ene offer schijnt te komen en onbekeerd is; die meent God met enige ijdele praatjes over dit offer, te kunnen bedriegen, terwijl zijn hart onverbroken blijft. Dat is een ijdel geloof, een geloof dat al naarmate de wind waait of de tijdgeest vordert, wat zwaarder of lichter van gehalte is, het is verstandsgeloof, maar geen geloof gewerkt door God de Heilige Geest! Wie echter waarachtig met het offer van Christus komt, vindt niets in zich dan doemwaardigheid en zonde, maar in zijn binnenste, al is het in zijn ogen ook nog zo onrein en verkeerd, leeft de goede keuze: Uw volk, o Heere Jezus! is mijn volk, Uw God is mijn God! Daar is een hart, dat zich zelf aanklaagt en God gelijk geeft. Een recht geplaatst hart is er, dat spreekt: (Ps. 115:1) Niet ons, niet ons, uw Naam alleen geef eer; een hart dat niets vuriger begeert, dan met God verzoend te zijn en verzoend te blijven. Dit alles zijn echter geen vruchten van onze akker, want het gehele leven is een leven in Christus, maar gewerkt in ons, en alleen adem scheppend in het ware element: God de Heere zelf. O! wie die allerhoogste weldaad van God de Heere ontving, zoekt niet de gedachte aan Christus' dood en gerechtigheid zich in te prenten door allerlei overleggingen en sluitredenen van het verstand, maar daar is het alles leven. Dat is het, wat de Apostel bedoelt als hij zegt: In Hem zijt gij volkomen, d.i. naar de maat van de wet. Daar bestaat de waarachtige vereniging met Christus. En dat geestelijk leven kan niet ledig noch onvruchtbaar zijn, want Hij is sterk op Wiens dorsvloer wij ons bevinden, op Wiens veld wij aren gelezen hebben, aan Wiens voeten wij gezonken zijn! Hij is het, die ons 6 maat toewerpt, Hij leeft en zorgt, en roept ons toe: Gij zult niet ledig tot uw schoonmoeder wederkeren! En omdat er een vereniging is met Hem, die leeft, is er ook een gedurig roepen tot Hem, en een volharding, die voor storm noch onweer wijkt. Als arme bedelaars leest men daar aren op, op het veld, en omdat Boaz, onze hemelse Boaz, een weldadig man is, zal Hij geven en aan 't geven

blijven. En het zal geschieden, dat Hij zeggen zal: lang de sluier, die op u is, en houd die, en dan meet Hij u gewis 6 maten gerst toe, o heilbegerige ziel! d.i. Hij brengt u tot dit zalige bewustzijn, tot die heilige zekerheid, dat gij durft spreken: Ik ben des Heeren. ja! Hij brengt u er toe, door al de ervaringen van Zijn genade en trouw, dat gij verzegeld wordt, om in hope te zeggen: Mijn Vriend is de mijne en ik de Zijne! Ik zeg echter- in hope!

Vers 18a. Dat alles verneemt Naómi en zij spreekt: *Zit stil mijn dochter!* O, welk een heerlijk woord! Alles wat de ziel behoeft, elk door de wet geboden werk, de gehele hemel, het gezegende uiterlijk voorkomen, dat God beloofd heeft, het ligt alles in dit woordje besloten: wees stil! Ook dat men plotseling uit de bangste kerker, uit de zwaarste nood in vrijheid wordt gesteld. Al zijn de beloften voor mij nog niet vervuld, toch zal ik de vervulling er van beleven, maar elke poging van mijn zijde, om God de Heere daarbij te helpen, zou de gehele zaak bederven. Alles wat wij in het werk stellen om de vervulling van Gods beloften te verhaasten, zou ons in het ongeluk storten.

Zit stil! Wees stil, mijn dochter! Dat is een heerlijk woord! Wij lezen in Jesaja 30:15: Want also zegt de Heere Heere, de Heilige Israëls : door wederkering en rust zoudt gijlieden behouden worden, en in stilheid en vertrouwen zou uw sterkte zijn, doch gijlieden hebt niet gewild. "Heere", dat is "Verbondsgod"; Heere Heere is de God Zebaoth, die alles kan, wat Hij wil, en Wie alles ten dienste staat, Heere der heirscharen, die alles onder Zijn voeten verbrijzelt, wat de raad van onze zaligheid tegen staat. De Heilige" is degene, die niet liegt, maar getrouw is en waarachtig, die het wel verstaat de duisternis te verdrijven, en die Zijn volk verlossen kan en zal van alle ongerechtigheden. Ja! Als de "Heilige" openbaart Hij zich onder een volk, dat met Hem worstelt in de nood, of ten minste worstelen moest. Maar, voegt de Heere er bij, gijlieden hebt niet gewild. Door de gehele geschiedenis van de kerk zowel als van de wereld is dit openbaar geworden: de raad van de Heere staat vast, en wij stervelingen kunnen daaraan titel noch jota veranderen, Hij doet al Zijn welbehagen, en op Zijn tijd en op Zijn wijze helpt Hij Zijn ellendigen heerlijk. Alle pogingen van menselijk vernuft of kracht beduiden niets, en leiden tot niets, totdat Hij zich opmaakt, en het besluit neemt: Nu wil Ik mij opmaken, nu wil Ik Mijn beminde tonen wat Ik doen zal. God de Heere zegt: "Gij hebt niet gewild-, en ik mocht daarop antwoorden: och Heere! ik kon niet wachten en ik kon niet willen! Mijn ziel is angstig en benauwd in haar nood! o hoe gaarne zou ik de gehele zaak in eigen hand nemen, om de goede afloop daarvan te bespoedigen! hoe gaarne zou ik door mijn inspanningen en mijn wijsheid dat tot stand zien komen, wat wij wensen; maar God de Heere zegt: in stilheid en in vertrouwen zal uw sterkte zijn. Als iemand, die niet zwemmen kan, in het water gevallen is, stelt elke beweging, die hij doet, hem aan het gevaar bloot, te zinken en te verdrinken. Hoe stiller hij zich houdt, des te meer zekerheid heeft hij boven te blijven of weer boven te komen drijven. Maar o! wij mensenkinderen! In plaats van "stil zijn" - ongeduld, en allerlei goddeloze pogingen om het kruis te ontvluchten, ons van de straf van onze ongerechtigheid te ontslaan, en in een oogwenk te verkrijgen wat wij menen in ons bezit te moeten hebben! God de Heere stoort zich echter niet aan al het dwaze gewoel van de verdoolde stervelingen. Zelfs in geschillen en onenigheden over het allerheiligst geloof brengt de mens het zelden verder met al zijn ijverige pogingen, dan over zich zelf en anderen de schromelijkste vervolging te verwekken. Nam men meer in het verborgene de toevlucht tot de Heere, - gewis! men zou ongedachte en ongehoopte wonderen beleven; maar die weg dunkt ons, in onze hoogmoed, veel te eenvoudig. Geloof het Woord van de Heere: Zijn belofte zal

vervuld worden; laat dat gerust aan Hem over, aan Hem, het eeuwige, vlees geworden Woord; gij vermoogt niets, de Heere alles! Wat gij doen wilt, is verloren arbeid! Hoe stiller men zich houdt, en hoe meer men tot Hem de toevlucht neemt met alles, des te beter gaat het. De gehele hel is er op uit, Gods kinderen te bewegen, van dit goede standpunt af te wijken. Hij zal het doen, Hij heeft het gedaan, Hij alleen. Zit stil mijn dochter! blaffende honden bijten niet, en zij die het hoogste woord voeren, brengen gewoonlijk het minste tot stand. Als wij stillekens blijven bij het Woord, en volharden in de hoop op de Heere, ook, als alles schijnt ineen te zinken, zullen wij het zien en beleven: Gods raad bestaat. O als wij, door 's Heeren Geest geleerd, in onze nood ons alleenlijk houden aan Zijn kruis, aan Zijn opstanding, dan vermogen alle vijanden niets tegen ons. O! dat woord van stil zijn en vertrouwen op de levende God is voorwaar een lieflijk woord; maar ofschoon men het vaak gelezen of gehoord heeft, heeft men het toch nooit recht gelezen, noch gehoord. Waar God beloofd heeft ons de weg te banen, daar wil de mens in zijn dwaasheid zich veel liever doodmoe arbeiden, dan Hem de zaak in handen stellen. O, wat wordt men daar moe en mat! Niets schijnt te gebeuren van wat God gezegd heeft! Ach Heere! klinkt het daar in het hart, hoe lang! hoe lang! Ik wacht op U, meer dan de wachters op de morgen, maar de morgen blijft uit. Daar komt het liefelijke Woord en daalt in 't hart, men weet zelf niet hoe. - Zo komt het tot een vasthouden aan dat Woord, ja! tot een waarachtig feest der opstanding, tot waarachtige hoop op de levende God, en men begrijpt het woord: Want deze Man zal niet rusten tot Hij heden dit alles zal voleind hebben.

Vs. 18. Is het dan nog geen uitgemaakte zaak? Wat het beschreven recht, wat het recht, dat in Israël gold betreft, was de zaak nog niet beslist, maar wat de gezindheid van de man Boaz betrof, was de zaak reeds lang uitgemaakt. Naömi dacht bij zichzelf: deze Boaz is de ware Losser, en, al had ik ook honderd bloedverwanten, die ons nader waren dan hij, niemand is zó gezind als hij: dus ben ik in mijn hart ten volle verzekerd: die zaak loopt goed af! Ging het Boaz om iets anders dan om de eer van God, ja, dan was het een andere zaak. Maar nu kan ik alles rustig aan hem overlaten. Die andere bloedverwant lost wel mijn erfdeel, maar Ruth, mijn arme Ruth, versmaadt hij; die is het om geld te doen, Boaz om de zaligheid van de ziel, en daarom zal Boaz ook niet rusten, totdat hij deze zaak heeft voleindigd. En waar is het dan de ware Boaz om te doen? Om ons in Adam verloren erfgoed? O neen: Hij is zó rijk, dat Hij hemel en aarde uit niet heeft geschapen. Is het Hem om werken te doen, die wij tot stand moeten brengen door onze kracht? Ach! alle waarachtig goede werken dalen van Hem af, Hij heeft ze alle in Zijn hand, en wij kunnen niet één goed werk doen, dat Hij niet voor ons verdiend en uitgewerkt heeft. En waar Hij ons niet ingezet heeft, (Efeze 2 vr. 10), zoals ook in Art.24 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis zo schoon uitgedrukt wordt: wij zijn in God gehouden, voor de goede werken die wij doen en niet Hij in ons, aangezien Hij het is, die in ons werkt, beide het willen en het volbrengen, naar Zijn welbehagen. Alzo, de waarachtig goede werken zijn een geschenk uit 's Heeren hand, een vrucht van Zijn lijden en sterven. Hij wil al ons verloren goed, ons in Adam verloren erfdeel lossen, en alles voor ons in orde brengen: hierbij kan echter niets gelden dan de allerhoogste wil van de Souvereine God, en die luidt aldus: Hij is een Rechter der weduwen en een Vader van de wezen, een God van de ellendigen, een Verlosser van verlorenen. Als zodanig kende Boaz Hem, en nog beter heeft Hem als zodanig de ware Boaz gekend, en heeft van Hem gepredikt en van Hem getuigd; en de rechte, de hemelse Boaz heeft ook deze allerhoogste, goddelijke wil volkomen volbracht om een Rechter van de weduwen te zijn: een God van de armen, een Verlosser van de nood-lijdenden, ja, om voor al de Zijnen te zijn een volkomen Borg

en Middelaar, de eeuwige en enige Advocaat en Pleitbezorger. Deze grote Heiland en Verlosser is het evenals Boaz om de wil Gods te doen. Ja! Dan was Boaz in zijn element, wanneer hij anderen gelukkig kon maken en verblijden, en zó is ook de Heere Jezus, want het is des Vaders welbehagen, hen die onder de last van de rechtvaardige toorn van God tegen de zonde eeuwiglijk hadden moeten verzinken, gelukkig en zalig te maken, met zich te verenigen, opdat zij de volheid van alles, namelijk Hem, de bron van alle zaligheid, zouden hebben, en zo de volle zeven maat te bezitten. En zó blijft het waar en eeuwig waar, dat Christus niet zal rusten, totdat Hij heden die zaak heeft voleind, zoals ook Paulus betuigt: Hij, die in u een goed werk begonnen heeft, zal het ook voleinden tot op de dag van Jezus Christus! (Filip. 1, 6).

HOOFDSTUK IV

Vers 1. Ofschoon Ruth volwassen en ook mondig was, daar zij reeds getrouwd was geweest, had zij tot haar schoonmoeder gezegd: Alles wat gij tot mij spreekt, zal ik ook doen. Zij had hierop geen uitzonderingen gemaakt, zij had gehoorzaamheid beloofd, zonder zulke voorwaarden te stellen, waardoor zij toch eigenlijk haar eigen

wil kon doorzetten, maar, ontdekt aan haar eigen ellende, stelde zij haar gehele lot, haar gehele toekomst in de handen van Naömi. Ruth heeft niet gehandeld, zoals velen, die de ouderen onderdanig zijn zolang er niets voorvalt, dat tegen hun eigen wil indruist: Ruth had voor zichzelf geen wil, noch wensen. Zij sprak niet: ja! ja! ik wil gehoorzamen, opdat ik toch mijn zin krijg, maar ze heeft gezien op haar ellende, op Gods Woord, gebod en belofte. Zij heeft zich in alles gedragen naar de wil van de moeder. Het blijft daarbij, mijn hoorders! wat wij reeds vroeger besproken hebben: alles staat vast in het Woord, waarin eens hemel en aarde zijn geschapen. Blijft gij maar in het Woord, dan gaat alles goed, maar valt gij van dit Woord af, ook al wilt gij het Woord nog hebben, om u zo wat op te sieren en op te knappen en uw ongerechtigheden te bedekken, zo gaat gij een gewis verderf tegemoet. Wat de Moeder bevolen had: Zit stil, mijn dochter! Dat is goed uitgekomen. Daar zaten nu Ruth en Naömi tezamen, en konden niet weten wat er in de stad geschiedde: en zeker was Naömi volhardende gebleven in gebeden en smekingen tot de Almachtige God, die alles in Zijn hand, macht, en geweld heeft. Nog rijst er vaak in haar ziel een bange twijfeling op, of dan nu waarlijk een eind is gekomen aan al haar nood! Dat weet zij, God is almachtig en Boaz is zijn getrouwe knecht en zal deze zaak ook getrouwelijk voleindigen. En zo is het ook in het geestelijk leven. Christus is opgevaren in Zijn hemelstad, maar wat begrijpt Zijn gemeente daarvan, als nood en dood aanwezig is, tenzij Hij zelf het haar wil openbaren? Maar terwijl zij zo angstig en bekommerd terneer zit, is Hij, haar hemelse Bruidegom, haar ten goede, werkzaam; terwijl zij vol angst naar Hem uitziert, is Hij bezig het haar te doen ervaren, dat Hij een Vader der wezen, een Rechter der weduwen is, een Redder uit de nood van alle hulpelozen! Hij heeft in de dagen van Zijn vlees onze gehele ellende van nabij gezien en ervaren; en daarom is Hij ook zo barmhartig. En weet voor een arm mens, die niets voor de wet en naar de wet klaar kan krijgen, alles terecht te brengen, volgens de eis van diezelfde wet. Ja! Onze Heiland weet wat armoede is, Hij weet ook dat Zijn armen en ellendigen te arm zijn, om te vervullen, wat de wet Gods van hen eist, hoe gaarne zij ook zouden willen. Door zulk een liefde tot nooddruftigen bezielde, gaat Boaz op in de poort van het gericht. En met nog veel vuriger liefde tot de Zijnen is Christus opgevaren ten hemel, en gezeten aan de rechterhand van God, ook om zo te zeggen in de poort van het gericht. Die poort was in Boaz' tijd als het ware de rechtbank of het stadhuis. Alles wat geschiedde en beraadslaagd werd tot heil van de stad, werd in de poort van het gericht besloten: daar was het ook, dat gekocht en verkocht werd, en waar alle koop-en verkoopakten voor getuigen werden vastgesteld: daar werd de rechtvaardige vrijgesproken, en de goddeloze veroordeeld; daar werd afgekeurd, wat af te keuren was; en geprezen, wat lof verdiende. In tegenwoordigheid van getuigen, ja! van het gehele volk, werd alles vastgesteld, wat voor jaren lang, om zo te spreken, voor eeuwige dagen, kracht van wet zou hebben! Nu! zulk een poort is er nog in de hemel, en dezelfde poort is er nog op de aarde. Waar het de rechtvaardiging en heiliging van een arme zondaar geldt, zijn hemel en aarde één geworden: het woord des levens, de prediking van vrije genade klinkt in de gemeente, en daardoor wordt alles omgekeerd, worden de gedachten uit de harten van velen openbaar, en spreekt de hemelse Boaz zelf het vonnis uit, hetzij ten dode, hetzij ten leven. Ziet, daar ging de lossen voorbij." Wie is die lossen, tot wie Boaz spreekt: Wijk herwaarts! zet u hier, gij zulk een. Zal die lossen zich neerzetten? De andere lossen, die ook wij te woord hebben te staan, is de wet. Door de wet zou alles weer in orde en terecht kunnen worden gebracht, indien de wet het verlorene voor haar rekening kon nemen om het te verlossen. In die zin is de wet onze naaste lossen. In Adam hebben wij ons gehele heil, onze gehele zaligheid te gronde gericht, en zo alle geschiktheid voor de vervulling van

de wet verloren. Maar daar zulks geschied is, niet alleen door inblazing van de duivel, maar bovendien door moedwillige ongehoorzaamheid, kan de wet bij haar heilige eis niet vragen naar onze ellendige en verloren toestand. Volgens Romeinen 7:4 zijn wij der wet gedood door het lichaam van Christus, ja zijn wij geestelijk doden om en om. Maar nog eens, de wet kan, als zij haar heilige geboden uitspreekt, er niet naar vragen, of bij ons de macht en de kracht is, om die te vervullen; zij moet op haar eis blijven staan, zonder een tittel noch jota daarvan prijs te geven, al zijn wij nog zo arm en ellendig' ja al is er bij ons, door onze eigen schuld, niets meer aanwezig dan dood en onmacht. Nochtans! voor Gods heilige wet moet de zaak in orde komen. Indien het, waar het de zaligheid van de ziel geldt, de vraag was om uiterlijke werken, dan zou de wet voorzeker onze lossen kunnen zijn. Wij zijn geschapen naar het beeld en naar de gelijkenis van God, en waren in het Paradijs in het bezit van alle zegen en overvloed. Nu hebben wij, door onze moedwillige ongehoorzaamheid, alles verdorven en verloren, maar daar kan de wet niet naar vragen. De wet is de eerste, de naaste, die aanspraak op ons heeft, en hadden wij ons zelf niet totaal van alle volmaaktheden en gaven beroofd, wij zouden inderdaad bij en door de wet kunnen leven. Geeft goed acht, mijn Geliefden! Alles wat de wet eist, kan men wel schijnbaar door de wet verkrijgen, b.v. een hart, dat week schijnt te zijn; allerlei uiterlijke boetedoeningen, allerlei uiterlijk voortreffelijke werken, waarvoor gij, in zo verre ze niet opzettelijk gehuicheld zijn, ook loon zult ontvangen. (Rom.2:10). Er is geen grotere wijsheid, ook voor de onbekeerde, ongelovige mens, dan zijn uiterlijke levenswandel naar Gods geboden in te richten, maar: - daar volgt een maar" -bij al dat voortreffelijke, bij al die pogingen blijft de mens, het hart van de mensen onveranderd, onwedergeboren. De mens wordt door de wet wel versierd, en voor dit leven gelukkig gemaakt, maar als wij sterven, moeten wij naakt in onze doodkist. Die gerechtigheid, welke in alle stukken van de wet van God gelijkvormig is, kan een kind van Adam toch nooit klaar krijgen, en hoe oprechter en vuriger zijn ijver is om door de wet Gode aangenaam te worden, des te meer zal het arme mensenkind ervaren, dat hij in Adam veel te diep is gevallen om ooit langs die weg voor God te bestaan. Maar alleen waar de Heilige Geest in de raderen is, komt men tot deze zaligmakende erkenning, dat men niets heeft en niets kan, en dood is in zonden en misdaden. Hoe benauwd die ervaring ook zij, daar en daar alleen zal de zon der gerechtigheid opgaan, onder wier vleugelen genezing is, genezing voor altoos. Maar hoe gaat het gewoonlijk in zogenaamde godsdienstige kringen? In één ogenblik weet men zich zelf uit de ellende te helpen, omdat men daar wel over heeft gepraat, maar er nooit iets van heeft gevoeld. Dan springt men met een koen besluit, waaraan de Heilige Geest hoogstens een handje helpen mag, in het volle Evangelie over, en dan gelooft men, zoals men zegt, in een adem door, weet van geen strijd, noch aanvechting meer, kan altoos zingen en roemen; maar ach! hoe jammerlijk zal die arme mens met zulke inbeeldingen des harten zich bedrogen zien in 't laatste uurtje! Hoe stond het echter met Naömi? Zij had haar akker, haar gehele erfdeel verloren, en Ruth was doodarm. Welnu! neemt de nadere lossen hen aan, dan zullen ze van de vrucht van die wederverkrege akker kunnen leven hier op aarde. Waarom ook niet? Voorzeker, men kan schijnbaar allerlei schone vruchten vertonen, en bij de mensen voor een voorbeeld van heiligheid gelden. En toch zijn het alles niets dan dode werken, zolang men niet met de levende Christus verbonden is, en de dood steekt er in, al weet men ook, vaak beter dan de ware Christenen, over troost in treurigheid, over vrede te midden van onvrede te spreken, ja al staat men opgericht daar, en weet God te danken' dat men niet is gelijk die moordenaar, die echtbreker, die tollenaar daar ginds. O, dan vlecht men zichzelf een blinkende halsketen van allerlei beloften, en zingt zich met een schoon lied in slaap:

"Rust zacht, lieve ziel! gij zult eens zalig ontslapen, en dan komt gij zonder twijfel in de hemel!" Ach! waarom blijven de meesten, bij alles wat zij over dit schone boek van Ruth vernemen, in de zichtbare dingen hangen? Waarom prediken wij echter over al deze zaken? Immers alleen, opdat gij in uw diepe geestelijke nood en ellende met de levende Christus, met de hemelse Boaz zoudt verbonden worden, en Hem leren volgen door bezaaide en onbezaaide landen. Ja! Daarom wordt u dit alles gepredikt, opdat het u eeuwig welga en ook tijdelijk welga, opdat het niet eerst zij een opvliegen als op arendsvleugelen, en daarna een jammerlijk hinken, maar opdat er een waarachtige verbrijzeling bij ulieden zij, opdat gij in waarheid als weduwen u eenzaam en verlaten zoudt gevoelen. Ja! Zo wordt men voor God een arm kindeke, dat in oprechtheid uitroept: Ik heb alles, ja alles verloren." ja! Daarom wordt u dit alles meegedeeld, opdat gij niet op uw zonden zoudt blijven zitten, en niet door enig ander middel, dan alleen door Christus zoekt behouden te worden. Ik herhaal het aan u, dat de wet van de mensen de eerste en naaste lossers is; ik bedoel daarmee, dat hoewel wij in Adam alle kracht tot vervulling van de wet hebben verloren, de heilige wet van God, nochtans, het sterkste en het meest volkomen recht heeft. Waar men in waarheid, dus door de Heilige Geest, tot kennis is gekomen van zonde, schuld en ellende, daar is ook waarachtig berouw over de zonde aanwezig; geen berouw, omdat men door zijn zonde tot schade en schande is gekomen, maar berouw over de zonde als zonde, en dáár is ook van het allereerste ogenblik af aan strijd, en strijd op leven en dood, voor het aangezicht van de Heere, niet om van de straf van de zonde, maar van de zonde zelf los te komen. Deze strijd geschiedt echter dikwijls zonder dat men de wet van God, die allernaaste en allereerste lossers, recht kent. Ja! Daar wordt men door de moederlijke raad en de kracht van de Heilige Geest gedreven te doen wat die Moeder, wat God in Zijn allerheiligst en door Zijn Geest ingegeven Woord zegt. Daar spoedt men zich op 't veld, de maaiers achterna; en daar begint het geklag en het geweën: Heere Jezus! Gij Zone Davids! Erbarm U mijner, Gij alleen kunt helpen. Maar wie eigenlijk die Heere Jezus, die Zone Davids is, weet men nog niet; men heeft Hem nog niet gevonden, die het eeuwige leven is. Juist dezulken roep ik toe: blijft toch nog eens goed stilstaan bij Boaz' woord: Er is nog een lossers, nader dan ik. En beschouw eens wat die andere lossers doet. Hoe komt het toch, dat het geestelijk leven zich zo schaars openbaart in het doen en laten van de mensen? Hoe komt het, dat zovelen gelovig willen zijn, en voor gelovigen willen gelden, en toch tot over de oren in de wereld blijven zitten? Hoe komt het, dat men God, de eeuwige zaligheid en Zijn allerheiligst Woord, als een bijzaak beschouwt, en de ziel eigenlijk alleen najaagt en behagen schept in vergankelijke dingen van deze wereld? Hoe komt het, dat een schijnbaar godsdienstig mens zijn eigen hoofd volgt, zijn eigen zin en wil doorzet, en zo weinig bewijzen geeft, dat er leven, waarachtig geestelijk leven in hem is? Dat men wel schuld belijdt, en over zijn zonden klaagt, maar toch voortgaat de wereld aanstoot te geven door zijn verkeerd gedrag, en duidelijk toont in dit verkeerde doen meer behagen te scheppen dan in het Woord en de Wet van de Heere? Dat komt daar vandaan, dat men nog nooit bedacht heeft dat er een lossers is, die ons nog nader is dan de Hemelse Boaz, en dat diens eisen, hoewel wij er geen tittel, noch jota van kunnen volbrengen zoals ze volbracht moeten worden, nochtans voor ons blijven gelden. Het is zo heilzaam voor u, o mens! dat gij eerst zelf uw weg goed zoekt te maken voor 's Heeren aangezicht, voordat gij van Christus begint te roemen. Versta mij echter wel, ik bedoel niet dat gij steeds er op uit moet zijn om anderen te bespieden en waar te nemen, en uw naaste te beschuldigen, dat hij de wet niet hoog genoeg in ere houdt! Neen! Anderen van wetteloosheid te verdenken kan u niets baten. En hen, die door de wet der wet gestorven zijn en nu Christus leven, en zo Gode vrucht dragen, (iets dat

gij nog niet kent), van wetteloosheid te beschuldigen, zou uw oordeel nog zwaarder maken. Neen! gij! uzelf hebt de strijd aan te binden met uw zonden en boze lusten. Span al uw krachten in, ja strijd tot bloedens toe, om van uw zonden af te komen, dan zullen wij eens nader te samen spreken. Waar eigenliefde en wereldliefde is, wat heeft men daar anders dan hoogmoed en inbeeldingen van het hart? Van tweeën een: dien dan liever de afgoden geheel, dan geldt gij voor niets dan een wereldling; en Gods Naam zal om uwentwil niet langer gelasterd worden, want nu is uw geloof een ijdel geloof; en u ontbreekt dat allereerste beginsel van het geestelijk leven: vreze des Heeren; en de vaste overtuiging: er is een lossere, nader dan Boaz, nader dan Christus, en die blijft zijn volle recht op mij en op alles wat ik doe en laat, behouden.

Dat is het, mijn geliefden, wat mij op het hart ligt u in te prenten, opdat gij niet bedrogen uitkomt en ik rein zij van uw bloed! Gods wet is heilig, en verdoemt elke zonde, en wee! driewerf wee! hem of haar die meent dat men met de zonde spelen kan. Wee degenen die zich met het Evangelie zalven, van genade roemen, en toch met hun naaste betrekkingen als hond en kat leven kunnen! Wee degenen, die denken zich met de genade wat te kunnen opknappen, en tegelijkertijd de wereld dienen, en hun verkeerde lusten inwilligen. Neen! er moet een hart zijn, verbroken en verbrijzeld door het pak der zonden, zodat het de mens waarachtig daarom te doen is, in overeenstemming te zijn met Gods gebod en wet, het kost wat het wil!

Zo staat het met alle oprechte kinderen Gods, die haasten zich om huns levens wil Sodom te ontvlieden en in Zoar geborgen te zijn, die laten zich met geen evangelisch liedje in slaap zingen, maar die voelen tot in merg en been: God is rechtvaardig als Hij over de zonde toorn, en die gestreng bestraft: O! er wordt zoveel gehuicheld en gelogen met dat: "ik kan niet"; in de mond van de oprechten is het een jammerkreet! in de mond van de halve wereldlingen en onbekeerden louter huichelarij.

Wat tot het waarachtig belijden van de naam van de Heere zal komen, moet door de strijd heen, maar het heeft er Eén bij zich die wat vermag, en dan zal de waarachtige heiligheid ook niet ontbreken. Met een ruk, met één sprong komt men van de verkeerdheid niet af, tenzij het een sprong zou zijn in de afgrond van Gods erbarming, in de zee van de goddelijke genade: Heere Jezus, ik heb het overal gezocht, ik kan niet meer! (Mijn bevinding – Red.)

Dat is een kenteken van het waarachtige leven: dat men de catechismus van buiten kent, en teksten zonder tal, en zichzelf daar toch niet mee troosten en helpen kan. En dat verwekt dan een bange strijd, men zoekt het goed te maken, slooft zich af, worstelt, bidt, strijdt tegen de zonde, de zonden en wroegingen doorsnijden het hart, men wordt geheel verbrijzeld voor God, de ogen zijn rood geweend voor God, en toch voelt men zich harder dan steen. Het hart is als een harde steenrots, geen zucht wil er uit; en terwijl men klaagt dat men zo dood is, is er een luid geweend, de Heere Jezus achterna. Maar dat alles helpt niet, en het is maar gedurig:

Ik zink in het eeuwige verderf:

U moet ik hebben, of ik sterf!

Waarom, o gij, die zo spreekt, wilt gij de Heere hebben? Om van uw armoede af te zijn? Om alles weer te hebben wat gij in Adam hebt verloren? Neen! opdat mijn arme ziel geborgen zij in Zijn eeuwige barmhartigheid. Duivel en dood zitten mij op de hielen; de hemel daarboven is als van koper en de hel dreigt mij te verslinden! Welnu, ziel! Op deze uw gehele zielestrijd is niets af te dingen, gij dorst naar God, en hebt een heilige lust aan Zijn geboden, naar de inwendige mens, gij offert vrijwillig alles op om in waarheid zo te zijn als gij volgens de wet zijn moet. Maar een zaak leg ik u voor. Al gelukte het u langs deze weg uw in Adam verloren erfgoed weer te verkrijgen, gij zoudt er toch niets meer aan hebben, want gij zijt ongeschikt geworden het te

genieten. En zo Jezus niet de mijne is, kan ik het in de hemel niet uithouden. En om de hemel zelf is het ook niet te doen, al is het nog zo heerlijk. Ik moet Zijn hart bezitten en Hij het mijne, slechts hand in hand met Hem ben ik geborgen. Wat helpen mij alle werken der wet? De wet eist dezelve en heeft het volste recht ze te eisen, de Geest van God getuigt met mijn geest dat ik in oprechtheid God zoek te behagen, maar ikzelf ben daardoor niet veranderd, niet vernieuwd, niet wedergeboren uit water en geest! Al had ik de grootste geloofsdaden verricht: al kon ik met Elia zó bidden, dat de hemel zich op mijn gebed sloot, of milde regen liet regenen, of ik duivelen kon uitwerpen, wat zou mij dat alles nog baten tegen het uur des doods? Maar, dat mijn naam opgeschreven is in de hemelen, daarboven in de poorten van het gericht, dat het daarboven weerklinkt: God Jakobs! Gij zijt de mijne, en dat de Heere zegt, gij zijt de Mijne, dat is het wat alleen gelukkig en zalig maakt. Dan kan ik al de heerlijkheden van deze wereld wegwerpen en versmaden, alle uiterlijke heerlijkheid verdoemen en haten, omdat de ziel daar zo licht in verstikt wordt, en ik op die wijze ongelukkig, ja diep rampzalig zou zijn. Als ik niet hand en hart aan de Heere heb gegeven, of liever, als Hijzelf ze niet genomen heeft, wat baten mij dan rijkdom en eer, wat baten mij man, vrouw of kind? Een vrouw kan haar man, een man zijn vrouw het ware, enige geluk niet schenken; ouders kunnen hun kinderen, kinderen hun ouders niet zaligmaken. En opdat gij begrijpen zoudt, dat Christus alleen uw heil is voor tijd en eeuwigheid, opdat gij begrijpen zoudt dat gij buiten Hem verloren zijt, daarom leg ik u het boek Ruth uit. Het andere volgt dan alles als vanzelf, zoals de Heere gezegd heeft: Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen u toegeworpen worden. "Al deze dingen" op die wijze als de Heere wil. Heeft men aan Hem genoeg? De duivel komt in de hemel en klaagt de Jozua's aan, en in de hel komt de Heere en neemt mij, arm verkoold stuk hout! met Zich mee. (Zach.3.) Waar ik ben, is mij om 't even, als de Heere maar mijn God is, en ik Zijn kind ben! Met Hem, met mijn Christus is de hel geen hel meer, en zonder Hem is de hemel geen hemel. Dat is nu de geestelijke betekenis van het vierde hoofdstuk van Ruth. Daarin legt de Heere Jezus de wet de vraag voor: wilt gij de arme Ruth, de Moabietische lossen of niet!

Vs. 2. *En hij nam tien mannen van de oudsten der stad, en zeide: Zet u hier; en zij zetten zich.* In de mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan, hier zijn er tien aanwezig, want het moest voor het gehele volk plechtig betuigd worden, dat alles geschiedde overeenkomstig Gods heilige tien geboden. Boaz toont hierdoor, dat de Hemelse Boaz boven de tien geboden staat, en ze toch voor het oog van hemel en aarde eert en bevestigt.

Vs. 3 en 4. *Toen zeide hij tot die lossen: het stuk lands, dat van onze broeder Elimelech was, heeft Naömi, die uit het land van de Moabieten is wedergekomen, verkocht; En ik heb gezegd: Ik zal het voor uw oor openbaren, zeggende: aanvaardt het in tegenwoordigheid van de inwoners, en in tegenwoordigheid van de oudsten van mijn volk, zo gij het zult lossen, los het; en zo men het ook niet zou lossen, verklaar het mij, dat ik het wete: want er is niemand, behalve gij, die het losse en ik na u. Toen zeide hij: Ik zal het lossen. Ik wil het lossen", sprak de nadere lossen.*

Vs. 5. *Maar Boaz zeide: ten dage als gij het land aanvaardt van de hand van Naömi, zult gij het ook aanvaarden van Ruth, de Moabietische, de huisvrouw van de verstorvenen, om de naam van de verstorvene te verwekken over zijn erfdeel.* Als gij de akker neemt moet gij Ruth zelf echter ook tot u nemen. Op welke wijze laat de Heere waarachtige vruchten der heiligheid ontspruiten? Van boven, door Zijn Heilige

Geest. Nog eens: op welke wijze laat God de Heere waarachtige vruchten der heiligheid ontspruiten) Van boven door de Heilige Geest, niet waar) en niet door onze kracht, ook al zijt gij een gelovige! Ja gewis! Van boven door de Heilige Geest, maar nochtans zó, dat die niet buiten het uitverkoren vat om ontstaan, maar in en door hetzelfde. Ruth was een arme, verlaten weduwnaar, tot nu toe onvruchtbaar, tenminste zij bezat geen kind uit haar eerste huwelijk; en toch uit die Moabietische, uit dit heidenkind, dat van de ware Israëlitische godsdienst nauwelijks iets afwist, zou de ware vrucht, Christus, voortkomen; zij was bestemd een schakel te zijn in de keten van Zijn mens-wording: ja! uit deze verworpen, doodarme weduwnaar, uit deze onvruchtbare" (Jesaja 54:1), uit dit heidenkind, zou voortkomen het heil der wereld! Spreekt de Heere niet (Hos.14:9c): "Uw vrucht is uit Mij bevonden?" Voorzeker! maar om dit woord recht te verstaan moeten wij er Ps.72 mee vergelijken, waar geschreven staat: dat men Hem de schatten van Scheba brengen zal: O! dat is zulk een rijke bruidegom, over wie die Psalm spreekt, en, waar Hij de mijne is en ik de Zijne, daar behoef ik niet meer over mijn armoede en ellende te tobben; en wat ik in mijn hart ook voor ongerechtigheden zie, met deze rijke bruidegom ben ik rijk genoeg. Hij zal mij aan de ongerechtigheden niet prijsgeven, en de genade zal in mij heerschappij voeren en niet de zonde. Nog eens: het komt van boven, door Zijn Heilige Geest, maar zeer bestemd in mij, en door mij heen. Maar ik, ach, ik ben onvruchtbaar, een heidenkind, een arme en verlatene! Op al deze tegenwerpingen geeft het Evangelie dit alles afdoend antwoord: Waarlijk! Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten heeft Hij gedragen. (Jesaja 53:4a). Het gaat er nu maar om, of wij verenigd en verbonden zijn met de hemelse Boaz. Die is rijk genoeg, om in onze armoede te voorzien. Hij is, om zo te spreken, een heidenkind geworden om onzentwil, toen Hij Zich, evenals alle heidenkinderen liet dopen in de Jordaan. Ja! Hij, ofschoon de leeuw uit Juda's stam is, een heidenkind gelijk willen worden, opdat wij, arme heidenkinderen, in Zijn geestelijk Israël zouden opgenomen worden, en er tot ons zou kunnen gezegd worden: Vrede zal over Israël zijn. (Ps. 128:6b). Schijnbaar kan men veel goede en voortreffelijke werken hebben en bezitten, maar het is hier de vraag, of zij deugen in de ogen van de Heere. Het ging hier om een akker en om een persoon. Al geldt gij voor nog zo eerlijk, braaf en rechtvaardig voor de mensen, denkt gij dat gij voor het oog van de Heere zult kunnen bestaan, dat Hij u zal willen kennen, zo gij geen arme Ruth, geen Moabietische, geen heidenkind zijt in 't verborgene voor Zijn aangezicht? Voor de Heere Jezus is niemand geestelijk gezond. Die wil alleen weten van dezulken, die zonder Hem geen raad weten, die het zonder Hem niet kunnen uithouden. Zij, die menen de goede werken te bezitten, en daar veel mee op hebben, ofschoon deze het licht van de Zon der Gerechtigheid niet kunnen verdragen; zij, die van zichzelf zeggen, dat zij joden zijn, maar liegen; en Gods arme Sion, dat hier in druk moet versmachten, met allerlei lasteringen overstelpen, gelden niets bij Hem, want bij hen kan Hij niet met genade, met barmhartigheid komen. En zo zijn Vader verheerlijken! En of er al veel mensen zijn, die over hun zonden klagen, en er met veel woorden altijd over spreken, toch kent Hij ze niet, zo ze niet tevens de Heere nawenen en Hem smeken Zich over hen te ontfermen. Niet alle blinden, melaatsen, zieken heeft Hij zo maar zonder onderscheid geholpen, maar waar geroepen werd: Heere Jezus! Gij Zoon Davids, ontferm U mijner; waar Hij wist, dat het van harte ging, omdat *Hij Zelf die bede in het hart gelegd had!* De wet eist werken, werken zonder enig gebrek of feil, maar kan zich met armen en ellendigen niet inlaten. Om door de wet gerechtvaardigd te zijn, zou men niet alleen nooit meer moeten zondigen, maar nooit een enige gedachte tegen enig gebod Gods hebben mogen koesteren, en men zou van geboorte een reine Israëliet, maar geen in zonde en dood geboren kind

van Adam moeten zijn. Neen! de wet kan er zich niet mee bezig houden geestelijk doodgeborenen weer levend te maken, en hun naam voor de ondergang te bewaren. De wet zou de werken van zulken kunnen aannemen, indien ze namelijk in staat waren iets voort te brengen, dat goed en rein was; en naar de eis van de wet; maar de wet Gods kan zich niet over de zondaar ontfermen, kan geen barmhartigheden uitoefenen. Doe also wat gij wilt, heb zoveel voortreffelijks, dat gij boven iedereen uitmunt; voor de Heere hebt gij toch niets en zijt gij niets. Dat is nu juist, wat niemand weten wil: men zegt wel, ik ben zó goddeloos, ik ben zó slecht! maar veelal is het lippenwerk. En men spreekt zo, omdat men meent dat het zo hoort: maar er zijn er in waarheid veel meer, die zich voor vroom, dan die zich voor goddeloos houden. Veel meer, die zich voor gered, dan die zich voor verloren aanzien. Veel meer, die slapen, of zich in allerlei nutteloze werken, die God hun niet geboden heeft, verdiepen, dan die in vreze en beven hun weg bewandelen vanwege hun eeuwige behoudenis. Nog eens: wat de Heere voor Ruth deed, dat geschiedde voor haar en met haar. Zij was in zich zelf een Moabietische, een onvruchtbare, en toch juist uit haar zou Gods belofte vervuld worden, en zij, de Moabietische, zou prijken in het geslachtsregister van het vlees geworden Woord: van onze gezegende Heere en Heiland Jezus Christus. En zou diezelfde Heere en Heiland, die nu leeft tot in alle eeuwigheid, u niet willen helpen, ook al voelt gij u zo zwart als een duivel? Ook als gij klagen moet: ik ben gezonken onder het vee, want dat looft zijn Schepper en kent Gods tijden! Maar hoe gaat het gewoonlijk? In plaats van in de schuld te vallen, denkt men: o! dat heeft de tijd nog wel, de hemel is nu toch open en als ik maar roep, zal God wel ten alle tijde klaar staan, om mij te horen!

Dat is echter de hoofdinhoud van het overschone boek Ruth: er is een ware, een hemelse Boaz. De wet kon onze lossen niet zijn, maar Hij wil ons verlossen. Hij neemt een Moabietische, een heidenkind, een arme en onvruchtbare, in genade aan, en schaamt zich niet voor hemel en aarde uit te spreken: zulke Ruths neem Ik aan, dat zijn de Mijne, (vs. 9 en 10). Hij heeft het erfdeel aanvaard van zulken, die in Adam totaal dood en gestorven zijn, en alles hebben bedorven. Hij heeft het erfdeel aanvaard van een doorarme, en voor Zijn rekening genomen wat door God was verdoemd; met zulk een bruid heeft Hij zich verbonden voor eeuwig. Zijn eigen heilige Naam, Zijn leven, Zijn eigen dierbaar hartebloed heeft Hij gegeven, om de in Adam gestorvenen een naam te verwekken, zodat die alles wat zij verloren hebben weer bekomen. Ja, Zijn eigen schone Naam, die enige Naam onder de hemel gegeven, waardoor wij moeten zalig worden, legt Hij op zulken, en zo komt alles terecht voor Zijn arm en ellendig volk, dat Hij in en met zich levend heeft gemaakt, en dat zich niettegenstaande vaak in de stikdonkere nacht des doods voelt verzonken. Dit spreekt Boaz uit in het 10de vers: Daartoe aanvaardde ik mij ook Ruth, de Moabietische, de huisvrouw van Machlon, tot een vrouw, om de naam van de verstorvene over zijn erfdeel te verwekken, opdat de naam van de verstorvene niet worde uitgeroeid van zijn broederen, en van de poort van zijn plaats; gijlieden zijt heden getuigen. En de oudsten van het volk, de Seraphim, en de zielen van de volmaakt rechtvaardigen, ja de ganse hemel staat daarbij! En waar de hemelse Boaz komt en de arme Ruth thuis haalt als de zijne, roept de gehele hemelstad het uit: Wij zijn getuigen. Het zal u, hoop ik, geliefde lezer! niet verdrieten, zo wij nog eens een terugblik werpen op het eerste gedeelte van dit vierde hoofdstuk. Ik wilde nog eens een kleine naogst houden en u ook deze meedelen. Zijt sterk, en Hij zal ulieder hart versterken, allen gij, die op de Heere hoopt! Ps.31:25. Ja! Dat mogen wij elkaar toewensen. Heeft men de belofte ontvangen: de Heere zal u niet begeven en Hij zal u niet verlaten, of iets dergelijks, dan mag men op Hem blijven hopen, al duurde het tien, twintig, veertig jaar, eer men

de vervulling er van beleeft. Hij komt, ja Hij komt gewis. U in de steek laten, u voor eeuwig verlaten kan Hij nooit of nimmer, want Zijn belofte staat vaster dan een rots. Het gaat er echter om, op Zijn Woord te blijven hopen: en dat gaat door allerlei nood en verdrukking, ja vaak door de dood heen. Maar de Heere zelf heeft de weg bepaald en bestemd, die Hij met ons houden wil, en vraagt niet naar onze eigen, verkeerde wil, die Hij, ons ten goede, niet inwilligen kan. Gaat het naar Zijn wil, dan wil Hij ons zalig maken, de duivel echter wil ons te niet maken en verderven. Waar de Heere ons echter zalig maakt en verlost, daar staat ons heil voor Hem op koperen zuilen vast, en dat wel in volmaakte overeenstemming met Zijn gerechtigheid, zo als die in Zijn allerheiligste wet is geopenbaard.

En Boaz ging op in de poort. Hij, van wie Naömi betuigd had: zit stil mijn dochter! want Die man zal niet rusten tenzij Hij heden deze zaak voleind heeft! (hoofdstuk 3:18), die Man, die hemelse Boaz, leeft er voor, ellende en nood uit de weg te ruimen. Ja! Die is de ware Rechter van de weduwen, de rechte Vader van de wezen. Ja! Deze Man aan Gods rechterhand kent geen heerlijker ambt en werk, dan ongeluk te verzachten, en allerlei jammer op te heffen. En voor dat dit geschied is, gunt Hij zich ook geen rust. Hij heeft uw bede gehoord, gij die even als Ruth in Juda u vreemdelingen en bijwoners voelt hier op aarde, en Hij zal niet rusten, eer gij uw begeerte, met Hem verbonden te zijn, ook vervuld ziet. Gelijk Boaz zich zette in de poort van het gericht, in die poort waar over allerlei zaken beslist en vonnis geveld werd, zo is onze Heere en Heiland Jezus Christus hoog geloofd in eeuwigheid, nog in de poort van het gericht gezeten. En deze poort van het gericht, die Gods volk ten goede daar is, zal nooit of nimmer door de poorten van de hel overweldigd worden. De raad van de Heere is onverbrekelijk. En dus zette Boaz zich. Hij kan het rustig afwachten, hoe de zaak lopen zal, Hij weet dat de lossen, die nader is, door de poort zal komen. En gewis! waar Christus zich opmaakt om een zondaar te verlossen, daar zal Gods heilige wet zich ook doen gelden, en bij zulk een aankloppen. Van nature weet de mens haast niets, ja eigenlijk volstrekt niets van de wet. Waar Christus echter in de ziel wordt geopenbaard, daar meldt de wet zich ook aan: daar vertoont Gods heilige wet zich ook, ja juist. Hij of zij aan wie of wie Christus zich openbaart, krijgt met de heilige wet van de Heere te doen. De wet komt met haar dreigende eis op het van God levendgemaakte hart af, maar Christus onze Heiland komt deze verschijning niet beangstigen. Daarom spreekt de hemelse Boaz ook: wijk herwaarts! zet u hier, gij zulk een! De wet! Van haar goed recht overtuigd, zet zich ook rustig in de poort neer. Nu komt

En hij nam tien mannen van de oudsten van de stad: en zeide: zet u hier neder, en zij zetten zich. Dat waren nu tien mannen van de oudsten van de stad. Waar Christus komt, onderhandelt Hij zelf met de wet. Die nadere lossen; en dan slaat Hij de tien geboden op; en dan wordt het in volkomen overeenstemming en toestemming van de wet uitgemaakt, dat aan de eis van de wet genoeg is geschied op Golgotha! Nu, waar Christus komt, daar brengt Hij de heilige Geest mee, en Die overtuigt de mens van zonde, van gerechtigheid en van oordeel. Dan staat de zondaar als een dood- en doemschuldige daar, en de wet zelf zal beslissen of zij hem redding aanbrengen kan, al dan niet. In het gewone burgerlijke leven beduidt dit, dat deze tien de gehele stad, de gehele gemeente vertegenwoordigen, zoals er ook in de gelijkenis van tien maagden wordt gesproken. Hier (bij Ruth) vertegenwoordigen deze tien de gehele stad, die zelfde stad, die geroepen had: is dat Naömi? Tien mannen van de oudsten van de stad. Enigen schrijven het aan louter toeval toe, dat er juist tien mannen waren,

gelijk het ook als van zelf is gekomen, dat gij van het begin van onze gemeente af tien mannen verkozen hebt en verkiest voor de kerkenraad.

Hier staat tien mannen. Maar in het vierde vers van dit vierde hoofdstuk komt het anders. Daar lezen wij niet: koop het in tegenwoordigheid van de oudsten en burgers, maar van de burgers en oudsten. En in het elfde vers staat niet: en de oudsten, mitsgaders al het volk, dat in de poort was, maar: al het volk dat in de poort was, mitsgaders de oudsten. In vers 9 staat daarentegen: Boaz sprak tot de oudsten en tot het volk. Dat is de wijsheid van de Heilige Geest, en Zijn eigenaardige wijze van spreken en schrijven, die wij ook bijzonder in de Handelingen der Apostelen opmerken. Daar hebben wij ook altijd afwisselend: de gemeente en de ouderlingen, de ouderlingen en de gemeente (zie b.v. Hand. 15:1, 2, 4). Daar heeft men aan het hoofd de Apostelen, die met de oudsten de gemeente besturen; de oudsten vertegenwoordigen de gemeente en komen voor haar op, leiden en regeren ze door en met het Woord des levens. Waar het geldt de wet te handhaven, neemt Boaz tien mannen van de oudsten van de stad en spreekt tot de oudsten en al het volk: "Gij zijt getuigen." Is dit echter geschied, zo komt de gemeente, wier stem, ja of neen, te beslissen heeft, vooraan te staan. Dit merken wij reeds hier; ook nog vroeger in het vierde boek van Mozes, en later in de Handelingen van de Apostelen. Wilt gij het beërven? zegt Boaz (volgens Luthers vertaling), van de inwoners d.i. voor het oog van de burgers en oudsten van mijn volk! Al wat God de Heere doet, dat doet Hij volgens recht en gerechtigheid; en het zal voor de gehele gemeente, ja voor hemel en aarde openbaar worden, dat de wet, dat Gods gerechtigheid is geschied. Het volk is er in het burgerlijke leven niet om de wil van de regering, de gemeente is er in het kerkelijke niet om de wil van de oudsten, maar regering en oudsten zijn er om de wil van het volk en van de gemeente. En daarom moet het volk de regering, de gemeente de raad van haar oudsten hoogschatten en eren, omdat zij ambten bekleden, die zij niet om zichzelf, maar ter wille van het volk en van de gemeente bekleden. Dan zijn de oudsten en de regering de eersten, die te beslissen hebben, maar waar hun het heil van het volk, het heil van de gemeente ter harte gaat, is hun ja of neen het ja of neen van de gehele gemeente of van het volk, overal waar Gods Evangelie en waarheid heerst. Waar het Woord des Heeren en Zijn waarachtig Evangelie is, daar wordt de wet gehandhaafd. Waar de wet gehandhaafd wordt, daar wordt het Woord gehandhaafd, en - waar het Woord gehandhaafd wordt, daar moeten de kinderen Belials verstommen; en daar de Geest van de Heere op het volk en op de regering, op de oudsten en de gemeente rust, dáár is één hart en één ziel! Maar, omdat het volk in zichzelf te zwak is om Gods raadsbesluit uit te voeren, regeert God de Heere zelf onmiddellijk zo, dat Zijn woord bestaat, en al Zijn welbehagen geschiedt; en ten andere, in de weg van de middelen stelt Hij mannen aan, door de hand van wie alles in orde en regel gehouden wordt. Maar zo regeert de Heere, en zo weet Hij het te maken in Zijn wijsheid, dat, waar Hij vrijspreekt of veroordeelt, *het gehele volk het gewaar wordt*, alle burgers van Jeruzalem, alle oudsten, niet alleen van de gemeente, maar ook van het volk; zodat ze dit goddelijk vonnis *moeten* billijken. Welk een genade was het toch, dat God zulke wetten en instellingen gaf: de verstorvene zou zaad verwekt worden, opdat zijn naam niet uitgedelgd werd uit Israël! Ach, menigeen zou er wel duizend gulden en meer voor hebben willen geven, een uitgestorven naam voor ondergang te mogen bewaren! Menigeen is het iets verschrikkelijks, te sterven zonder kinderen, die zijn naam voortplanten. Maar, er is iets dat nog veel verschrikkelijker is, en dat is, dat een mens sterft, zonder hope van het eeuwige leven! Niets is daarentegen zoeter, dan te sterven met het zalige bewustzijn: ik sterf wel, maar toch sterf ik niet, want de dood is voor mij geen dood, maar een doorgang tot het eeuwige leven, en ik kan nimmermeer

sterven. Adam is gestorven, de geestelijke en lichamelijke dood, volgens de uitspraak: ten dage dat gij daarvan eet (van de boom der kennis des goeds en des kwaads namelijk) zult gij de dood sterven. Adam, het schepsel en kind des Heeren, was door de duivel vermoord. Maar God had in Zijn grote barmhartigheid besloten: deze verstorven Adam zal weer leven, zijn naam zal nochtans niet uitgedelgd worden. Adam zou leven in Christus, het zaad der vrouw, en in en door Die een eeuwige, onvergankelijke naam bezitten. En deze paradijsgeschiedenis herhaalt zich nog telkens met Gods kinderen, en ook met het volk Israël, waarmee God een verbond sloot. Krachtens dit verbond gaf God aan het volk een goed land, een land vloeierende van melk en honing, en toen nu een ieder zijn erfdeel, zijn bescheiden deel had, moest ook dat erfdeel in de familie blijven. En in zulk een verbond, het verbond van de werken, treedt God de Heere nog met een ieder van de Zijnen. Wie uit de wereld, en dus niet uit God is, verstaat dit niet; maar wie tot de Heere bekeerd is, kan het vatten. En zo geeft God de Heere ook aan elk van de Zijnen hun geestelijk erfdeel, zodra ze Hem gevonden hebben. En dat heeft de mens dan te bewaren, gelijk ook Adam het Paradijs bewaren en bebouwen moest. Nochtans waren er onder Israël, die verarmden, en hun ganse erfdeel verloren; en dezen waren het beeld van het gehele Israël Gods. Want niet anders is de geschiedenis van dat volk. Alle kinderen Gods maken het met hun geestelijk erfgoed zoals de verloren zoon: wat wij in de hand krijgen, gaat verloren. Men heeft alles verkocht en het geld met eten en drinken doorgebracht. Dan is men tenslotte doodarm, en heeft niets meer. En weg is de vreugde en vrede, die men van de Heere had genoten. Maar de Heere komt met de Zijnen niet bedrogen uit; Hij weet, wat maaksel zij zijn en is gedachtig, dat wij stof zijn (Ps.103:14). Waar een kind van de Heere, dus een arm en ellendig mensenkind, in zulke geestelijke armoede vervallen is, kan de barmhartige Heere in de hemelen toch onmogelijk behagen scheppen in de armoede en ellende van Zijn schepsel; maar Hij heeft zelf een jaar van de verlossing, een jubeljaar ingesteld, waarin elk verarmd Israëliet het verlorene wederom zou ontvangen. O hoe heerlijk zijn toch al de wetten en instellingen, die God aan het oude Israël gaf. Hoe weinig slaan wij er acht op in onze hoogmoed en onze waanwijsheid. En wat zijn zij een heerlijke spiegel van wat de Heere nu nog is voor Zijn armen en ellendigen. De Heere had ingesteld, dat een ander lid van diezelfde familie het verloren erfgoed weer inkopen moest, maar zó, dat de verarmde het verloren goed niet wederom verliezen kon; en er alleen de vruchten van genieten kon. Zodra Boaz Elimelechs akker kocht, was die, volgens de wet, weer het eigendom van Naömi. Volgens deze genadige instelling, in dit genadeverbond, kan de arme niet meer naar eigen dunk met zijn erfgoed handelen, want hij krijgt het niet weer in handen; het wordt in de hemelen bewaard tot de jongste dag (1 Petrus 1:4); maar hij geniet er de vruchten van. Boaz laat het land bewerken en bebouwen, maar ten nutte van Naömi; laat voor Naömi ploegen, zaaien en oogsten. En aan Naömi zowel als aan Ruth zou het land toebehoren, dat hij volgens Gods instelling de overledene verwekken moest. Boaz was rijk genoeg, en bezat akkers en weilanden in overvloed, en het was niet om zijn grondbezittingen te vermeerderen, dat hij Naömi's akker kocht, maar hij deed dit volgens Gods ordonnantie, Naömi ten nutte. En zo leefde Naömi van de vruchten van het land, dat zij te samen met Elimelech bezeten, maar verkocht had; het was Boaz' eigendom, maar zij genoot de vruchten. Kon men dan niet in waarheid zeggen: zij bezat haar akker, hoewel ze die verkocht had? Zij was weer rijk, hoewel zij niets in de hand had?

Vs. 9. Toen zeide Boaz tot de oudsten, en al het volk: Gijlieden zijt getuigen dat ik aanvaard heb alles, wat van Elimelech geweest is, en alles wat van Chiljon en Machlon geweest is van de hand van Naömi.

Hoe kon Boaz dat alles echter aanvaarden van de hand van Naömi? Die had immers al haar eigendom aan anderen verkocht, zij had alles weg moeten doen. Maar er was een goddelijke ordonnantie, dat, niettegenstaande dit, op een door God zelf bepaalde tijd al het verlorene weer in Naömi's bezit zou komen. En al had zij nu die akker nog niet, ja, al was een ander nog eigenaar, toch behoorde die akker en bleef die behoren aan Naömi, omdat er een gebod van de Geest ten leven, een genadeverbond van de Heere, haar ten goede, bestond: krachtens deze goddelijke genadewet was de akker de hare, en was de hare gebleven. Maar geld, om die te lossen uit de hand van degene, aan wie ze hem verkocht had, had ze niet. En omdat Naömi niet lossen kon, moest zij die wel in Boaz' handen laten. Maar dit was geheel in haar voordeel en bevrijdde haar van allerlei ellende en zware zorgen. Boaz kocht het eigendom van Naömi, die niets had om te betalen. Dus zowel van de vreemde man, in wiens bezit dat stuk land was gekomen, als van Naömi zelf, die het door allerlei tegenspoed had moeten verkopen. Van de hand van Naömi kocht hij het, omdat het volgens de wet haar eigendom was, en altoos was gebleven. Naömi bekwam de akker terug, zodra Boaz betaald had. Naömi genoot de vruchten, Boaz had het land in bezit, en liet het voor haar bewerken. Ja! Al heeft ook een mensenkind, (en niets meer dan dat zijn de arme kinderen des Heeren) alles verloren, zijn erfgoed, zijn heil, zijn zaligheid. En al weet zulk een arme niet meer wat te doen om Gods straffende gerechtigheid te ontgaan, en weer tot genade te komen, toch zij het zulk een arme en benauwde van geest luid gepredikt: er is een gebod van de Geest ten leven, u ten goede, er is een genadeverbond, en op grond daarvan, spreekt de Heere: Ik wil niet, dat deze arme, die alles verloren heeft, arm blijft! Ik kan de ellende en de nood van deze arme ziel niet langer aanzien, neen! zij moet verkwikt en vertroost worden, en alle stromen van de Geest, alle verkwikkingen uit Sion, die zij meende voor eeuwig verbeurd te hebben, zij moeten in de ruimste mate over haar worden uitgestort. En, heeft de Heere het bevel laten uitgaan: zij moet alles weer hebben, dan heeft zij ook alles weer; maar zulk een beangstigde en bekommerde ziel weet dan nog niet aanstonds, dat ze alles terug heeft gekregen! Zij ziet niets dan nood en ellende. En dat alles, wat zij van de Heere ontvangen had, in de handen van de vreemden is. En zij weet geen raad om uit de hand van de duivel verlost, van de aanklachten van de haar verdoemende wet bevrijd te worden. En toch is al het verlorene, volgens de uitspraak van de Heere, volgens Zijn liefelijk Evangelie, het hare voor eeuwig! Ja! Zij zal van God alles weer ontvangen, zij zal van God rijkelijk getroost en verkwikt worden. De ziel, die niets meer heeft, en die zelf de genoten vreugde en vrede uit God zoek gemaakt heeft! Het zal haar gaan als Ruth! Zij zal tot de hemelse Boaz gedreven worden, zij zal leren met alles rechtstreeks tot Hem te gaan, het te wagen met een: Kom ik om, dan kom ik om, en o! al treedt Hij mij ook weg, Hij is nochtans veel schoner, dan de mensenkinderen. Hij, op wiens lippen genade is uitgestort, Hij, de barmhartigste aller barmhartigen! Dan zinkt zulk een ziel, te midden van de haar omgevende nacht en die duisternissen, aan de voeten van de Heere neer en spreekt: Breid uw vleugel over mij uit, want ik ben uw maagd! Ja daar bebouwt Boaz de akker, die in vreemde handen, in de handen van duivel en dood was overgegaan. Daar koopt hij deze los uit de strikken van de hel en van de dood, daar maakt Hij deze los uit de banden van het aanklagende geweten en van de verdoemende wet. En dan verlooft Boaz, de hemelse Boaz, zich met de arme, verloren, heidense Ruth, en door haar ziet Naömi de uitgestorven naam van Elimelech voortgeplant tot in het duizendste geslacht.

*Ja zo plukken wij de vruchten
Van des Heeren bange strijd!
Want Hij heeft in Gods gerichte
Ons voor eeuwig vrij gepleit.*

De wet zegt het luid, dat zij ons erfgoed, onze desolate boedel, niet aanvaarden kan. Zij wil wèl goede werken van ons hebben, en heeft ook, hoewel wij ons volkomen ongeschikt voor haar hebben gemaakt, het volste recht, die van ons te eisen. Maar al vervult men de wet naar de letter, voor zover er zelfs daarvan bij een gevallen kind van Adam nog sprake kan zijn, toch hebt gij geen aanspraak op loon of dank van de Heere. De wet is niet verplicht u te prijzen of te handhaven, maar gij zijt en blijft schuldig de wet te houden, ofschoon de kracht daartoe u ontbreekt. Zo gij b.v. uw plichten als burger van de stad van uw inwoning nauwgezet vervult, hebt gij daardoor geen aanspraak op de lof van de overheid, maar als burger van de stad zijt gij verplicht voor de handhaving van de wet zorg te dragen. Ziet, dat leefde ook in Boaz' hart: de wet moet gehandhaafd worden. De nadere lossen (hoofdstuk 3:12) moet in alles gekend en geëerd worden. Eerst moet de zaak met hem afgehandeld zijn. Hem moet gevraagd worden: wilt gij het erfgoed van Ruth aanvaarden, zijt gij rijk genoeg om alles te betalen, en haar en Naömi uit alle geweld van de duivel te redden? Dan antwoordt de nadere lossen (de wet): ja! ik zal het lossen (het erfgoed van Naömi). Met andere woorden, ja: de goede werken wil ik wel aanvaarden, die zulk een doet, (namelijk zo doet, als de mens zich die als goed voorstelde). Zo ik, de wet, dan de nadere lossen ben, welnu! de akker wil ik wel aanvaarden, maar Ruth, de weduwe van Machlon, aanvaard ik niet als mijn vrouw, want daar kan ik mij niet mee inlaten, om overledenen zaad te verwekken, waarbij dan mijn eigen naam niet in aanmerking zou komen; neen! een heidense, een Moabietische, een onvruchtbare mij ter vrouw te nemen, dat ligt geheel buiten mijn kring. En dat is ook voor de wet onmogelijk; daarom zegt ook de nadere lossen: los gij mijn lossing voor u, want ik zal niet kunnen lossen (Rom. 8:3). Ziet, mijn geliefden! zo iemand waarachtig vroom is, wie heeft daar voordeel van, God of hijzelf? God kan in een seconde duizend werelden scheppen, en die vervullen met waarachtig vrome mensen, die doen wat Hem behaagt, met engelen, die op Zijn bevelen acht slaan. Wie vroom is, plukt daar zelf de goede vruchten van, en oogst daar zelf het voordeel van in. Wie goddeloos is, schaadt niemand meer dan zichzelf. Ach! waarom ziet men dan met zulk een zelfbehagen op zijn eigen voortreffelijkheid. Ach! Waarom wil men het dan zo nodig horen, dat alle voortreffelijkheid en vroomheid voor Gods rechterstoel niets van waarde is; ach! waarom blaast men zich zo gaarne op voor God en de mensen! En vergeet, wie men van nature is. De wet schrijft eerlijkheid voor, en verklaart alle mensen, sinds Adams val, met het volste recht voor dieven. De wet schrijft kuisheid voor, en noemt met het volste recht alle mensenkinderen overtreders van het zevende gebod. De wet schrijft zachtmoedigheid en hulpvaardigheid voor, en kent ons toch allen na Adams val als moordenaars. Al zijt gij nu nog zo eerlijk, al zijt ge ook 50 jaar lang eerlijk geweest, gij zijt toch niet te vertrouwen, want voor God zijt gij nochtans een dief. Wees kuis, wees vroom, geef uw laatste cent weg, de wet noemt u toch gierig en onrein; en zo Gods Geest u aan uzelf ontdekt heeft, zult gij het veroordelende van de wet van de Heere moeten billijken. Ja! zegt de wet, de nadere lossen, ik wil uw akker, uw werken wel aannemen; maar u vrijspreken, u reinigen, u rechtvaardigen kan ik nooit en te nimmer. Eer dat gijzelf meent zult u, als u door mij rechtvaardig voor God wilt worden, ervaren, dat gij een moordenaar, een dief en een huichelaar zijt! Wat heeft alzo de wet, waar het om uw rechtvaardigheid voor God gaat, met u te doen, o bekommerde ziel? De andere lossen kon Ruth niet ter vrouw nemen; op de akker van

de wet moet volmaakt en onberispelijk werk geleverd worden, want de wet kan geen barmhartigheid, geen toegevendheid oefenen; en indien gij dus door werken van de wet zoekt gerechtvaardigd te worden en een andere gerechtigheid zoekt op te richten dan die, die voor God geldt, dan zult gij te vergeefs zoeken. Maar Boaz ging het om het geluk en de zaligheid van Ruth, de Moabietische, en niet om haar akker, daarom sprak hij vs.9: Gijlieden zijt heden getuigen enz. Ziet! zo kwam de naam Elimelech (mijn God is Koning) weer tot eer, en het is of wij het vernemen: God had de mens goed en naar Zijn evenbeeld geschapen. De beide namen Chiljon en Machlon beduiden niets dan verderf en ondergang. Maar wat? Vergist Boaz zich niet? In het eerste hoofdstuk lezen wij: Machlon en Chiljon, en hier zegt Boaz plotseling: Chiljon en Machlon. Hier noemt hij Chiljon het eerste, ofschoon Machlon de eerstgeborene was. En Chiljon had daarenboven een vrouw achtergelaten, die terug gekeerd is tot de afgoden? En niet bij zijn vaderen, maar in het vreemde Moab, ligt hij begraven. Maar heeft nu God de arme Chiljon vergeten? Wat Machlon betreft, was het kennelijk te zien dat God aan hem gedacht, want uit Ruth, zijn weduwe komt de erfgenaam van de belofte voort, en Machlon, de afgestorvene, wordt zaad verwekt. Maar Chiljon, het kind van Elimelech en Naömi, dus een kind van vele gebeden, heeft zich een vrouw genomen, die wel weende en een schijn van bekering had, maar het was niet meer dan een morgenwolk. En zij is teruggekeerd tot de afgoden! Heeft nu echter de Heere, de Almachtige en Getrouwe het stof van Chiljon vergeten? Vergeet gij, o Heere! dat stof, dat daar ver weg, in vreemde aarde rust?.. Neen, zegt Boaz, en door hem de hemelse Boaz: wel rust het stof van Naömi's zonen in vreemde aarde, en weet van vader noch moeder meer, maar daarom gedenk ik nog aan hun, en allereerst aan Chiljon, van wie alles in de dood schijnt verzonken te zijn. O! hoe blinkt evenwel Gods gerechtigheid uit in de gehele Heilige Schrift, die éne gerechtigheid, die voor God geldt. En op grond van welke God genade bewijst, zonder Zijn gerechtigheid of heiligheid te krenken!

Vs. 7 Nu was dit vanouds een gewoonte in Israël, bij de lossing en bij de verwisseling, om de gehele zaak te bevestigen, zo trok de man zijn schoen uit en gaf die aan zijn naaste; en dit was tot een getuigenis in Israël. Die gewoonte schijnt men naar aanleiding van Deut.25:7-10 ingevoerd te hebben, maar daar luidt Gods ordonnantie toch nog bepaalder en duidelijker. Daar kan men lezen, hoe volgens de wet van de Heere hij gestraft wordt, die, tegen die heilige wet in, het zwakke niet eert; dat, wat hulp behoeft, niet helpt; en hoe de Heere toornst over hem, die zich hoogmoedig afkeert van hetgeen in schande is verzonken. Daar lezen wij Deut.25:9 welke vreselijke schande zo een moest aangedaan worden door haar, die hij versmaad had, en dat deze bestraffing geschiedde op Gods bevel. Want het is de wil van de Heere, dat zwakken en ellendigen geholpen worden; en wie zulken veracht, wordt in de heilige hemel veracht door de engelen van God. Zo luidde de instelling van God in Deut.25, maar die schijnt in Israël niet van kracht te zijn gebleven, maar men schijnt er de gewoonte uit getrokken te hebben, die in Ruth 4:7 vermeld wordt. Zo had men ook hierin Gods gebod krachteloos gemaakt door menselijke inzetten. Waar gij uw voet zet, is de bodem, voor het ogenblik tenminste, de uwe: hetzij gij een arme pelgrim op de weg zijt, of op en neer kunt gaan op uw eigen akker, in uw eigen huizen! En als men, in Israël vreemden veroorloofde dit ook te doen, als men vreemden op of in zijn eigendom toeliet, gold de vrijheid, de voeten geschoeid te hebben, als het bewijs daarvan. Als men tot een vreemde sprak: doe u voetschoeisel aan, beduidde dit: ik geef u recht mijn grond en bodem te betreden. Maar zo ik de schoenen van de voeten doe, zo verklaar ik daarmee: ik heb geen recht meer die grond

en bodem te betreden; ik doe er plechtig afstand van en geef mijn recht, de akker te betreden, aan een ander. Daarom lezen wij in vs.8: Zo zeide deze lossers tot Boaz: aanvaard gij het voor u; en hij trok zijn schoen uit. Dat was nu het handgeld; en de nadere lossers gingen met één schoen naar huis tot een bewijs er van: ik heb mijn recht op Naömi's akker en op Ruth aan een ander afgestaan. De wet, de nadere lossers, heeft dus geen volkomen schoeisel meer, en mag alzo de akker van de genade niet meer betreden om de arme Ruth te verdoemen, want de oude zuurdesem moet uitgezuiverd worden, omdat alleen door vrije genade het onvergankelijke en eeuwige erfrecht van het geestelijke Israëel gehandhaafd wordt. Nu komt de zegen, die Boaz ontvangen heeft, toen hij verklaard had, dat hij Ruth lossen wilde: zo lezen wij:

Vs. 11 en 12. En al het volk, dat in de poort was, mitsgaders de oudsten, zeggen: wij zijn getuigen; de HEERE make deze vrouw, die in uw huis komt, als Rachel en als Lea, die beiden het huis van Israëel gebouwd hebben; en handel kloekelijk in Efratha, en maak uw naam vermaard in Bethlehem. En uw huis zij als het huis van Perez, (die Tamar aan Juda baarde) van het zaad dat de HEERE u geven zal uit deze jonge vrouw.

Hoe komt nu het volk van Bethlehem-Juda aan deze zegen? Het is anders het volk eigen, de ongerechtigheid toe te juichen, en de rechtvaardige met eenparige stemmen te verwerpen. Maar hier hebben wij een volk voor ons dat door Richteren, het Woord en de Geest des Heeren bestuurd wordt. En of ook al een volk een tijd lang de gerechtigheid verwerpt, toch zal het waar worden, dat, daar men met de gerechtigheid volhoudt, men de dag zal beleven, waarop het volk de gerechtigheid prijzen en de ongerechtigheid verwerpen zal. Het is niemand van nature eigen, datgene te kiezen en te prijzen, wat voor God recht en gerechtigheid is, maar het is ons allen van nature eigen dat voor schoon en deugd te houden, wat in de ogen van de Heere een gruwel is (Lukas 16:15). Maar gelijk God door Zijn Woord en Geest elk van de zijnen van de weg van het verderf tot het eeuwig heil bekeert, zo komen er ook tijden en uren, dat de Heere een geheel volk omzet, zodat het de leugen en alle schijnwaarheid verwerpt, en alleen die gerechtigheid prijst, die voor God geldt, namelijk de gerechtigheid van Jezus Christus. En wie deze gerechtigheid heeft te handhaven, wie de goede keus gedaan heeft, het voor tijd en eeuwigheid met Christus te wagen, die vraagt niet wat mensen van hem zeggen, ook de allerhoogst geplaatsten en aanzienlijken, die de hoogste eer genieten in Kerk of Staat. (2 Samuel 16:23). Wie het waarachtige Woord aan de gemeente heeft te brengen, vraagt nooit: wat zullen de mensen er van zeggen; maar: wat is waarheid voor het aangezicht van de Heere? En zo ga hij zijn gang in alle oprechtheid en goddelijke kracht; dan zal ook God de Heere Zijn beloften vervullen, Ps. 84:12: De Heere zal genade en ere geven. Hij zal het goede niet onthouden, degenen die in oprechtheid wandelen. En zo grijpt de Heere zelf het volk aan, dat in de poort was, en Zijn Geest komt over dat volk. Zij zien in Boaz een rechtvaardig man, die het om niets anders dan om recht en gerechtigheid gaat. En zij wisten ook van Ruth, dat zij de goede keus had gedaan, dat zij niet haar eigen eer, maar de God Israëls gezocht had. Het volk zag, dat Boaz de lossers van Naömi en Ruth wilde zijn, niet uit eigen belang, maar opdat Gods genade gezien en verheerlijkt zou worden. En dat wel aan een vrouw, waarvan allen wisten dat zij een deugdzaam vrouw was, wier vroomheid uit haar werken was te bewijzen, en op wier levenswandel het zonneklaar stond te lezen: bij haar geldt niets dan God de Heere en Diens allerheiligst gebod. En de op dat gebod gegronde wil van haar schoonmoeder als gevolg daarvan. Deze over Boaz en Ruth uitgesproken zegen kwam alzo van de Heilige Geest. Niet door eigen deugd, noch door eigen gerechtigheid wordt de mens gered, maar het is God de Heere,

die arme kinderen van Adam, arme zondaren en zondaressen, tot rechtvaardige mannen en vrouwen maakt. Op kromme en goddeloze wegen kan nooit Zijn zegen rusten, maar Hij ziet het wel, waar een arme ziel gerechtigheid najaagt, want dat heeft Hij zelf in zulk een ziel bewerkt; want Gij zult een iegelijk vergelden naar zijn werk. Ps.62:13. Zo gij uw ouders eert, zult gij ook ervaren, dat God Zijn Woord vervult, dat aan het vijfde gebod een belofte is verbonden. Bedenk alles wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat lieflijk is, al wat welluidt. Loop b.v. niet om elke kleinigheid, die u tegenstaat, uit uw dienst of uw betrekking, opdat de wereld het aan u gewaar wordt: "die heeft zichzelf niet gezocht", en God zal u zegenen. Wie echter zichzelf zoekt, zijn eigen eer of belang bedoelt, al heeft het ook nog zulk een schone godsdienstige schijn, die zal ervaren, dat men God de Heere niet om de tuin kan leiden, als ware Hij een mens, en dat God hem straft, naar dat hij gedaan heeft. In Zijn onuitputtelijke liefde heeft de Heere het verlorene lief. Wie nu zijn eigen verloren toestand heeft leren kennen, en daarmee tot de Heere heeft leren vluchten, krijgt ook onderwijs in de liefde tot de naaste; en waar men zijn evenmens eert en lief heeft, zegent God op de wonderbaarlijkste wijze. Zo ontvingen Boaz en Ruth een zegen uit de mond van het volk, maar ingegeven door de Heilige Geest, van Hem, die gesproken heeft en nog spreekt: geef u geheel aan Mij over en gij zult ervaren wie Ik ben. Aan de zegen van deze Verbonds-God is alles gelegen. Te vergeefs zal men zich moeite geven, om een huis te bouwen, een vrouw te bekomen, die daarin woont; te vergeefs is alles, wat men onderneemt, zo de grond niet is: Gods wil en gebed. Waar God de Heere deze grond in het hart heeft gelegd, daar laat Hij nooit varen de werken Zijner handen, maar zegent overvloediglijk, ver boven bidden en denken. Gewoonlijk denkt men, dat God zich om de zaken van het dagelijkse leven niet bekommert. En meent, dat de hoofdzaak is de kerk te bouwen. En men vergeet, dat elk huis een kerk behoort te zijn, en dat de gehele kerk gebouwd is, als elk huisgezin een kleine kerk is; en dat niet om zich zelf en de zijnen op te sieren met een uiterlijk vertoon van godsdienstigheid, waarbij het hart ver is van de levende God, maar om zich onder Gods Woord te buigen, Gods gebod in ere te houden, in een woord, dat in zulk een huisgezin alles in het werk wordt gesteld, opdat Gods naam niet gelasterd, maar geëerd en geprezen wordt. En men de naaste wel doe, ja door weldoen de mond stoppe aan de onwetendheid van de dwaze mensen. (1 Petrus 2:15). De zegen, die het volk uitsprak, was toch een merkwaardige zegen! De Heere make deze vrouw, die in uw huis komt, als Rachel en als Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben. Zonder vrouw is het huis geen huis, dat gebouwd kan worden; en deze vrouw make de Heere als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben. Waarom noemt de Heilige Geest juist hier deze twee? Waren er dan niet meer heilige vrouwen, van wie de namen hier konden worden aangehaald? Waarom zegt de Heilige Geest: Rachel en Lea, en niet: Lea en Rachel, daar toch Lea de oudere, en eerstgehuwde was? Ruth was, hoewel van heidense en Moabietische afkomst, een onberispelijke vrouw. Maar Boaz had alles aanvaard, wat van Elimelech, Chiljon en Machlon geweest was. Bij zijn huwelijk met Ruth gedenkt hij ook aan Chiljon, ofschoon Ruth niet Chiljon's maar Machlon's vrouw was geweest. En om Chiljon's wil worden hier beide Rachel en Lea genoemd.: het huis van Boaz zou als het ware een dubbel, een zeer wijd en vorstelijk huis zijn, dat beide zonen van Elimelech en Naömi vertegenwoordigen moest. Daarom werden beide namen, Rachel en Lea, aangehaald. En Rachel, om wie Jakob zeven jaar lang aangehouden had, werd achteruit gezet, verschoven en ter zijde geworpen door haar huichelachtige en gierige vader; daarom moest zij hier vooraan komen. Ja, Rachel heeft het tot op de bodem van het hart vele jaren lang gesmaakt, wat het is, achteruit gezet en verschoven te worden. En dezelfde

beker van de smaad heeft Ruth ook uit moeten drinken tot op de droesem, toen zij achter de maaiers aren oplas op Boaz' veld! Maar o! waar men het zwijgend verdraagt, dat men verongelijkt en miskend wordt, en alles God in de handen stelt, en bij Zijn woord en gebod blijft, daar zal men ook gewisselijk eer ontvangen van de Heere, de God Zebaoth, en wat jaren lang achteruitgezet, verschoven en als begraven was, staat plotseling bovenaan. Daarenboven was Rachel in de aanvang onvruchtbaar, en ook Ruth had geen kind uit haar huwelijk met Machlon. Maar toch heeft Rachel twee zonen verkregen van de Heere: Jozef en Benjamin. Daarom moest Rachel ook bovenaan staan in de zegen van het volk, opdat Ruth zou weten tot haar troost, dat Hij, die hemel en aarde uit niet geschapen heeft, ook wel machtig is het huis van Israël te bouwen. En dat het op Gods wegen alzo luidt: eerst onvruchtbaarheid en verongelijking, en dan zegen, eer en heerlijkheid, zoals het ook te lezen staat in 1 Samuel 2:5. Wat hadden Rachel en Lea gedaan? Het huis van Israël gebouwd. Met Israël wordt hier bedoeld: de aartsvader Jakob, die echter hier Israël genoemd wordt naar de nieuwe naam, die hem de Heere had gegeven, toen hij zich vorstelijk had gedragen 'met' God en mensen. Jakob meende, dat met hem alles gedaan was; hij dacht, dat de vijand zou komen, en hem zou slaan, de moeder en de zonen. In zijn nood heeft Jakob met God en mensen geworsteld en gezegd: ik laat U niet gaan, tenzij Gij mij zegent. Hij is aan de Heere blijven hangen, heeft overwonnen en heeft zo de zegen ontvangen. Boaz bleef ook bij de Heere. Ruth kleefde haar schoonmoeder aan en zo ook de Heere, en zo moest hier de naam staan van deze beide vrouwen, die het huis van Israël gebouwd hadden. En datzelfde huis zou nu ook gebouwd worden uit Ruth. Wat doet alzo een vrouw, die God vreest? Zij bouwt haar huis, doch dit geschiedt niet alleen, doordat zij kinderen krijgt, maar allereerst en voornamelijk door hetgeen wij lezen in Spreuken 14:1: Elke wijze vrouw bouwt haar huis; maar die dwaas is, breekt het af met haar handen. Door "een die zeer dwaas is" verstaat de Heilige Geest zulk een vrouw, die ongedurig is in al haar doen en laten, en zowel voor zichzelf als voor haar kinderen steeds het oog heeft op het tijdelijke en vergankelijke van deze wereld. Een "zeer dwaze vrouw" meent, dat het huis te bouwen uitsluitend daarin bestaat, kinderen ter wereld te brengen en lichamelijk op te voeden; die dan verder maar eigen lust en zogenaamd vermaak najaagt, en de kinderen meer als een bijzaak beschouwt, ze vertroetelt en bederft, en verzuimt hen van de vroegste jeugd af Gods gebod en Gods Woord voor te houden. "Een die zeer dwaas is" meent, dat de kinderen eigenlijk bestaan om de ouders roem te verschaffen, of, wat nog erger is, de inkomsten te helpen vermeerderen. Daar wordt alzo niet gedacht aan het tijdelijk en eeuwig behoud van het huis, maar aan ogenblikkelijke lust en vermaak. Men vergeet daar, dat alles uit Gods hand komt; maar tracht alles te verkrijgen, wat de ijdelheid en wereldsgezindheid ingeeft. Een wijze vrouw echter ziet al het vergankelijke, ook haar eigen huis, in het licht van de eeuwigheid, zij ziet bij zichzelf niets dan zonde en schuld, maar weet toch alles zo in te richten, dat haar huis gegrond is op het heil van de Heere, op de rotssteen Christus, als op het eeuwige, onvergankelijke fundament. Zulk een moeder jaagt geen ijdel, werelds genot na, noch voor zichzelf, noch voor haar kinderen; maar zij zoekt dat, wat voor eeuwig behouden, voor eeuwig gelukkig maken kan. Zij begrijpt, dat zij daartoe leeft, en een huis van God de Heere heeft ontvangen, opdat dat huis dure tot in aller eeuwen eeuwigheid. Het huis wordt afgebroken, wanneer de vrouw denkt: ik ben hier de baas; en mag heersen zoveel ik wil; gebouwd wordt het huis daarentegen, als de vrouw denkt: ik ben hier dienstmaagd van mijn God, de dienstmaagd van de Heere en de dienstmaagd van de man, die Hij mij heeft gegeven; de moeder en leids-vrouw van mijn kinderen. Zo zoekt zij, als een in eigen oog geringe dienstmaagd, de eer van haar God, de eer van haar huis hoog te

houden. En wat anderen met veel geld nauwelijks tot stand brengen, dat krijgt zij klaar door spaarzaamheid en gebed: zo heeft zij altoos allerlei om haar man en haar kinderen mee te verheugen. Ja, zo is het met een in Gods ogen wijze vrouw gesteld. De vrouw is daar, opdat het huis door haar gebouwd worde; en dat moet de vrouw ook weten, maar ook: dat zij het niet kan, maar dat zij met haar gehele huis, met man en kinderen, van de Heere is. Zo worstelt zij met haar God. En gebouwd wordt haar huis ten eeuwig en dage, ook al meent zij in haar druk te vergaan.

Vs. 11b. *En handel kloekelijk in Efratha, en maak uw naam vermaard in Bethlehem!* Handel kloekelijk betekent in de Hebreeuwse taal: Wees krachtig, het ontbreekt u nooit aan kracht om door te zetten, wat gij onderneemt; (zoals in het laatste vers van Ps.31: Weest sterk! en Hij zal ulieder hart versterken, o allen gij, die op de Heere hoopt!) Zulk een vrouw blijft dus aan het worstelen met God. Efratha, de plaats waar zij met Naömi heengetogen was, beduidt wassen, toenemen. In de stad, die zulk een heerlijke naam heeft, houdt zulk een wijze vrouw aan in het gebed, en waar zij zo werkzaam is, komt zij te midden van haar zwakheid alles te boven, door kracht, die God haar verleent, juist dan als zij denkt: nu is alles verloren! En zo ervaart zij, wat de Heere voor haar is en voor haar doet. Bethlehem beduidt broodhuis. Welke vrouw wordt van God geprezen? Zij, die zichzelf niet prijst, noch lof van mensen begeert. Het is de vrouw eigen, gaarne als een geschikte en bekwame huismoeder te worden geprezen. Die vrouwen zullen voor God en mensen geprezen worden, die niet weten, dat zij voortreffelijk zijn, en het met haar levenswandel bewijzen, dat zij dienstmaagden van haar God, dienstmaagden voor haar echtgenoten, moeders en leidsvrouwen van haar kinderen zijn.

Vs. 12. *En uw huis zij als het huis van Perez, (die Thamar aan Juda baarde), van het zaad, dat de Heere u geven zal uit deze jonge vrouw!* Die jonge vrouw had echter in haar vorig huwelijk niets gekend dan onvruchtbaarheid. Maar wat komt het er op aan, wat men tot nu toe beleefd heeft, als God nu zegen geven wil! Perez beduidt doorbreker. Ach! hoelang heeft het geduurd, totdat die naam waarheid werd! Welk een lange tijd van Perez tot Boaz! Maar een ceder, en een eikenboom groeit niet in één dag! En waar God werkt, en waar Hij Zijn zegen geeft, gaat het langzaam maar zeker; Hij werkt in de laagte, in het verborgene; wat Hij werkt, is klein en toch veel groter dan alle heldenstukken van het vlees; en toch blijft het klein, het is zwak en toch machtig, weinig en toch veel, onaanzienlijk en toch de zon gelijk, die opgaat in haar pracht. Zo is het gesteld, waar God Zijn echt, maar verborgen werk tot stand brengt. Hier zegt de Heilige Geest door het volk: "het huis van Perez". Waarom niet liever een andere naam hier, dan die van Perez? Omdat het gehele boek Ruth wel Perez, dat is "doorbreker" zou kunnen heten, want de gehele geschiedenis, die daarin voorkomt, is van het begin tot het eind een doorbreken met God". Daar was aanvankelijk niets te zien dan jammer en ellende: een weduwnaar, die zo ongelukkig was, dat zij door nood en armoede gedreven, haar beide schoondochters van zich wilde laten gaan: haar man was ten grave gedaald, geen dappere zonen vergezelden haar, toen zij in Bethlehem aankwam. Allen hadden haar gekend als een rijke, aanzienlijke vrouw, en nu had zij niets, niets meer. En toch een heidense, Moabietische breekt met haar door, en spreekt het uit: uw volk is mijn volk, uw God is mijn God. Maar welk recht heeft de heidense Ruth om te zeggen: uw volk is mijn volk? Zij was immers niet uit Israël geboren; maar in het geloof breekt zij nochtans door, en noemt een volk het hare, dat het hare niet was; en zij noemt Israëls God haar God, hoewel Hij haar tot nu toe vreemd was; en zulk een doorbreken in het geloof is de Heere welgevallig. En toen zij

te Bethlehem aankwamen, toen de moeder het aangezicht bedekken moest, toen de vrienden en geburen spraken: Is dat Naömi? liet zij zich ook door de hartverscheurende taal van de moeder niet van de goede weg afbrengen, en bleef zeggen: uw volk is mijn volk, uw God is mijn God. Zij, die in Moab rijkdom had gekend, wilde niets meer zijn dan een bedelkind, een arme wees. En zo breekt zij door en spoedt zich op Boaz' veld. En toen zij gewaar werd, hoeveel goeds die man haar deed, en Naömi sprak: mijn dochter! Zou ik u geen rust zoeken, dat het u welga, vraagt zij wederom naar niets, maar breekt door; en toen haar schoonmoeder sprak: zit stil, daar zat zij ook stil, en was in de poort van het gericht niet te vinden. Het was haar volle recht geweest, in die poort op te gaan, en de nadere lossen, die haar versmaadde, hoewel hij haar akker wel had willen lossen, te behandelen naar Deuteronomium 25:9; maar zij wilde de boze niet weerstaan, en daarom liet zij het bij de gewoonte, die, volgens Ruth 4, bij Israëel in zwang was, rusten, en zo brak zij door, hoewel zij stil bij Naömi thuis zat. Waar nu zulk een vrouw het huis bouwt, daar wordt het ook gebouwd als dat van Perez, want wie eenmaal met de Heere doorbrak, komt ook verder door alles heen. Maar nu komt er iets, wat alle met eigengemaakte heiligheid versierde mannen en vrouwen met schouderophalen zullen lezen. En zo zullen zij voor smaad en schande rekenen de zegen, die de Heilige Geest het volk gaf uit te spreken: Perez, die Thamar aan Juda baarde. Laat ons de geschiedenis, die achter deze woorden ligt, eens nagaan; want God de Heilige Geest kan het volk toch niet hebben doen uitspreken, wat niet met Gods heiligheid overeenstemde. Juda nam zich een Kanaänietische vrouw, dus geen vrouw, die God vreesde. Hij moest dit niet gedaan hebben, maar een andere, een gelovige vrouw genomen hebben. Ja! Hij moest, hij moest, maar hij had het niet gedaan, en de lust van zijn ogen volgende, had hij zich aan een Kanaänietische verbonden. Staat dit nu geschreven om het doen van Juda te verontschuldigen en goed te keuren? Geenszins! Maar daartoe staat het geschreven, opdat, zo er ergens een Juda is, die in angst en nood zit over zijn zonden: die Juda zou weten, dat er genade bij God voor hem te vinden is. De vrucht van zulk een Kanaänietische deugt echter niet. Met de roeden van die boom, die men zelf heeft geplant, wordt men later geslagen. Voorzeker kan God alles goed maken, maar waar men een verkeerde weg heeft betreden, daar moet men ook ervaren, wat daarop te vinden is. En waar men stout en driest meende eigen wil en zin te kunnen volgen, daar moet men ook proeven en smaken, wat men gedaan heeft. Uit zijn heidense vrouw had Juda een zoon, wiens naam was Er; die gaf hij een vrouw, met name Thamar. Ik trek geenszins in twijfel, dat Juda getracht heeft deze zijn zoon in de lering en vermaning van de Heere op te voeden; maar evenmin betwijfel ik, dat deze vrouw alles afgebroken zal hebben, wat Juda opbouwde. Wie zal dit echter kunnen bewijzen? Dit is zeker, de jonge man deugde niet; en de Heere sloeg hem dood. Niettegenstaande dit bleef Thamar de erfgenaam van de zegen van de belofte, omdat zij met de oudste zoon, de erfgenaam, verbonden was geweest. Volgens de goddelijke wil, later in de wet uitgesproken, moest zij de tweede zoon ter vrouw worden, opdat door deze zijn broeder zaad zou verwekt worden. Maar ach! die tweede zoon van Juda heeft Thamar allerlei verdriet en hartenleed aangedaan: dat was vreselijk, dat was iemand, wiens zonde men haast niet waagt uit te spreken. Ach! waren er maar niet al te veel echtelieden, die geen acht slaan op het zevende gebod en de heerlijke uitlegging hiervan in de 41e Zondag van onze Catechismus: *dat alle onkuisheid van God vervloekt is, en dat wij daarom, der zelve van harte vijand zijnde, kuis en tuchtelijk leven moeten, hetzij in de heilige huwelijkse staat, of buiten deze.* Vr. en Antw. 108. Ach! Waren er maar niet al te veel jongelieden, die in het verborgen allerlei gruwelen plegen, waarvan God gezegd heeft, dat die zulke dingen doen het Koninkrijk Gods

geenszins zullen beërven. Ach! dat zij toch eens leerden inzien, dat zij zulke ongerechtigheden wel voor mensen, maar niet voor de Heere kunnen verbergen. En o! Dat al zulke overtreders, hetzij in de heilige huwelijkse staat, of buiten deze, met hun schandelijke zonden tot God leerden vluchten en bij Hem om vergiffenis en verlossing van hun ongerechtigheden leerden aanhouden! Doch genoeg hierover; ook deze boze zoon van Juda uit een Kanaänietische vrouw sloeg de Heere dood. Toen sprak Juda tot Thamar: wanneer mijn derde zoon oud genoeg is, zal ik hem met u verbinden. Maar toen die tijd was gekomen, mag Juda in zijn vleselijke liefde tot die derde zoon gedacht hebben: - o! Hoe vaak verzondigen ouders zich daardoor, dat zij vlees en bloed boven Gods Woord en bevel stellen! - zouden waarlijk mijn zonen zo goddeloos zijn geweest? Zou de schuld niet in Thamar liggen? Zo ik haar met mijn derde zoon verbind, zal die misschien ook sterven. Juda wilde zijn kind niet aan het oordeel van de Heere blootstellen. Thamar echter dacht: ik ben de erfgenaam der belofte, door mij moet het huis van Juda, waaruit eens de Messias zal voortkomen, voortgeplant worden; maar hoe is het mogelijk, zo ik kinderloos blijf? En zo heeft zij in haar smart, in de bitterheid van haar ziel, de weg ingeslagen, die wij in Genesis 38 beschreven vinden. Was dit, op het zachtst genomen, niet hoogst voorbarig van haar? Had zij niet beter gedaan, zo zij op God gehoopt, en Hem haar zaak toevertrouwd had? Want de Heere was immers machtig Juda's hart te bewegen haar met Sela, zijn derde zoon, te verbinden? Ja! Gewisselijk ware dat beter en meer te prijzen geweest, dat verstaat zich van zelf, want de Heere spreekt: al wat gij de Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen. Ja, gewis er was voor Thamar geen beter en veiliger weg geweest, dan te bidden zonder ophouden! Maar zij was geen gewone vrouw, en had de verschrikkelijkste ellende en tegenspoed beleefd! Zij vroeg naar niets meer, dan naar de vervulling van de belofte. Is dit nu ons ten voorbeeld geschreven, opdat ook wij onze wil en zin door zouden zetten, het koste dan wat het kost? O neen! Gewisselijk niet, want door het gebed kunnen wij alles bekomen, en God zal ons verhoren, en verlossen uit elke benauwdheid. Dat kan Hij niet laten, dat heeft Hij honderdmaal in Zijn Woord beloofd, maar Hij spreekt ook: gij schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen, - en zo wist de Heere ook, dat Thamar de redeneerkunst niet verstond, en het haar, ondanks haar voorbarigheid, in de grond van het hart om de vervulling van de belofte ging, en om niets anders. Deze geschiedenis, nog eens, is ons niet ten voorbeeld geschreven, maar tot troost voor allen, die God blijven aanroepen ook in noden, die zij zelf over zich hebben gehaald; die, hetzij zij gezondigd of wel gedaan hebben, blijven roepen: Heere! ontferm U mijner, ik lig in nood en angst verzonken; maar o! Verlos mij naar Uw Woord!

Nog eens! Het ging Thamar om de vervulling van de belofte, waarvan zij de erfgenaam was, en daarom zag de Heere veel bij haar over het hoofd, en droeg haar in Zijn lankmoedigheid, zodat zij zelfs nog de voorzichtigheid had, van Juda pand en onderpand te nemen. Zij wist echter, dat de dood van het vuur haar wachtte. Niet door vleselijke lust gedreven had zij de weg ingeslagen, die zij insloeg; niet om later een leven vol onreinheid te kunnen leiden. Neen! Zij wist, dat door zo te handelen als zij deed, er voor haar niets meer te hopen viel hier op aarde. En in het verschiep zag zij reeds de vlammen, die haar moesten verteren. Juda was weduwnaar geworden. Diezelfde Juda, van wie de Heere sprak: Juda, gij zijt het, u zullen uw broeders loven, schijnt weinig gedacht te hebben aan het woord: dwaalt niet: noch hoereerders, noch ontuchtigen, noch overspelers zullen het Koninkrijk Gods beërven, zoals wij dit in 1 Kor. 6:10 lezen, en zoals het ook even goed Gods Woord en bevel was, al was het toen nog niet te boek gesteld. Ik kan u niet genoeg herhalen, dat ook deze bijzonderheid omtrent Juda's gedrag geenszins in Gods Woord is opgetekend ons tot

een voorbeeld, zodat iemand van ons zou menen: heeft Juda gezondigd, nu, dan mag ik het ook wel eens doen. Neen! wie zulke gevolgtrekkingen maakt, schaadt zichzelf voor tijd en eeuwigheid, en zal de vreselijke gevolgen plukken van zijn lichtzinnig en goddeloos gedrag. Zulke geschiedenissen, die ons de overtredingen van Gods heiligen vermelden, zijn tot troost geschreven van arme zondaren, opdat, wie gezondigd heeft, op de borst leert slaan, zich zelf verfoeiende in stof en as, en met een verbrijzeld hart uitroepe: *O God! Wees mij zondaar genadig*. Opdat zulken niet tot de strop of het water, maar tot de levende God zouden gaan, staat er in Gods Woord geschreven: er is genade voor u, o zondaar! En verlossing uit uw zonden en overtredingen. Juda maakte het echter, toen zijn zonde ontdekt zou worden, even als David, toen de profeet Nathan hem bestrafte: gelijk David sprak: de man, die dat gedaan heeft, is des doods schuldig, zonder te bedenken, dat hij die man was; zo sprak ook Juda: breng ze hiervoor, dat zij verbrand worde! Maar gelijk Nathan aan David zijn zonde bekend maakte, zo openbaarde Thamar ook de overtreding van Juda, toen zij tot hem zeide: beken toch, van wie deze zegelring, en deze snoeren, en deze staf zijn. En Juda zag zijn zonde in, rechtvaardigde zich zelf niet, sprak ook niet, nu ja! Zonde is zonde, laat ons deze geschiedenis nu maar doodzwijgen, want ik ben een gelovig, begenadigd man, maar hij sprak: zij is rechtvaardiger dan ik, met andere woorden: ik heb gezondigd! Ziet! zo was de geboorte van Perez uit Juda.

De oudsten uit Bethlehem-Juda, die door de Heiligen Geest gedreven, deze zegen over Boaz en Ruth uitspraken, waren grote zondaren voor God, en zulke zondaren houden zich niet lang op met de overtredingen van hun zusters en broeders. Zulken kunnen het 38ste hoofdstuk van Genesis lezen zonder schouderophalen, en denken er niet aan, over de arme Thamar de staf te breken. Daartoe hebben zij te veel met hun eigen zonden en overtredingen te doen, en zien nauwelijks zonde in anderen, maar, ook waar ze voor uiterlijke, grove zonden bewaard werden, kennen zij toch hun eigen zwakheid; en eerbiedigen Gods raadsbesluit, volgens hetwelk in Gods wegen dit woord geldt: waar de zonde meerder is geworden, is de genade veel meer overvloedig geweest. En daarom, al gaat de nood ook nog zo hoog, zo de mens, de zondaar, op God blijft hopen, waar het brekende zielsoog op Hem ziet, door wiens striemen wij genezen zijn, dan helpt de Heere uit die nood, en schenkt leven, zaligheid en verlossing uit alle ongerechtigheid! En zo zullen zij genade en ere ontvangen, die zich zelf verdoemen en verwerpen, maar nochtans op de Heere blijven hopen, ook in de meest stikdonkere nacht! En zo zal de Heere Heere, de God Zebaoth, de God Israëls geprezen worden eeuw in, eeuw uit, en tot in alle eeuwigheid, als Degene, die de vreemdeling in Israël inplant, als de Rechter van de weduwen, als de Vader van de wezen, als de God, die hen uit de diepte ophaalt, die meenden eeuwiglijk om te komen. En zulken zet op de Rotssteen, die alle vijanden te hoog is!

AMEN

Leerrede over Job 19: 25¹

Mijn geliefde broeders en zusters! Het is niet goed, als wij alleen des zondags christenen zijn, maar de gehele week door moeten wij christenen wezen. Het vertrouwen op de levende God moet niet alleen aanwezig zijn, als wij iets zien, als wij naar ons begrip iets hebben, waarop wij ons kunnen verlaten, maar veel meer dan, wanneer er niets is. De waarheid Gods, de waarheid van het geloof is niet van onze gewaarwordingen of van ons gevoelens afhankelijk, ze is niet gebonden aan hetgeen wij zien of grijpen kunnen, maar berust op Gods beloften, door het geloof omhelsd. Die God, Die in de hemel woont, en alles in Zijn hand, macht en geweld heeft, regeert; en voor Hem zijn de mensen als een druppel aan de emmer, als een stofje aan de weegschaal. Wat gebeurt, gebeurt alleen door Zijn hand, geschiedt alleen naar Zijn raad en gelijk Hij het bij Zichzelf heeft besloten. Zo hebben wij vaak oorzaak met Job te zeggen: *zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet ontvangen?* Job 2:10. “Geef ons heden ons dagelijks brood” is de bede, die de Heere ons gaf; maar als wij geen brood meer hebben, dan zitten wij diep in de zorgen. Voor zoveel wij naar ons begrip zouden hebben, willen wij wel acht slaan op het evangelie, maar wij luisteren niet graag naar Zijn heilige geboden, Zijn heilige wet. Het is bekend, dat wij in een plaats wonen, die sinds eeuwen boven vele andere met Gods Woord en waarheid is begenadigd; maar het is ook bekend, dat de zonden van onze woonplaats ten hemel schreeuwen, dat haar misdaden voor God niet zijn vergeten, en zij vol is van gruwelen tegen de heilige en levende God! Waar zullen wij nu blijven, waarheen zullen wij vlieden, als Gods oordelen over onze stad zullen aanvangen? Waar zullen Zijn kinderen blijven, die Zijn Naam aanroepen? Waar zullen wij ons herbergen, als wij gedenken aan onze eigen zonden? Als wij indachtig worden onze lichtzinnigheid, onze hoogmoed, onze wandel zonder de levende God, waar wij wel iets van genade kennen of menen te kennen, maar slechts alleen zo lang de Heere ons niets in de weg legt! Waar zullen wij blijven, als God de Heere, heden of morgen, voor honderden en duizenden de staf van het brood breekt, zodat men niet meer weet wat te eten of te drinken, of waarmee zich te kleden? Dan staan wij radeloos daar, en waar zullen wij dan de moed vandaan halen, om te bidden: Geef ons heden ons dagelijks brood”, daar wij zulke grote en gruwelijke zondaars zijn?

Mijn geliefden! Als God komt, dan gaat het gewoonlijk, alsof, terwijl alles licht is, er plotseling een glas springt.² Bij God is geen ding onmogelijk. Kan God brood en kleding geven, kan Hij werk verschaffen, kan Hij helpen, als buitendien volstrekt geen uitzicht daarop bestaat? Het antwoord van alle is gewis: *ja!*

Maar wat heb ik aan dat blote: ja, wat heb ik aan de Almacht Gods op zichzelf? Alleen dan heb ik daaraan iets voor mijn arme ziel, te midden van mijn kommer en mijn zorgen, als ik mij met al het mijne mag werpen op de levende God. Wat is toch wel het zwaarste stuk voor het geloof?

Dat is de wederopstanding der doden. Dat God een mens, op wonderbare wijze, laat geboren worden, dat Hij hem laat opvoeden en van alles verzorgt, dat Hij hem laat sterven en hem in de hemel opneemt, dat is alles nog niets, vergeleken dat Hij ten

---

¹ Nu de uitleggingen van het boek Ruth ten einde liepen meenden wij onze lezers geen ondiens te doen, met er een betrachting over Job 19 vs. 25 aan toe te voegen, waarin de hoofdtrekken van het boek Ruth nog eens, vooral in hun geestelijke betekenis, op de voorgrond worden gezet. Wij menen hiermee in de geest van onze schrijver te handelen, die op zijn uitleggingen meermalen zulk een betrachting als slotrede liet volgen. Zo b.v. is aan de uitleggingen van Joh. III een leerrede over Matth. 12 vs. 40 toegevoegd.

² Op hetzelfde ogenblik, dat de schrijver deze woorden uitsprak, sprong het glas van een der gaslampen.

laatste ook over het stof blijft staan, dat Hij, als de wormen reeds lang deze mijn ogen, dit mijn lichaam, deze mijn huid zullen doorknaagd hebben, nochtans alles weer zal verzamelen en te voorschijn roepen uit de graven, zodat een ieder voor Hem zal staan in zijn eigen lichaam, dat is groot, dat is wonderbaar! Als wij recht daarvan overtuigd zijn, mogen wij Hem dan niet al het andere vrij overlaten, al het andere Hem toevertrouwen? Wanneer wij reeds lang in de graven zullen zijn gezonken, als ons stof lang vergeten is in het land der levenden, als de wormen ons lichaam doorknaagd, en geheel opgelost zullen hebben, waar zal dan het stof blijven! Wie zal daarover waken? Wie zal dat weer verzamelen en verheerlijken, zodat het gelijkvormig zij aan het verheerlijkte lichaam van Christus? Dat kan Hij alleen! Dat zal Hij alleen doen, die getrouwe Vriend! En zo Hij dat doen kan en doen zal, zal Hij dan ook niet voor alles voor dit leven zorg dragen? Dit betuigt de lijdende Job als hij spreekt in Job 19:25: ***Want ik weet, mijn Verlosser leeft!***

- 1. Wij slaan hier acht op de naam “Verlosser.”**
- 2. Op het geloof dat spreekt: “mijn Verlosser.”**
- 3. Op hetgeen van deze Verlosser gezegd wordt: “Hij leeft.”**
- 4. Op de vaste overtuiging die zich daarin uitspreekt, dat Job zegt: *ik weet*.**
- 5. En eindigen met enige toepasselijke opmerkingen.**

1. Het woord “Verlosser” beduidt hetzelfde als “bloedvriend, nabestaande”, die ons naar het bloed de naaste is, die het recht bezit, zijn bloedvriend te helpen, hem vrij te kopen, zo hij zichzelf verkocht heeft; hem vrij te kopen niet alleen voor zover het zijn persoon betreft, maar ook zijn goederen, die hij mocht hebben verkocht of weggeworpen. “Losser, verlosser” betekent iemand, die met een losgeld, een losprijs de goederen wederom verwerft, die een bevriend persoon verkocht heeft. Verder beduidt het woord “verlosser” een bloedwreker, die het vergoten bloed van een verslagene wreekt; als ook hij, die de kinderloze weduwe van zijn broeder of nabestaande zich ter vrouwe neemt. In deze verschillende betekenissen vinden wij het woord “verlosser” dikwijls in de Heilige Schrift. Zo vooral in Lev. 25:25, waar wij lezen: “Wanneer uw broeder zal verarmd zijn, en iets van zijn bezitting zal verkocht hebben, zo zal zijn losser, die hem nabestaande is, komen, en zal het verkochte van zijn broeder lossen.” En vers 47 van hetzelfde hoofdstuk: “En wanneer de hand van een vreemdeling en bijwoner, die bij u is, wat bekomen zal hebben, en uw broeder, die bij hem is, verarmd zal zijn, dat hij zich aan de vreemdeling en bijwoner, die bij u is, of aan de stam van het geslacht van de vreemdelingen zal verkocht hebben; nadat hij zich zal verkocht hebben, zal er lossing voor hem zijn: één van zijn broeders zal hem lossen; of zijn oom, of de zoon van zijn oom zal hem lossen, of die uit de naasten van zijn vlees van zijn geslacht is, zal hem lossen; of heeft zijn hand wat bekomen, dat hij zichzelf losse.” Deze instelling gaf God de Heere ook als profetie, ziende op de geestelijke bloedvriend Christus. Als iemand zich aan de duivel of de zonde als slaaf verkocht heeft, in slavernij geraakt en arm geworden is, zo geeft God naar Zijn wet, dat is, naar Zijn genade, het recht, dat zulk een mens die zichzelf verkocht heeft, een losser, een bloedvriend hebbe, tot wie hij moet komen, en die hem zal verlossen. Dit is ook het geval, als iemand uit armoede zijn goederen heeft verkocht; daarvan hebben wij ook heerlijke voorzeggingen en instellingen. Losser betekent echter ook “Bloedwreker”, Numeri 35:19: “De wreker des bloeds, die zal de doodslager doden: als hij hem ontmoet, zal hij hem doden.” Gelijk hij dood sloeg, moet hij ook zelf doodgeslagen worden. Wanneer de doodslager zich niet in een vrijstad bevond, mocht de bloedwreker hem doden, ja volgens de wet was hij daartoe verplicht. Deze

instelling was ook een profetie op Christus. In een ander beeld, waar van de vrijsteden wordt gesproken, betekent de doodslager de duivel, die de arme mens doodslaat: daar is dan Christus de bloedwreker, die Zich rust noch vrede gunt, totdat hij de duivel ook doodgeslagen heeft. Christus is voor al de Zijnen de ware, allernaaste Bloedvriend, zodat Hij geen engelen aanneemt, maar het arme zaad van Abraham, dat neemt Hij aan. “Overmits dan de kinderen aan het vlees en bloed deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door de dood teniet zou doen dengene, die het geweld des doods had, dat is de duivel; en verlossen zou al degenen, die met vreeze des doods, door al hun leven, aan de dienstbaarheid onderworpen waren.” Hebr. 2:14-16.

Nog komt het woord “verlosser, lossor” in zijn volle betekenis voor in het schone boek Ruth. Daar staat geschreven hoofdstuk 2:19, 20: Toen zeide haar schoonmoeder tot haar: Waar hebt gij heden opgelezen, en waar hebt gij gewrocht? Gezegend zij, die u gekend heeft. En zij verhaalde haar schoonmoeder bij wie zij gewrocht had, en zeide: de naam van de man, bij welke ik heden gewrocht heb, is Boaz. Toen zeide Naomi tot haar schoondochter: Gezegend zij hij de Heere, die zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden. Voorts zeide Naomi tot haar: die man is ons naastbestaande, hij is een van onze lossors: Christus is onze ware Bloedvriend en Lossor, dat wil zeggen: Hij beërft al het goed, dat wij verloren hebben, dat wij in onze nood en armoede verkocht, en er aan gegeven hebben, wat wij dus niet meer bezitten. Hij beërft en koopt het, en geeft het ons weer met zichzelf, en zet ons weer in ons verloren erfdeel.

Zo ook hoofdstuk 4. De andere, de nadere bloedverwant, d. i. de wet, moest eerst gevraagd worden, met hem moest de zaak vereffend worden, eer dat Christus als de ware Bloedvriend kon optreden. “Boaz ging op in de poort van het gericht, en zette zich aldaar neer. En als de andere erfgenaam voorbijging, sprak Boaz met hem en zeide: Wijk herwaarts! zet u hier, gij zulk een. En hij, Boaz, nam tien mannen, naar het getal van Gods geboden, van de oudsten der stad, en sprak: zet ulieden neer, en zij zetten zich. Toen zei hij tot die lossor: het stuk land, dat van Elimelech, onze broeder, was, heeft Naömi, die uit der Moabieten land is weergekeerd, verkocht.” Ruth 4:1-3. Dat betekent: zij vraagt, dat gij of ik het los. Wilt u het lossen of niet?

Ja, ik wil het lossen, sprak de nadere bloedvriend.

Goed! Maar dan moet gij u ook Ruth, de arme, kinderloze Moabietische weduwe, ter vrouw nemen, om de naam van onze verstorven broeder over zijn erfdeel te verwekken.

Dit wilde echter de nadere bloedverwant, de wet, niet, want de wet wil wel onze werken hebben, maar ons zelf kan zij niet aannemen. Christus echter wil zich over de arme, onvruchtbare weduwvrouw ontfermen, zoals geschreven staat, Jes. 54:1: *Zing vrolijk! Gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt*, enz. Dat is een Goël of Verlosser! Een lossor of verlosser is dus volgens de Hebreeuwse taal zulk een, die iemand loskoopt met een losgeld, en dat niet alleen de persoon, maar die ook de verloren goederen en eigendommen terugbrengt. Verder een, die het vergoten bloed wrekt, dus het leven van de zijnen beschermt en bewaart, en eindelijk zulk een, die de van alle anderen gehate en versmade ziel aanneemt, en haar Heiland, Beschermmer en Man wordt; en bovendien haar Bloedvriend is. En zo beschouwde Job Jezus Christus als zijn Goël, Bloedvriend, Lossor en Verlosser.

2. Nu geven wij acht op Jobs geloof. *Mijn Verlosser, spreekt hij.*

Die alzo mij, niet alleen anderen maar ook mij, met een losgeld vrijgekocht heeft en vrij kopen zal. Die niet alleen voor anderen, maar ook voor mij alle verloren goederen meegebracht heeft, en zal wederbrengen. Die voor mijn arme ziel zorgt, waar niemand anders voor zorgt. Die een Wreker is van mijn uitgestort bloed, en mijn vergoten tranen telt, en zich rust noch vrede gunt, totdat mijn bloed op mijn vijanden gewroken is. Dat zegt Job evenals David: “O Heere! ja, ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, de zoon van Uw dienstmaagd; Gij hebt mijn banden losgemaakt. Psalm 6. Gij hebt recht op mij, die Gij vrijgekocht hebt!” Of zoals Thomas uitroept: “Mijn Heere en mijn God.” Want dat is de eigenschap van het ware geloof om “mijn” te zeggen. Ook toen Hij van Zijn Vader verlaten was, riep onze Heiland: *Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten!* Dit “mijn” zeggen bevat ook in zich een betuiging van liefde en tederheid. En zo bekend dan de gelovige, als hij “mijn” zegt: mijn Heiland en Verlosser, dat hij zelf zich aan de duivel verkocht heeft, en in diens strikken vast is geraakt. En dat hij al zijn goed verkwist en doorgebracht heeft; dat hij in zijn bloed verslagen ligt, en dat zijn ziel is als de ziel van een eenzame en verlaten weduwe, die door alle onweders voortgedreven en ongetroost is. Hij bekent het eveneens, dat hij onder de zonde verkocht is, en als een arme en ellendige daar staat; die echter ook van harte spreekt: “in deze Goël, in deze Verlosser heb ik alles weer, en ben ik zelf gezet op de weg van het heil.” De gelovige bekent door dit “mijn” zeggen, dat zulk een Goël onontbeerlijk voor hem is, dat hij anders gewis verloren is, maar midden in zijn verlorenheid bekent hij het: ‘deze is mijn Verlosser, Hij is mijn eeuwige toevlucht, en buiten Hem ben ik om en om, geheel en al, ook wat de hoop van de toekomstige heerlijkheid betreft, een verloren mens. Maar deze is de mijne, wij zijn met elkaar verbonden; en ofschoon Hij eigenlijk mijn Rechter zijn moest, omdat ik mij onder de zonde verkocht, en alles, wat Hij mij gegeven heeft, doorgebracht heb, zo verwacht ik Hem toch met een opgericht hoofd uit de hemelen, want ik weet, dat Hij mij niet veroordelen zal, daar Hij zich zelf te voren onder het gericht van God gesteld heeft om mijnentwil. En dat weet ik ook, dat Hij woord en trouwe houdt. En ofschoon ik verloren ben, en alles verloren heb, nochtans heb ik een machtige Bloedvriend. Hij is mijn Goël en Borg, Hij zal voor mij betalen, en heeft voor mij betaald tot de laatste penning toe. En ofschoon ik diep in de ellende zit, ben ik nochtans niet ongelukkig, want Hij leeft, die mijn arme, eenzame en verlaten ziel in genade heeft aangenomen. En Hij is mijn Borg, die mijn zaak tot de Zijne heeft gemaakt. Verder heb ik gezegd, dat Hij leeft, dat Hij een *levende* Verlosser is, en geen dode afgod.’

3. Wat is *levend*?

Ach, mijn Geliefden! Wat is in ons oog levend? In ons oog leeft alleen wat wij zien, vlees en bloed, de mensen, de guldens, die wij in handen krijgen, het werk, dat wij hebben, om er ons brood mee te verdienen; in een woord, alles leeft voor ons, wat wij zien, en met onze ogen bekijken kunnen. Maar God? Maar de Heere Jezus? Hij alleen moet in onze ogen leven. Welgelukzalig zijn wij, zo al het andere voor ons in de dood gaat. Van Hem getuigt de Apostel Paulus, Rom. 6:9 en 10: “Wetende, dat Christus uit de doden opgewekt zijnde, niet meer sterft; de dood heerst niet meer over Hem. Want dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven; en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode.” Dat wil zeggen: eens, voor altoos. En Openb. 1:17, 18. “En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten: en Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: vrees niet, Ik ben de eerste, de laatste, en die leef, en Ik ben dood geweest, en Ik ben levend in alle eeuwigheid! Amen. En Ik heb de sleutels van de hel en van de dood. De alziende Goël, de Verlosser, mijn Verlosser en God, leeft! Hij is niet dood.

Hij is niet als de afgoden, die oren hebben en toch niet horen; die ogen hebben en toch niet zien, die niet spreken met hun tongen, die handen hebben en niet kunnen grijpen, die voeten hebben en zich niet op weg kunnen spoeden, om ons te helpen (Ps. 115:5). Nee, Hij, onze Goël en Heiland, leeft. Hij heeft oren en hoort het wenen, het schreien, het gebed van de Zijnen, ja Hij verneemt ook de stille verzuchtingen, die tot Hem opstijgen. Hij hoort de ouden van dagen, Hij hoort de kindertjes, ja zelfs de kindertjes van twee en drie jaar, die, terwijl hun ouders onder de last van de nood en van het kruis neergebogen zijn, in hun kinderlijke eenvoud spreken: *Heere Jezus, vader en moeder zijn zo bitter bedroefd tot de dood toe, U kunt helpen, ach, help dan toch ook!* Hij heeft ogen en ziet wat in de kast ligt en wat op de tafel staat, en wat in het hart diep verborgen is. Hij ziet het alles. Hij heeft ook handen, om te helpen, en voeten, om Zich tot degenen te spoeden, die diep gebogen in het stof ter neer liggen. En ook als alles ontbreekt, al is er geen vrucht van de wijnstok en geen rund in de stal meer, (Habakuk 3:17) nochtans is hij gelukkig en nog eenmaal gelukkig, die op de levende God hoopt; hij, die de psalmen ter hand neemt, en zingt: Hij leeft! mijn Goël leeft!

4. “Dat weet ik, zegt Job, ik weet, dat mijn Verlosser leeft.”

Het Hebreeuwse woord geeft zulk een weten te verstaan, waarbij men om en om van een zaak overtuigd is, er niet aan twijfelt, maar er ten volle van verzekerd is. Een “weten” zoals het weten van de lieve aartsvader Jacob was, toen hij Jozefs beide zonen ging zegenen. Gen. 48:17, vv. “Toen Jozef zag, dat zijn vader zijn rechterhand op het hoofd van Efraïm legde, zo was het kwaad in zijn ogen; en hij ondervatte de hand van zijn vader, om die van het hoofd van Efraïm, op het hoofd van Manasse af te brengen. En Jozef zeide tot zijn vader: niet alzo, mijn vader, want deze is de eerstgeborene; leg uw rechterhand op zijn hoofd. Maar zijn vader weigerde het, en zeide: ik weet het, mijn zoon, ik weet het; hij zal ook tot een volk worden, en hij zal ook groot worden; maar nochtans zal zijn kleinste broeder groter worden dan hij; en zijn zaad zal een volle menigte der volken worden. “ Alzo, Job wil zeggen: ik ben er van verzekerd, en twijfel er geenszins aan, gelijk ook Paulus zegt in Rom. 8:38 en 39. “Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel, ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Heere.” Hoe kon Job dat weten? Dat wist hij uit de in het Paradijs geschonken beloften, dat kon hij weten van Sem, dat kon hij weten van Abraham. [want volgens vele oude schriftverklaarders was Job een kleinzoon van Ezau; alzo behoorde hij tot het vijfde geslacht na Abraham.] Uit de Paradijsbelofte kon hij het eveneens weten, uit de levende prediking had hij het vernomen; en eindelijk wist hij het door de openbaring van de Heilige Geest. Daar heeft hij het geweten, evengoed als wij, dat het beloofde vrouwenzaad lijden en sterven zou, dat het wederom op zou staan en de dood overwinnen, dat Hij leven en onsterfelijkheid aan de dag zou brengen, dat Hij niet alleen de ziel zou verlossen, maar dat Hij ook het lichaam zou verlossen, door dood, en graf, door verrotting en vernietiging heen! Ja dat Hij, niettegenstaande de verrotting van het vlees, lijf en ziel weer tot een geheel verenigd, in Zijn heerlijkheid zou opnemen. Dit weten wordt hem om zo te zeggen door de nood afgeperst.

In het gehele boek Job zien wij een vreselijke strijd. Job begrijpt Gods wegen niet. Ondoorgroendelijk zijn hem de gangen van de Heere, zoals Hij hem leidt. Hij steunt geenszins op zijn eigengerechtigheid, maar weet toch, dat hij met een goed geweten voor God en mensen geleefd heeft. Hij verstaat echter niet, dat de Koning der

Koningen hem daartoe uitverkoren en gezet heeft om het mikpunt te zijn van alle duivelen, omdat Hij door Zijn oprechte knecht Job de gehele hel wilde beschamen. En in deze nood en angst, in deze hoogste aanvechtingen, spreekt hij het vaste en allerhoogste geloof uit, juist toen hij zo diep in nood zat, dat hij spreken moest: “Hij heeft Zijn toorn tegen mij ontstoken en mij bij Zich geacht als Zijn vijanden, Zijn benden zijn tezamen aangekomen, en hebben tegen mij haar weg gebaad, en hebben zich gelegerd rondom mijn tent. Mijn broeders heeft Hij ver van mij gedaan, en die mij kennen, zekerlijk, zij zijn van mij vervreemd; mijn nabestaanden houden op en mijn bekenden vergeten mij. Mijn huisgenoten en mijn dienstmaagden achten mij voor een vreemde; een uitlander ben ik in hun ogen. Ik riep mijn knecht, en hij antwoordde niet; ik smeekte met mijn mond tot hem. Mijn adem is mijn huisvrouw vreemd; en ik smee om de wil van de kinderen van mijn buik; ook versmaden mij de jonge kinderen; sta ik op, zo spreken zij mij tegen. Alle mensen van mijn heimelijke raad hebben een gruwel aan mij, en die ik lief had, zijn tegen mij gekeerd. Mijn gebeente kleeft aan mijn huid en aan mijn vlees, en ik ben ontkomen met de huid mijner tanden. Ontfermt u mijner! ontfermt u mijner, o gij mijn vrienden, want de hand van God heeft mij aangeraakt!” Job 19:11-21. Daar roept Job dus om ontferming bij de vrienden, maar vindt die niet; maar stijf en strak zien zij hem aan, als wilden zij zeggen: ‘meent gij, dat gij rechtvaardiger zijt dan God? Hoe verheft gij U, in uw eigen gerechtigheid!’ In deze nood roept en weent hij: “Och, of mijn woorden toch geschreven werden, och, of zij in een boek ook werden opgetekend! - dat heeft God laten geschieden - dat zij met een ijzeren griffel en lood voor eeuwig in een rots gehouwen werden.”

En nu laat hij onmiddellijk volgen: “*want ik weet, mijn Verlosser leeft.*” Hoe kwam het, dat Job dit met zulk een zekerheid zeggen kon? Er zijn er velen, die dit woord stout en driest in de mond nemen, zonder dat het een zaak van het hart is. Wie echter met Job weet “dat zijn Verlosser leeft”, die kent ook de gehele macht van de twijfels; die is het vaak bang, ja zeer bang geweest; die is het nog vaak bang om het hart. Die dit woord alleen met de oren horen, en met de mond uitspreken, zonder dat het in hun hart leeft, die kunnen het licht zeggen: ik weet, dat Mijn Verlosser leeft, en luid zingen: “*Jezus leeft! met Hem ook wij.*” Waar echter geen twijfelingen zijn, waar geen bestrijdingen zijn, waar geen angst, geen versagen is, waar geen gedurig onderzoeken

5. Want Geliefden, waar zo alles ontzinkt, daar moet het aan de dag komen, waarop men gebouwd heeft, en wat men weet en gelooft. Dan, als alles is weggenomen, wordt het geloof levendig gemaakt. En ofschoon de vijanden daar machtig zijn, ofschoon de waterstromen vreselijk bruisen, zodat men meent voor eeuwig te moeten omkomen, nochtans breekt de ster van Jacob, de blinkende Morgenster, in de duistere nacht door, ja juist daar begint de Heere Jezus te blinken - en door alle nood heen, - met de glans van Zijn bloed, van Zijn doornenkroon, met het licht van Zijn heerlijkheid en macht! Waar dit geloofd wordt in waarheid - dat de Heere zo de duisterste nacht in de heerlijkste dag kan veranderen - daar twijfelt men er niet aan. Maar dat kan men zelf niet uitvinden; daartoe zou men niet komen met sluitredenen van het verstand; dat leert men alleen door genade, door onderwijzing van de Heilige Geest! Daar is dan ook waarachtige verandering van het hart aanwezig, zodat men levend is gemaakt en overgezet in het rijk van de Zoon van God. Voorwaar! Het blijft niet uit, dat de ziel heen en weer wordt geslingerd, het gaat gedurig op en neer, nu eens ligt de ziel vol angst ter neer, dan is zij er weer boven op, nu is zij vol vreze, dan jubelt zij weer, nu heeft men niets, en dan klapt men in de handen van vreugde. Er is strijd en oorlog in

de ziel, en in die strijd komt de verzekering: *Hij is het, Hij is het, Hij is de Verlosser, mijn Verlosser, die leeft tot in alle eeuwigheid!*

O, dat heerlijke woord van de Heere, dat kan maken, dat, ofschoon er niets in de stal, niets in de kast is, er nochtans geen gebrek is; dat, waar het werk ophoudt, er nochtans brood komt; dat, waar de ziel neergedrukt en geperst wordt, er nochtans verademing is; dat een arm schepsel, dat met God worstelt, Hem in waarheid vindt en gezegend wordt! Niet afgeweken van het dierbare Bijbelboek, niet opgehouden met het gebed! Wat in dit boek staat, dat blijft. Eerder vergaan hemel en aarde dan een van s' Heeren goede, genadige en onwankelbare woorden! Eerder vallen de sterren van de hemel, dan dat deze God, deze Goël de gebeden en smekingen van de Zijnen niet zou verhoren. Maar o! Laat ons toch één ding ter harte nemen, en dat is het behoud van onze arme zielen! Wij verstaan het niet, die te redden; wij denken hoogstens aan uitredding voor het lichaam. Daar behoort genade toe, om te weten, dat men zijn ziel te verliezen heeft, ja! Om te weten, dat men een ziel te verliezen heeft, een kostelijke ziel! Want al schenkt God het een en ander voor dit leven, wat baat het, zo de arme ziel niet gered is? Het volk had eens in de woestijn niets te eten, en zij morden tegen God, omdat zij geen vlees hadden. Waar echter gemord wordt tegen God, daar toont Hij, dat Hij God is. Hij laat kwakkelen komen, het volk wordt rijkelijk verzadigd, maar tegelijkertijd onsteekt de toorn van de Heere geweldig over het volk. Dat hadden zij er nu van! Wat de mens begeert, wat hij op vleselijke wijze van God afdwingen wil, als ware dat de vervulling van Gods belofte, welaan! Hij zal het hebben! Maar dan zal God gewis met Zijn tuchtroede komen, opdat de arme ziel onder al die ingebeelde zegen niet verloren ga. *Ik weet, dat mijn Verlosser leeft!* Dat is de ware toevlucht. Tot Hem gevloeden, waar nood voorhanden is. Dan houdt men zich aan Zijn kruis, al dreigen dood en hel; en werpt zijn nood, angst gebrek en armoede, zijn zorgen voor vrouw en kind, huis en hof, met alles wat ons in het aardse leven drukt, op Hem! Daar Hij zelfs voor het stof zorgt; als Hij, de laatste, blijft staan over ons stof, over ons graf; als Hij ons stof, nadat het ineengestort, of van de wormen gegeten is, weer tezamen brengt, opdat Hij het gelijkvormig make aan Zijn verheerlijkt lichaam, o wat kan Hij dan ook niet doen voor dit aardse leven? Wat kan Hij dan ook niet doen in onze nood? Wat, als wij morgen of overmorgen geen werk hebben? Wat kan dan de Heere? Alles heeft Hij in Zijn hand, macht en geweld! Waar naar en van het zichtbare niets meer te hopen is, laat daar onze blik gevestigd blijven op Hem die leeft, en Die zo almachtig is, dat dood, zonde, duivel, leven en genade, alles in Zijn handen berust. Hij ontfermt zich met eeuwige ontferming, ook waar Hij straft en tuchtigt en met Zijn oordelen komt over stad en land. Nochtans bewijst Hij, dat Zijn Naam Jezus is, en dat Hij ook zorgt voor het dagelijks brood. Hij die arm wilde worden om onzentwil, opdat wij door Zijn armoede rijk zouden worden. Amen.